BANJALUKA, 5. i 6. oktobra 1985.
Broj 4524 Godina XLII Cijena 32 dinara

NEDJELJNI
GLAS
LIST SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA

IZLAZI SVAKOG DANA OSIM NEDJELJE

LJUDI, GRADOVI, PREDJELI

Šest vijekova Jajca

● *Iako je na obalama Plive i Vrbasa i prije četiri hiljade godina postojala brojna ljudska zajednica, intenzivni život srednjovjekovnog Jajca počinje tek potkraj XIV i početkom XV vijeka izgradnjom Citadele i brojnih drugih građevina*

Strana 6.

MOŽE LI SE POVEĆATI PROIZVODNJA PŠENICE

SA SELIMOM HADŽISELIMOVIĆEM, JEDNIM OD TVORACA NOVIH SORTI PŠENICE

„Bosanka" osvojila Krajinu

● *Upotrebom kvalitetnog sjemena i većih količina mineralnog gnojiva mogu se povećati prinosi hljebnog žita, a time, bez obzira na brži rast troškova, rentabilnost ove proizvodnje — kategoričan je dr Hadžiselimović*

Strana 5.

Od ovog broja

NOVI FELJTON „GLASA"

Revolucionari, ustanici, prvoborci i narodni heroji iz Vijačana: Živojin Preradović, Novak Pivašević i Vid Nježić

VIJAČANSKA RAZMEĐA

Strana 18.

Sa dobitnicima nagrade „Sedam sekretara SKOJ-a"

Strana 12.

DA LI JE U DOLINI NERETVE BILA KOLIJEVKA ZAPADNE CIVILIZACIJE

Treće „osvajanje" Troje

Strana 8.

OD PONEDJELJKA U „GLASU":

Ne pucaj, ja sam kume

● *Kako je krala i kako je dolijala grupa kradljivaca iz Bosanskog Petrovca* ● *Društvena samozaštita u „Novitetu" i „Bosnaplastu", kolektivima iz kojih se najviše kralo, položila ispit* ● *U toku je istraga, a prema dosadašnjim nalazima protivpravno stečena imovinska korist je oko osam miliona dinara* ● *O svemu tome „Glas" piše u pet nastavaka*

Glavna ulica — gradilište

BANJALUKA, 4. oktobra — Ovih dana komunalci su ponovo „zaposjeli" glavnu banjalučku saobraćajnicu. Tokom proljeća i početkom ljeta rekonstruisan je i preuređen dio Ulice Mladena Stojanovića (izmijenjen je kolovoz od raskršća „Malta" do parka), a sada, pa sve do početka novembra, intenzivno će se raditi na rekonstrukciji kolovoza u Ulici maršala Tita, na dijelu od Narodnog pozorišta Bosanske krajine do nekadašnjeg pružnog prelaza u ovoj ulici.

Da bi sve bilo na vrijeme urađeno (dogovoreni termin za dovršenje radova je 5. novembar) tokom narednih sedmica ovdje će se raditi 10-12 sati dnevno bez prekida — uključujući subote i nedjelje.

Do pomjeranja roka, kako je zaključeno, može da dođe samo zbog većih vremenskih nepogoda.

Snimio:
R. OSTOJIĆ

KRAJEM NEDJELJE

Omiljeni terorizam

U velikom asortimanu sredstava i metoda međunarodnog „komuniciranja", a posebno „prijateljskog ubijeđivanja" i terorizam se svakodnevno, nažalost, pokazuje najomiljenijim. Primjenjuju ga političke, religiozne i ko zna sve koje grupe, partije i organizacije, ali isto tako i neke države dajući mu tako legitimitet zvanične politike. Najnoviji primjer državnog terorizma-izraelski napad na sjedište Palestinske oslobodilačke organizacije u Tunisu-utoliko je tragičniji što predstavlja kontinuitet jedne besprizorne agresorske politike koja se već decenijama oglušuje o sve norme međunarodnog ponašanja. Dosje izraelskih vazdušnih iznenađenja postaje sve „bogatiji", od akcije na ugandskom aerodromu u Entebeu 1976. preko bombardovanja iračkog nuklearnog centra kod Bagdada 1981. i napada na Liban 1982. godine do najnovijeg „podviga" u Tunisu - bombardovanja Hamam Šata.

Sve izraelske vlade, bez obzira na to koja ih partija birala, potvrđivale su odanost ovakvoj politici i metodama, pa su i svi ovi agresorski akti nosili ista obilježja: uvijek im je kao opravdanje i izgovor navođen neki prethodni „terористički akt uperen protiv Izraela". Uvijek su izvođene na teritoriji neke druge, suverene države i, što je u svemu najtužnije sa aspekta međunarodnih odnosa, sam agresor bi poslije toga izbjegao zajedničku osudu ili kaznu svjetske zajednice, zahvaljujući podršci i zaštiti svojih moćnih prijatelja. Uostalom, i sama izraelska praksa ponavljanja terorističkih akata protiv drugih država i naroda potvrđuje da Tel Aviv nije nikada bio usamljen u svojoj politici. O tome govore i reagovanja u svijetu na najnovije bezumno ponašanje cionizma.

Dok većina međunarodne zajednice, naročito arapski svijet, osuđuje izraelski napad na Tunis kao nedopustivo nasilje koje zaslužuje ne samo da bude bojkotovano nego i kažnjeno, Sjedinjene Američke Države ga opravdavaju kao odmazdu za terorističke akte prema Izraelu. Navodi se čak i konkretan teroristički povod za osvetu - ubistvo tri Izraelca na Kipru, za koje je, tobože, pouzdano utvrđeno da su ga počinili pripadnici PLO. Pa čak kad bi se i vjerovalo izraelskoj obavještajnoj službi, kao što to čini američki predsjednik Regan, prihvatiti kao normalno da jedna država institucionalizira terorizam da bi se borila protiv terorizma, gruba je i suluda primjena makijavelističkog načela da cilj opravdava sredstvo. Uostalom, čak ni taktika „oko za oko..." ne može objasniti razmjere odmazde u kojoj se za tri ubija više od 150 ljudi i ugrožava nezavisnost neke sasvim treće države.

Ogorčenost svjetske javnosti prema izraelskoj politici pojačao je nesumnjivo i potpuno pogrešno izabran trenutak za osvetu, iako pravih trenutaka za to ne bi nikad ni trebalo da bude. Naime, upravo je na napaćenom i uznemirenom Bliskom istoku počeo tihi proces smirivanja i traženja rješenja diplomatijom, a ne oružjem. Izraelski odgovor na taj proces bila je pošiljka bombi izbačena, uzgred, iz aviona američke proizvodnje, za koje se pretpostavlja da su gorivo dobili sa američkog nosača u Mediteranu. Istina, prema američkom zakonu, oružje proizvedeno u SAD može se koristiti samo u samoodbrani, ali kako zvanični Vašington i izraelski terorizam međunarodnih razmjera tumači kao borbu protiv terorizma, onda je vjerovatno i upotreba američkog oružja vid „samoodbrane" i „zaštite izraelske nezavisnosti" - na teritoriji Tunisa.

M. KARALIĆ

SAMOUPRAVNO ORGANIZOVANJE UDRUŽENOG RADA KLJUČKE OPŠTINE

Sami sebi konkurenti

Proteklih, a i ovih dana, u organima i organizacijama Saveza komunista ključke opštine dosta se raspravlja o samoupravnom organizovanju udruženog rada u svjetlu Zaključaka 23. sjednice CK SK BiH. U gotovo svim sredinama se ističe da su u dosadašnjem razvoju socijalističkih samoupravnih društveno-ekonomskih odnosa i samoupravnom organizovanju udruženog rada ovdje postignuti dosta zapaženi rezultati.

Međutim, bilo je i kritičkih analiza trenutnog stanja. Ukazano je da u samoupravnom organizovanju udruženog rada ima još dosta propusta i nedostataka koji se moraju brže otklanjati u narednom periodu. Tako je u mnogim OOUR-ima još nedovoljno afirmisana jedinica udruženog rada dok većina OOUR-a ima ambicije, a moglo bi se reći i cilj, da postanu radne organizacije. Zbog toga ima i potcjenjivanja uloge radne organizacije, stagniranja u daljem unapređivanju samoupravnih odnosa i neostvarivanja zajedničkih funkcija na nivou radne organizacije.

Trenutno na području ove krajiške opštine udruženi rad je samoupravno organizovan u devet radnih i 28 osnovnih organizacija udruženog rada, u kojima je zaposleno oko 6 hiljada radnika. Problem je i u tome što su u organizacijama udruženog rada u posljednje vrijeme toliko isforsirane njihove sporedne djelatnosti tako da sami sebi postaju konkurenti. Tako se, na primjer, ovdje prevozom robe bave gotovo svi OOUR-i iako je to „Šumatransportu" osnovna djelatnost. Slično je i sa građevinarstvom, ugostiteljstvom, uslužnim djelatnostima itd. Prema onom što se čuje na sastancima organizacija SK, treba očekivati da će pomenute i druge nelogičnosti u samoupravnom organizovanju udruženog rada ključke opštine biti brzo prevaziđene.

G. DAKIĆ

KAKO SU U OOUR—U „ŽITOPRODUKT" IZ BANJALUKE POKUŠALI OBMANUTI PRNJAVORSKU INSPEKCIJU RADA

Ko ovjerava neistinu?

Često se vode rasprave, kada se govori o djelovanju inspekcije, o tome da li više efekta ima preventivno ili represivno djelovanje. Podiže se glas protiv represije, pa zbog toga ovaj vid kažnjavanja u većini slučajeva inspekcija izbjegava, djelujući pri tome preventivno.

Međutim, ovakav vid djelovanja nerijetko se koristi da se nadležni organi obmanu ili usmjere u drugom pravcu. Očit primjer za to je OOUR „Žitoprodukt" iz Banjaluke, u čijem sastavu djeluje RJ Milan i pekara u Prnjavoru.

Naime, inspektor rada je još početkom marta ove godine, radi preventivnog djelovanja, ostavio mogućnost OOUR-u „Žitoprodukt" da zbog nedostavljanja godišnjeg izvještaja o zaštiti na radu protiv svojih odgovornih radnika pokrene disciplinski postupak ili da, pak, Samoupravna radnička kontrola podnese prijave inspektoru. OOUR „Žitoprodukt" u svom dopisu inspektoru odgovara da je u Opštinskom sudu za prekršaje u Banjaluci podnijeta prijava protiv (ne)odgovornih radnika. S obzirom na to da radna organizacija, niti bilo ko iz radne organizacije, nije ovlaštena da podnosi zahtjeve za pokretanje postupka, inspektor je potom zatražio podatke o tome protiv koga su podnesene te prijave. 17. aprila ove godine u prnjavorsku inspekciju dolazi formalno otkucana i od strane direktora potpisana i ovjerena prijava protiv Stevana Kovića i Božidara Pejića. Odmah po dospijeću ove prijave inspektor se dopisom obratio Opštinskom sudu u Banjaluci, sa upitom da li su stvarno podnesene prijave protiv ove dvojice radnika. Od Opštinskog suda u Banjaluci ubrzo je stigao odgovor da u toku 1985. godine nije prijavljen nijedan od ove dvojice radnika.

Na kraju, ne preostaje nam ništa drugo nego da se upitamo: kome je išlo u prilog da na ovakav način obmanjuje, u ovom slučaju prnjavorsku inspekciju rada, služeći se čak, ovjeravanjem neistinitog sadržaja, koji je potpisao direktor OOUR-a „Žitoprodukt"? Ovaj nesvakidašnji događaj vjerovatno će završiti kod javnog tužilaštva, ali, bez obzira na njegov krajnji epilog, i dalje će ostati nejasno: ima li svrhe ubuduće pokušavati preventivno djelovati prema OOUR-u „Žitoprodukt" ako se zna da su upravo pred sudom u postupku još ranije poznati prestupi ove osnovne organizacije udruženog rada, vezani za upotrebu neispravne pšenice za ljudsku ishranu i već poznati slučaj prikrivanja većih količina brašna u Radnoj jedinici „Žitoprodukt" u Prnjavoru, o čemu smo već jednom prilikom pisali.

D. ČOLIĆ

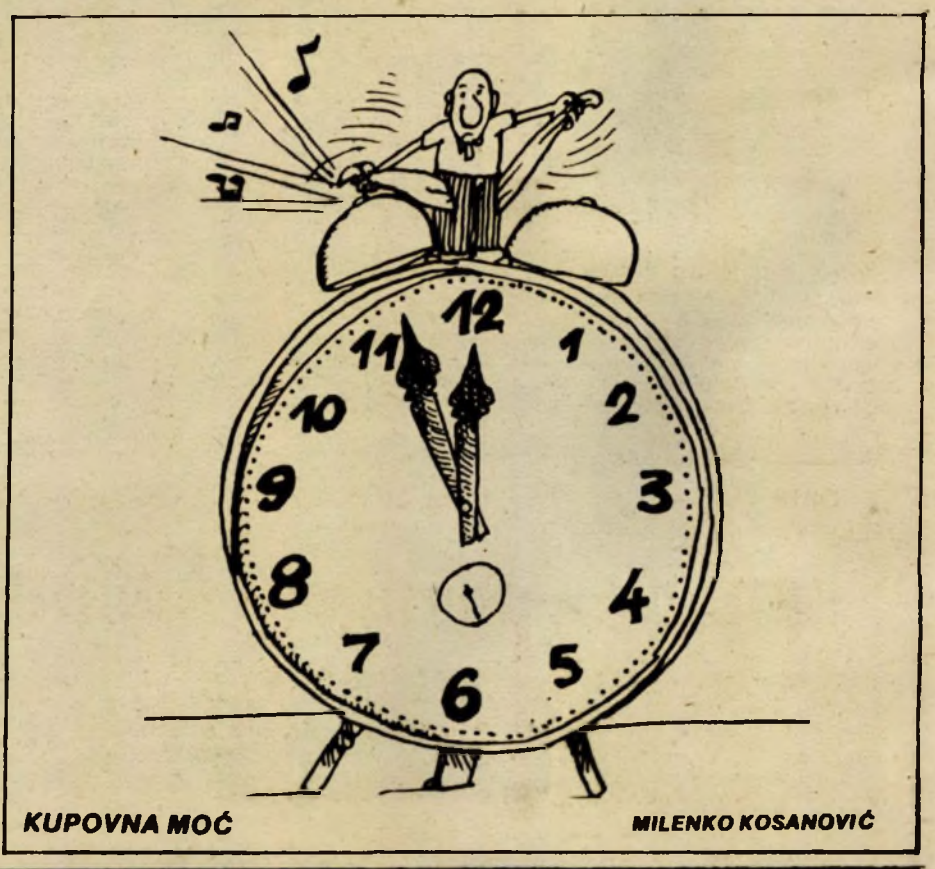

KUPOVNA MOĆ — *MILENKO KOSANOVIĆ*

PRENOSIMO *VJESNIK*

Benzin

Najnovije poskupljenje naftnih derivata došlo je prilično iznenadno. Naime, tek je prošlo naftaško „poravnavanje" s dolarom, a američka valuta u međuvremenu je pala na svjetskim burzama. S te strane nije trebalo očekivati udar. Zato je došao s druge strane. Litra motornih benzina, kao što već znate, skuplja je za osam dinara, a dizel goriva za šest dinara. Upravo za te iznose povećat će se udio poreza na promet u maloprodajnoj cijeni litri goriva. Tako su se i naftni derivati pridružili robi - od cigareta do automobila - koja je poskupjela da bi se popunile rupe u saveznom budžetu. Istini za volju, prisjećamo se i razdoblja kad je udio poreza i cijeni benzina smanjivan da šokovi poskupljenja ne bi bili preteški. No, sve u svemu, država je ipak došla na svoje.

Zato je kraći kraj izvučen na drugoj strani. Istog dana kada je krenula vijest o poreznom poskupljenju goriva, na sjednici Jugoslavenskog savjeta za sigurnost prometa objavljen je još jedan zanimljiv podatak. Novca namijenjenog održavanju cesta sve je manje u prodajnoj cijeni goriva.

Prije ove posljednje naftne krize gotovo trećina cijene benzina bila je namijenjena održavanju cesta. Danas za to odlazi samo - desetina. Znamo i s kakvim posljedicama. Ceste nam se sve lošije održavaju. I barem djelimično zaslužne za sigurnost prometa kakvu imamo: oko 4000 mrtvih i 55.000 ozlijeđenih svake godine.

Uvažavajući sve državne porezno-budžetske potrebe, ipak se moramo zapitati: zar se u najnovijem poskupljenju nije mogao naći baš ni dinar za bolje održavanje cesta? Sigurni smo da bi se taj novac indirektno vratio u budžetske blagajne (od prijevoza, turističkog prometa itd), a poboljšana sigurnost na cestama bila bi nam čist profit.

M. KOPRIVICA

BOSANSKI NOVI

Prekoračenja

Prosječan lični dohodak na području opštine Bosanski Novi u prvih pet mjeseci ove godine iznosio je oko 23.400 dinara: u privredi 22.415, a u vanprivredi 29.886. Prosječan lični dohodak u privredi Republike veći je od onog na području bosanskonovske opštine za trećinu dok je u vanprivredi ta razlika samo tri odsto. Zbog nepridržavanja društvenog dogovora o usmjeravanju i raspoređivanju čistog dohotka i raspodjeli sredstava za lične dohotke i zajedničku potrošnju za lične dohotke, na području opštine raspoređeno je čak više sredstava nego što je tim društvenim dogovorom predviđeno. Prekoračenja u oblasti privrede u prošloj godini na području opštine iznosila su preko 103 miliona dinara. Prekoračenja u isplati ličnih dohodaka napravilo je 44 odsto korisnika društvenih sredstava. U oblasti društvene djelatnosti prekoračenja su znatno manja, oko 9,5 miliona dinara, ali ih je napravilo čak 93 odsto korisnika društvenih sredstava.

F. K.

Rekli su...

Realnost

Ta teška ekonomska situacija u zemlji i u Republici je svojevrsna „kazna". Realnost nas kažnjava za sve ono što nismo preduzeli, a mogli smo, na pravcu celovitog sprovođenja Dugoročnog programa ekonomske stabilizacije. Očito je da su dosada preduzete mere na njegovoj realizaciji nedovoljne i nedostatne.

(Ivan Stambolić, predsjednik CK SK Srbije)

Iluzija

-Mora se svršiti sa stanjem u kome je lični dohodak reduciran na fizički minimum životnih namirnica a radnik potisnut da izvan redovnog rada stvara sebi mogućnosti za koliko-toliko pristojan život. Spajanje proizvođača i sredstava za proizvodnju i sa funkcijama u reprodukciji i druge velike parole ostaju iluzija sve dok socijalizam ne raščisti svoj odnos u ovoj bitnoj točki svoje reprodukcije."

(Dr Ljubisav Marković)

„GLAS" List Socijalističkog saveza radnog naroda

Opštine osnivači: Banjaluka, Bosanska Gradiška, Čelinac, Kotor-Varoš, Laktaši, Prnjavor, Skender-Vakuf, i Srbac.

Izdaje i štampa NIGRO „Glas" Banjaluka, Ulica AVNOJ-a 93.

Predsjednik Poslovodnog odbora NIGRO „Glas" Edhem Čizmić

Direktor i odgovorni urednik Nebojša Radmanović

Uređuje Redakcijski kolegij: **Mirko Kisjan**, (banjalučka hronika) **Emin Krkić**, (popodnevni desk) **Tomo Marić**, (sport), **Miloš Milinović** (Bosanska krajina), **Arif Sitnica** (tehnička redakcija), **Sabira Piragić** (desk), **Nada Puvačić** (kultura), **Nebojša Radmanović** (direktor i odgovorni urednik), **Fadil Smajić** (hronike), **Dragiša Spremo** (Nedjeljni Glas).

Novinski savjet lista „Glas" **Ivan Andričić, Nusreta Borić** (predsjednik) **Edhem Čizmić, Milenko Čerketa, Jovo Kerkez, Radojka Kuzmanović, Predrag Lazarević, Oto Marušić, Islam Mehdić, Branko Pivašević, Nebojša Radmanović, Grozda Regodić, Nenad Trifunović, Franjo Vardić.**

Prvi broj „Glasa" izašao je kao organ NOP-a za Bosansku krajinu u Župici kraj Drvara, 31. jula 1943. godine. Poslije oslobođenja „Glas" izlazi u Banjaluci kao organ Oblasnog narodnog fronta do juna 1951. Od IX 1953. izlazi kao organ SSRN pod imenom „Banjalučke novine", a od 29. novembra 1955. pod imenom „Krajiške novine". Od 13. maja 1963. list ponovo izlazi pod imenom „Glas". Ukazom Predsjedništva SFRJ od 19. jula 1968. „Glas" je odlikovan Ordenom zasluga za narod sa srebrnim zracima. Od 8. februara 1983. „Glas" izlazi kao dnevni list.

PREDSJEDNIŠTVO OK SSRN BANJALUKA O IZBORIMA U ORGANIZACIJAMA SOCIJALISTIČKOG SAVEZA

OTPOČELE AKTIVNOSTI

BANJALUKA, 7. oktobra — Postoje mjesne konferencije Socijalističkog saveza radnog naroda koje uzorno rade — u svakom, ili skoro svakom pogledu. A postoje i takve mjesne konferencije koje se po dvije godine nisu sastajale, rečeno je na sinoćnjoj sjednici Predsjedništva Opštinske konferencije Socijalističkog saveza radnog naroda Banjaluka, na kojoj je razmatran Program društveno—političke aktivnosti u pripremama i provođenju izbora u organizacijama SSRN na području banjalučke opštine, kao i operativni plan te aktivnosti. Zbog ovih drugih slučajeva potrebno je već sada povesti računa da se predizborna aktivnost vodi što je moguće kvalitetnije. Istina, ima već i takvih mjesnih konferencija, poput Borika III i nekih drugih, gdje su te aktivnosti već otpočele, pa bi takve primjere, svakako, valjalo slijediti i drugdje.

Izbori u organizacijama SSRN trebalo bi da se okončaju u decembru, no kako će se u isto vrijeme voditi izborna aktivnost i u drugim društveno—političkim organizacijama, jasno je da vremena nema previše. S druge strane, sasvim je jasno, i to je na sjednici istaknuto, da se ovim izborima ne bi smjelo prići formalistički: u tom smislu, obezbijediti realizaciju programa značilo bi zapravo obezbijediti kvalitetan kadar u narednom periodu.

Na sinoćnjoj sjednici Predsjedništva razriješen je dužnosti odgovornog urednika Radio—Banjaluke Fikret Tucek, koji je ostao na dužnosti direktora ovog kolektiva. Takođe je donijeta odluka da se za odgovornog urednika Radio—Banjaluke imenuje Rada Božić, koja je sada na dužnosti izvršnog sekretara OK SK Banjaluka.

D. S.

POSLIJE POJAVE TRBUŠNOG TIFUSA U SKENDER—VAKUFU

Voda pod kontrolom

● Dvanaest oboljelih od trbušnog tifusa, smještenih na infektivnom odjelu KBC u Banjaluci, dobro se osjeća ● Stalno dežurstvo ekipa epidemiloga na području komune

SKENDER—VAKUF, 4. oktobra — Prema posljednjim podacima Opštinskog štaba za suzbijanje zaraznih bolesti u Skender-Vakufu je od trbušnog tifusa oboljelo 12 stanovnika ove komune, a za osam se sumnja da su zaraženi ovom bolešću. Svi bolesni su smješteni na infektivno odjeljenje Kliničko-bolničkog centra u Banjaluci i prema riječima dr SRBOLJUBA GOLUBOVIĆA, za sada se dobro osjećaju. Na terenu i dalje djeluju epidemiološke ekipe Republičkog zavoda za zdravstvenu zaštitu, Regionalnog medicinskog centra Banjaluka i skendervakufskog doma zdravlja.

Na današnjoj sjednici Opštinskog štaba za suzbijanje zaraznih bolesti odlučeno je da se uvede danonoćni nadzor na hlorimetru gradskog vodovoda. Komunalnoj RO „Cvrcka" je naloženo da ubuduće ne vrši redukciju u isporuci vode, jer postoji bojazan da bi negativni vazdušni pritisak povukao u vodovod nečistoće što bi još više pogoršalo stanje. Obaviješteni su kućni savjeti da se u stambenim zgradama mora uvesti strogi higijenski režim. Na terenu se nalazi i sanitarni inspektor, koji će u skladu sa svojim ovlaštenjima, a što je i preporuka Štaba za suzbijanje zaraznih bolesti, udaljiti sa posla sve za koje se posumnja da bi mogli biti zaraženi trbušnim tifusom. Takođe je preporučeno da se po potrebi zatvore i neki objekti.

Po preporuci epidemiologa Republičkog zavoda za zdravstvenu zaštitu doktorice **Dragice Petrović**, Štab je donio odluku da se svi oni koji imaju tjelesnu temperaturu veću od 37,5 stepeni stave pod medicinski nadzor. Inače, od, do sada, 12 oboljelih većina je iz skendervakufskog naselja Ornica, za koje se zna da ima neriješenu vodovodnu i kanalizacionu mrežu. Preporuka je Štaba da se za taj dio stanovništva voda za piće obezbjeđuje pomoću cisterni, pod strogom kontrolom sanitanih tehničara. U današnjoj raspravi na sjednici Opštinskog štaba dosta su pominjani izvori vode Torlakovac, Šerbalovac i Osmanovac, kao mogući izvori zaraze, pa je zaključeno da se ovi izvori zatvore.

Ž. KOPANJA

CIJENA PREVOZA

Najavljeno poskupljenje

BANJALUKA, 4. oktobra — SOUR „Krajinatrans" iz Banjaluke najavljuje da će cijene prevoza u najskorije vrijeme otići naviše.

— Zvanično, zahtjev ćemo podnijeti u narednoj sedmici, kaže predsjednik Poslovodnog odbora SOUR-a Pantelija Stanić. Na to nas primorava najnovije poskupljenje nafte zbog povećanja poreza i nagovještaji iz rafinerija da će i one tražiti poskupljenja.

Sadašnje cijene prevoza nisu takve da mogu osigurati normalno poslovanje, obrazloženje je prevoznika. Činjenica je, međutim, da se svako poskupljenje osjeti na smanjenju broja putnika i robe.

S. K.

UZ 40-GODIŠNJICU „SVJETLOSTI"

Povelja „Svjetlosti" — književnicima

BANJALUKA, 4. oktobra - Za stvaralački doprinos u izdavačkoj djelatnosti, povodom četrdesetogodišnjice „Svjetlosti", književnik Mladen Oljača dobio je visoko priznanje sarajevskog izdavača — Povelju „Svjetlosti". Ove godine, priznanje je dodijeljeno istaknutim naučnim i kulturnim radnicima Bosne i Hercegovine, među kojima su, pored Oljače još četvorica književnika: Ćamil Sijarić, Derviš Sušić, Anđelko Vuletić i Risto Trifković.

— Veoma mi je drago ovo izuzetno i rijetko priznanje i ono me ohrabruje i podstiče da još istrajnije radim na unapređenju naše izdavačke djelatnosti, bez koje se književno stvaralaštvo ne da zamisliti" rekao nam je Mladen Oljača, povodom priznanja koje je dobio.

U NAKOVU

Karavan Krajišnika

BIHAĆ, 3. oktobra — Danas će se u vojvođanskom mjestu Nakovu održati centralna svečanost povodom 40-godišnjice kolonizacije Krajišnika na vojvođansko područje. Tako će iz Bosanskog Petrovca i Bosanskog Grahova krenuti karavan od 700 Krajišnika u 11 autobusa. Ova svečanost traje do 6. oktobra, a tim povodom biće organizovano niz sportskih priredbi i bogat kulturno-zabavni program.

F.P.

DANAS U TODOROVU KOD VELIKE KLADUŠE

Spomen-bista Mahmuta Zulića

VELIKA KLADUŠA, 4. oktobra — U okviru proslave jubilarne 40-godišnjice oslobođenja naše zemlje i pobjede nad fašizmom, sutra će u Todorovu, nedaleko od Velike Kladuše, biti otkrivena spomen-bista istaknutog revolucionara ovog kraja Mahmuta Zulića Adže, vijećnika ZAVNOBiH-a i predsjednika Okružnog narodno-oslobodilačkog odbora za Bihać.

Povodom obilježavanja imena i djela Mahmuta Zulića Adže u Todorovu, pred školom koja nosi ime ovog revolucionara, biće održan veliki narodni zbor. Kako se očekuje, govoriće Hamdija Pozderac, član Predsjedništva Centralnog komiteta Saveza komunista Jugoslavije. Na grob vijećnika ZAVNOBiH-a vijence i svježe cvijeće položiće delegacije Bihaća, Cazina, Bosanske Krupe i Velike Kladuše.

D.M.

PČELARSTVO

Izložba pčela

BIHAĆ, 3. oktobra — U Bihaću će se od 5. do 7. oktobra održati druga izložba pčelarstva i pčelarskih proizvoda. Na ovogodišnjoj izložbi sudjeluju: Sombor, Banjaluka, Bihać, Cazin, Velika Kladuša i Bosanska Krupa. U okviru ove izložbe održaće se i predavanja s temom o pčelama i bolesti pčela, a izlagaće magistar Dragica Gulić iz Splita, a o bolesti variole Zvonimir Klinar iz Bjelovara. U okviru ove izložbe prikazaće se i dva filma o temi pčelarstva. Organizator ove izložbe je SOUR PTTK „Krajina" Bihać.

F.P.

NA PARCELAMA OOUR—a „VLASTITA POLJOPRIVREDNA PROIZVODNJA" U PRIJEDORU

Počela sjetva pšenice

PRIJEDOR, 4. oktobra — Na imanju OOUR—a „Vlastita poljoprivredna proizvodnja" Zemljoradničke zadruge „Agrounija" u Prijedoru počela je sjetva pšenice. Planirano je da se ove jeseni pšenica u društvenom sektoru zasije na 370 hektara, što je 70 hektara više nego lani. Žetveni radovi se sada odvijaju na parcelama, gdje zbog suše nije zasijana uljana repica. Iduće nedjelje počeće berba kukuruza, pa će se i na ovim površinama prići sjetvi pšenice. Mehanizacije i repromaterijala ima dovoljno. Očekuje se da će sjetva u društvenom sektoru biti završena do kraja oktobra.

ZI. Đ.

KOTOR—VAROŠ

Sa jedne od vježbi kotorvaroških vatrogasaca

Preventivom protiv požara

● U toku akcije Oktobar-mjesec zaštite od požara biće pregledano oko hiljadu objekata

KOTOR-VAROŠ 4. oktobra — U radu kotorvaroškog Vatrogasnog društva težište se daje provođenju preventivno požarnih mjera u organizacijama udruženog rada i mjesnim zajednicama. Zahvaljujući stalnoj aktivnosti na suzbijanju opasnosti od vatrene stihije, u ovoj komuni smanjuje se broj požara. Vatrogasno društvo preduzima, u saradnji sa radnim organizacijama, mjere na realizaciji programa zaštite od požara, posebno na otklanjanju uzroka koji mogu izazvati požar, a uspješno se obučavaju radni ljudi i građani u gašenju vatre. Velika pažnja se poklanja omasovljenju vatrogasne jedinice mlađim članovima.

U Vatrogasnom društvu su uspješno obavljene pripreme za organizovanje akcije OKTOBAR — MJESEC ZAŠTITE OD POŽARA. U toku akcije biće pregledano oko hiljadu objekata i organizovana obuka za oko 500 radnika. U školama će biti organizovana predavanja i pisanje radova o temama iz protivpožarne zaštite. U Kotor-Varošu, Zabrđu, Vrbanjcima i Šipragama programom akcije planirano je izvođenje vatrogasnih vježbi. Sa vatrogascima iz Čelinca, Vrbanje i Skender-Vakufa u oktobru će se organizovati tradicionalni susret.

D. KEREZOVIĆ

U KRUGU FABRIKE „INCEL" U BANJALUCI

Iskočila lokomotiva

BANJALUKA, 4. oktobra — Lokomotiva i dva vagona iskočili su iz šina, preksinoć oko 21 sat, u krugu fabrike „INCEL" u Banjaluci. Lokomotiva, kojom je upravljao mašinovoa Milenko Šikanjić (26) iz Banjaluke, prevozila je trupce po krugu fabrike.

Uzroci su za sada nepoznati, a i materijalna šteta nije još procijenjena istražni postupak je u toku.

M.D.

IZ OKRUŽNOG SUDA U BANJALUCI POČELO SUĐENJE BLAGAJNICI „VELEPREHRANE"

Pljačka, posluga i falsifikat?!

● Ove tri teške optužbe terete Vesnu Kalezić, bivšu blagajnicu banjalučke „Veleprehrane" ● Optužena poriče pljačku, a poslugu novcem priznaje ● Suđenje se nastavlja

BANJALUKA, 4. oktobra — U Okružnom sudu u Banjaluci počelo je suđenje Vesni Kalezić (25) iz Banjaluke, optuženoj za tri krivična djela: pljačku, poslugu i falsifikat službenih isprava. Pretres vodi Vijeće petorice kojem predsjedava sudija Gojko Vukotić.

Prema optužnici Vesna Kalezić je, radeći kao blagajnica Radne jedinice „Hladnjača" OOUR—a „Veleprehrana", od 1. do 7. jula ove godine iz dnevnih pazara prisvojila 1,500.000 dinara.

Optužnica je tereti i da je, radeći na istom radnom mjestu, od 2. septembra 1984. godine do jula ove godine novac iz blagajne davala na zajam drugim licima (kao da je njen) i to u ukupnom iznosu od 8,500.000 dinara. Da bi ovo prikrila, uništavala je uplatnice pod nazivom „nalog blagajni da platite", a kasnije je novac vraćala sukcesivno (u ratama). Prilikom uplate novca sačinjavala je novu uplatnicu sa datumom pologa pazara, potpisujući uplatioca. Potom je sve uvodila u blagajničke knjige ili je na uplatnicama koje je zadržavala, naknadno upisivala lažni datum pologa pazara.

Na pretresu optužena je poricala pljačku, dok je poslugu priznala samo do iznosa od 1,500.000 dinara, jer tvrdi da to nije prisvojila. Isto tako, priznaje da je u nekim slučajevima kasnijih uplata sačinjavala nove uplatnice sa datumom stvarnog pologa, a samo ponekog uplatioca potpisivala, dok je sve ostalo poricala.

Svjedok Dragan Smiljanić je izjavio da je od Kalezićeve posudio 800.000 dinara u januaru sa obavezom da vrati u 1. septembru ove godine. Iznos je vratio kad je čuo da je pritvorena. Na pitanje zamjenika okružnog javnog tužioca Ibre Alagića kakav novac je ona trošila na njihovim putovanjima (u četiri navrata) u inostranstvo, Smiljanić je odgovorio:

— Na tim putovanjima Vesna nije trošila ništa, jer sam sve troškove ja snosio.

Danas su još saslušani svjedoci Gordana Šurlan, Mićo Stanišić, Dragomir Džervida, Nikola Todorović, Nenad Lazić, kojim je na različite načine posuđivala određene količine novca, te Mladen Rošer, Boško Milić i Sabira Kozić, njene radne kolege.

Zanimljivo je pomenuti da je optužena otkrivena tek kad je bila premještana na drugo radno mjesto, jer tada nije mogla manipulisati novcem. Suđenje se nastavlja u utorak.

M.D.

BANJALUKA

AEROZAGAĐENJE

Prema podacima dobijenim od banjalučkog instituta zaštite za 3. i 4. oktobar 1985. godine koncentracija sumpor—dioksida po kubnom metru izmjerena je: na Centru 49, Boriku 12, Mejdanu 7, Česmi 18, Vrbanji 39 i Delibašinom selu 122 mikrograma. Dozvoljena gornja granica kratkotrajne koncentracije iznosi 500, a dugotrajne 150 mikrograma.

Koncentracija čađi po kubnom metru izmjerena je: u Centru 26, Boriku 13, Mejdanu 8, Vrbanji 9, Česmi 5, Delibašinom selu 8, a dozvoljena gornja granica i kratkotrajne i dugotrajne koncentracije je 150 mi[illegible] grma.

CK SK BiH O ISKUSTVIMA U PRIMJENI TITOVE INICIJATIVE O KOLEKTIVNOM RADU I ODGOVORNOSTI

KOLEKTIVNI RAD NIJE SAMO MANDAT

●Pripreme narednih kongresa i izbora pogodan su trenutak da se sagledaju rezultati, iskustva i slabosti u organizacijama i organima SKJ radi afirmacije svega što je pozitivno i iznalaženja novih rješenja koja doprinose daljem razvoju kolektivnog rada i odgovornosti ● Predložene organizacione promjene u CK SK BiH

SARAJEVO, 4. oktobra - Protekli period društveno-političke aktivnosti potvrdio je osnovne vrijednosti inicijative druga Tita o unapređivanju kolektivnog rada i odgovornosti. Još, međutim, ima nerazumijevanja i neshvatanja suštine kolektivnog rada i odgovornosti, otpora i slabosti u organizovanju Saveza komunista pa su u tom smislu potrebne i određene organizacione promjene u partijskoj organizaciji ove republike. Ovo su ukratko osnovne ocjene i poruke sa današnje sjednice CK SK BiH na kojoj je, pod predsjedništvom Mate Andrića raspravljano o iskustvima u primjeni Titove inicijative o kolektivnom radu, odgovornosti i kadrovskoj politici u SK BiH.

Ova rasprava, kako je u uvodnom referatu naglasio sekretar Predsjedništva CK SK BiH Živko Grubor postaknuta je i neposrednim zadacima u pripremama narednih partijskih kongresa i u izborima. Pogodan je sada trenutak da se sagledaju rezultati, iskustva i slabosti u organizacijama i organima Saveza komunista radi afirmacije svega što je pozitivno i iznalaženja novih rješenja koja doprinose daljem razvoju kolektivnog rada i odgovornosti.

Prisutne devijacije

Prema riječima Živka Grubora, brojni konkretni primjeri i argumenti potvrđuju da je kolektivni rad ne samo teoretski i institucionalno postao dio samoupravnog sistema, nego i da praktično samoupravni sistem, zasnovan na delegatskim odnosima i ne može da se razvija bez kolektivnog rada i odgovornosti. Upozorio je da su se u praksi, međutim, uz pozitivne promjene u razvoju društva i društvenih odnosa pojavile i neke ozbiljne devijacije. Birokratsko-tehnokratska i etatistička svijest i ponašanje pružili su žilav otpor razvoju socijalističkih samoupravnih društveno-ekonomskih odnosa koji bi omogućili uspješnije ovladavanje radnika dohotkom i odlučivanjem o cjelini društvene reprodukcije. Još uvijek ima nerazumijevanja i neshvatanja suštine kolektivnog rada i odgovornosti, što ukazuje na nedovoljnu osposobljenost pojedinih organizacija i organa Saveza komunista.

—Sa stanovišta odnosa u Savezu komunista pokazalo se da se suština Titove inicijative ne može reducirati na ovaj ili onaj segment djelovanja, samo na kolektivni rad, na primjer, na trajanje mandata, jačanje individualne i kolektivne odgovornosti - rekao je Živko Grubor i upozorio u vezi s tim na neke slabosti koje su se do sada ispoljile u praksi. U posljednje vrijeme, naime, nisu rijetka mišljenja da je zbog jednogodišnjeg mandata došlo do devalvacije autoriteta funkcija, da kratkoća zadržavanja na pojedinim funkcijama nije omogućavala kadrovima da spremno prihvate zadatke i odgovornost, a ima i mišljenja da funkcije sa jednogodišnjim mandatom nisu privlačne, da ih neki kadrovi nerado prihvataju, ili čak odbijaju. Takva mišljenja i kritike zanemaruju čitav niz pozitivnih efekata koji su jednogodišnji mandat i njegova primjena dali naročito na planu onemogućavanja borbe za vlast u Jugoslaviji, u republikama i pokrajinama i opštinama.

Predložene organizacione promjene

Dosadašnja iskustva iz rada organa Saveza komunista nedvosmisleno upućuju na potrebu da se izvrše i određene promjene u njihovoj organizaciji koje bi jačale ulogu CK SK BiH i njegovu osposobljenost za provođenje utvrđenih stavova uz stalno jačanje sposobnosti za širu mobilizaciju svih stvaralačkih snaga i sve veći uticaj članstva na donošenje odluka. U stavovima o organizaciji, kriterijumima i načinu izbora organa SK BiH, što ih je ponudilo Predsjedništvo CK SK BiH, predlaže se više organizacionih promjena u partijskim organima SK Bosne i Hercegovine. Jedan je od prijedloga da Centralni komitet bude znatno manji nego do sada i da ima 65 članova. U tom bi se slučaju Statutom utvrdilo da se Konferencija SK BiH obavezno jednom godišnje saziva i razmatra izvještaj o jednogodišnjem radu organa SK BiH. Time bi Konferencija doprinosila unapređivanju metoda rada Saveza komunista, jačanju utjecaja baze SK na rad organa SK BiH i bila faktor jačanja odgovornosti za ostvarivanje utvrđenih zadataka. Drugi je prijedlog da Centralni komitet ostane u približnom sadašnjem sastavu. U tom bi slučaju trebalo napraviti izvjesne promjene u organizaciji izvršno-političkih funkcija. Predsjedništvo CK bilo bi nešto drugačijeg sastava. Smatra se da bi u tom slučaju trebalo ukinuti funkciju izvršnih sekretara, a formirati Izvršni komitet ili sekretarijat Predsjedništva Centralnog komiteta. Ove i još neke promjene koje se predlažu, ocjenjuje se, pridonijele bi većem stepenu idejno-političke aktivnosti i akcionog jedinstva, članstva i organizacija kao i daljem jačanju demokratskih odnosa i odgovornosti na principima demokratskog centralizma, te još efikasnijem ostvarivanju uloge Saveza komunista među radnim ljudima i građanima.

Na ovoj sjednici usvojen je i izvještaj o radu Predsjedništva CK SK BiH između prošle i ove sjednice. Usvojeni su i zadaci Saveza komunista u otklanjanju uzroka etatističkih pojava i prakse u prikupljanju, udruživanje i usmjeravanje sredstava društvene reprodukcije o čemu je Centralni komitet raspravljao na sjednici 25. jula ove godine.

S. DŽOMBIĆ

ZAJEDNIČKO SAOPŠTENJE O POSJETI ERIHA HONEKERA JUGOSLAVIJI

Dalji razvoj prijateljske saradnje

● U saopštenju se navodi „da su razmotreni svi aspekti prijateljskih odnosa i svestrane bilateralne saradnje dviju zemalja i ukazano na glavne pravce njihovog daljeg unapređivanja"

BEOGRAD, 4. oktobra (Tanjug) — Posjeta predsjednika Državnog savjeta Njemačke Demokratske Republike i generalnog sekretara CK JSPN Eriha Honekera Jugoslaviji je bila veoma uspješna i doprinijeće daljem razvoju prijateljske saradnje dviju zemalja — kaže se u zajedničkom saopštenju, objavljenom danas.

U saopštenju se navodi da su predsjednik Predsjedništva Jugoslavije Radovan Vlajković i Erih Honeker „razmotrili sve aspekte prijateljskih odnosa i svestrane bilateralne saradnje dviju zemalja i ukazali na glavne pravce njihovog daljeg unapređivanja".

Predsjednik Predsjedništva CK SKJ Vidoje Žarković i generalni sekretar CK JSPN Erih Honeker imali su iscrpnu razmjenu mišljenja o saradnji dviju partija, o aktuelnim pitanjima borbe za socijalizam u savremenim društvenim pokretima. Obje strane su sa zadovoljstvom konstatovale da su se odnosi dviju partija, koji su važan faktor ukupnih odnosa SFRJ i NJDR, „dostigli značajan nivo na osnovu poznatih i zajedničkih utvrđenih principa".

Gost iz Berlina razgovarao je i s predsjednicom Saveznog izvršnog vijeća Milkom Planinc o bilateralnoj saradnji i nekim pitanjima međunarodnih odnosa.

U saopštenju se navodi da su Radovan Vlajković i Erih Honeker ocijenili da se saradnja dviju zemalja uspješno razvija u svim oblastima. „Oni su potvrdili spremnost svojih zemalja da i dalje jačaju prijateljstvo i razvijaju svestranu saradnju na osnovu provjerenih principa suvereniteta, nezavisnosti, ravnopravnosti, nemiješanja, uvažavanja posebnosti puteva i oblika socijalističkog razvoja i različitog međunarodnog položaja dviju zemalja, koji su utvrđeni u susretima Josipa Broza Tita i Eriha Honekera".

Predsjednici Vlajković i Honeker podvukli su da „postoje široke mogućnosti za dalji razvoj i jačanje odnosa, uzajamno razumijevanje i povjerenje između dviju zemalja". „SFRJ i NJDR će i u buduće dosljedno slijediti tu liniju, bez obzira na to što u njihovim ocjenama pojedinih događaja međunarodnog života postoje poznate razlike".

HONEKER U CRNOJ GORI

TITOGRAD, 4. oktobra (Tanjug) — Predsjednik Državnog savjeta Njemačke Demokratske Republike i generalni sekretar CK Jedinstvene socijalističke partije Njemačke Erih Honeker doputovao je jutros u jednodnevnu posjetu Crnoj Gori.

Nakon kraćeg zadržavanja u pristanišnoj zgradi aerodroma, predsjednik Honeker se, u pratnji domaćina, odvezao u vilu na Gorici, gdje su počeli razgovori o mogućnostima proširivanja privredne, naučne i kulturne saradnje između NJDR i SR Crne Gore, u okviru ukupne saradnje Jugoslavije sa Njemačkom Demokratskom Republikom.

Erih Honeker je pozvao predsjednika Predsjedništva SFRJ i predsjednika Predsjedništva CK SKJ da posjete NJDR. Pozivi su sa zadovoljstvom prihvaćeni.

ZAPAD O GORBAČOVLJEVIM PRIJEDLOZIMA

Različite reakcije

BEOGRAD, 4. oktobra - Zapadni svijet - kako javljaju dopisnici Tanjuga - različito reaguje na prijedloge sovjetskog vođe Mihaila Gorbačova, juče u Parizu, da SSSR i SAD smanje na polovinu broj svojih nuklearnih strategijskih raketa - i na ponudu da Moskva - Pariz i Moskva - London uspostave direktne pregovore o statusu francuskog, odnosno britanskog atomskog potencijala.

Francuski predsjednik Miteran je u Parizu upravo odbacio sovjetski prijedlog, ponovivši staru tezu da francuske rakete „ne spadaju u arsenal Zapada" i da „ne mogu biti predmet razgovora". Nasuprot tome, London „pozdravlja ideju" o direktnim pregovorima, pod uslovom da dvije supersile prethodno postignu sporazum o „radikalnom smanjenju" svojih nuklearnih potencijala.

U krugovima NATO, u Briselu, praktično se ne izjašnjavaju ni protiv ni u prilog sovjetske inicijative, ali se takođe navodi da bi realne mogućnosti za direktne pregovore SSSR sa Francuskom i Velikom Britanijom bile stvorene tek poslije uspješnog završetka sovjetsko-američkih pregovora o kontroli nuklearnog naoružanja i denuklearizaciji kosmosa.

PRENESENI POSMRTNI OSTACI DR VOJISLAVA KECMANOVIĆA I HASANA BRKIĆA

Uz najviše počasti

SARAJEVO, 4. oktobra (Tanjug) — Danas su sa groblja u Koševu na Gradsko groblje u Sarajevu preneseni i uz najviše počasti položeni u grobnice posmrtni ostaci predsjednika i sekretara Zemaljskog antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Bosne i Hercegovine dr Vojislava Kecmanovića Đede i Hasana Brkića.

Ovom komemorativnom činu, pored članova porodica, prisustvovali su članovi najviših organa SR BiH, Savjeta Federacije i Republike, grada Sarajeva, Livna, Bijeljine i Bosanske Dubice i predstavnici institucija koje nose imena Hasana Brkića i Vojislava Kecmanovića Đede, te veliki broj poštovalaca njihovog djela i građana Sarajeva.

SOFIJA TRAŽI DA SE MAKEDONCI U SR MAKEDONIJI IZJASNE KAO BUGARI

Od Bugara ništa novo

SOFIJA, 4. oktobra (Tanjug) - U Sofiji je upravo objavljena knjiga u kojoj je Makedoncima u SR Makedoniji upućen nedvosmislen poziv da se odreknu svog maternjeg jezika i nacionalne književnosti. U knjizi autora Konstantina Popova, koju je izdala bugarska akademija nauka, navodi se da „nije u interesu stanovništva SR Makedonije da kida svoje krvne veze i zajednički jezik sa građanima NR Bugarske".

Za makedonski jezik u SR Makedoniji se tvrdi da je „vještačka tvorevina nastala dekretom", što je trebalo da posluži kao sredstvo antibugarske propagande, za gušenje „bugarske svijesti" stanovništva u Makedoniji.

Krajnje negirajući makedonsku naciju, autor svojata čitavu plejadu istaknutih makedonskih književnika i boraca za nacionalni i kulturni preporod-nazivajući ih „Bugarima".

U knjizi se posebno ističe nova poezija Venka Markovskog, jugoslovenskog političkog emigranta, informbirovca, koji uz blagoslove i najveća priznanja i odličja zvanične Sofije, vodi najbeskrupulozniju antijugoslovensku i antimakedonsku kampanju.

SAVJET BEZBJEDNOSTI O IZRAELSKOM NAPADU NA TUNIS

Naglašeno ogorčenje

UJEDINJENE NACIJE, 4. oktobra (Tanjug) — Izraelski napad na Tunis prouzrokovao je žestoko reagovanje u Savjetu bezbjednosti Ujedinjenih nacija. Ovo se objašnjava ne samo besprimjernom osionošću i drskošću agresora već i činjenicom da je meta napada miroljubiva zemlja daleko od izraelskih granica. Ministar inostranih poslova Sirije misli da se Izrael može osujetiti „jedino zbijanjem arapskih redova i uspostavljanjem strateške ravnoteže".

Za predstavnika Madagaskara Rabetafiku izraelski napad na Tunis je „jasan primjer državnog terorizma".

Za ukrajinskog ambasadora Udovenka, koji je govorio u ime istočnoevropske grupe zemalja, izraelsko ponašanje može se objasniti jedino „vojnom, ekonomskom i političkom podrškom" koju SAD, takođe u Savjetu bezbjednosti, daju Izraelu.

Leandre Basole iz Burkine Faso je ponašanje izraelskih vlastodržaca uporedio sa onim južnoafričkih upravljača. „I jedan i drugi režim", naglasio je on, „mogu opstajati jedino u atmosferi mržnje.

Ministar inostranih poslova Jemena Abdul Karim al Eriani je — govoreći u svojstvu predsjedavajućeg Islamske konferencije — izrazio žaljenje zbog „podrške i pravdanja izraelskog agresivnog ponašanja od strane američke administracije".

Marokanski ministar inostranih poslova Filali takođe je konstatovao da je Izrael „od terorizma učinio državnu politiku". Savjet bezbjednosti nastavio je debatom o istoj temi.

KINESKO—SOVJETSKI RAZGOVORI PEKING, 4. oktobra (Tanjug) — U Pekingu su danas bez publiciteta zamjenici ministara inostranih poslova Kine i Sovjetskog Saveza počeli novu, sedmu rundu pregovora o normalizaciji odnosa. Obavješteni domaći izvori su rekli da očekuju rutinski dijalog, ali da ne žele da umanje njegov značaj.

ĆULAFIĆ U PEKINGU PEKING, 4. oktobra (Tanjug) — Savezni sekretar za unutrašnje poslove Dobroslav Ćulafić doputovao je danas u zvaničnu posjetu NR Kini. On predvodi delegaciju Saveznog sekretarijata.

ALBANSKO—ITALIJANSKA SARADNJA RIM, 4. oktobra (Tanjug) — Albanija namjerava da proširi ekonomske veze sa susjednom Italijom, posebno u metalurgiji, rudarstvu i energetici. Albanski ministar spoljne trgovine Šane Korbeči, koji boravi u posjeti Italiji uoči zasjedanja mješovitog komiteta dviju zemalja pregovara u Rimu o novim trgovinskim aranžmanima koji obuhvataju kupovinu alatnih mašina, uključivanju u italijansko—grčku elektro—mrežu i izgradnju jedne platforme za istraživanje nafte u Jadranskom moru.

ZVORNIK

Susreti „mineralaca" Jugoslavije

ZVORNIK, 4. oktobra (Tanjug) — Oko 450 predstavnika 13 proizvođača mineralnih voda Jugoslavije okupilo se danas u Zvorniku na dvodnevnim radničkim susretima. Otvarajući ovu tadicionalnu manifestaciju, predsjednik Skupštine proizvođača mineralnih voda Vlatko Jurišić je istakao da su „mineralci" do kraja avgusta ove godine tržištu isporučili više od 405 milina litara mineralne vode. Od toga na inostrano tržište je planirano više od 9 miliona litarskih boca gazirane vode.

Do kraja ove godine proizvođači mineralnih voda planiraju da ostvare produkciju od 600 miliona litara „kisele vode".

POSLIJE REMONTA

Kostolac uključen u mrežu

KOSTOLAC, 4. oktobra (Tanjug) — Noćas je u kostolačkim termoelektranama, čija je ukupna snaga 310 megavata, poslije jednomjesečnog remonta u mrežu energetskog sistema uključen blok od 210 megavata. Iz Kostolca se danas privredi dnevno isporučuje između pet i šest miliona kilovat—časova električne energije. Od 1. januara do danas Kostolac je privredi isporučio više od 964 miliona kilovat—časova električne energije, što je u odnosu na isti period prošle godine više za 3 procenta.

MOŽE LI SE POVEĆATI PROIZVODNJA PŠENICE

SA SELIMOM HADŽISELIMOVIĆEM, JEDNIM OD TVORACA NOVIH SORTI PŠENICE

„Bosanka“ osvojila Krajinu

Iskustvo selekcionara: „Samo kvalitetne sorte, uz primjenu agrotehnike, obezbjeđuje dobre prinose“

●Upotrebom kvalitetnog sjemena i većih količina mineralnog gnojiva mogu se povećati prinosi hljebnog žita, a time, bez obzira na brži rast troškova, rentabilnost ove proizvodnje - kategoričan je dr Hadžiselimović

Uporedo sa smanjivanjem površina pod pšenicom, smanjuje se i upotreba mineralnih gnojiva i kvalitetnog sjemena. To dovodi do smanjenja prinosa i ukupne proizvodnje hljebnog žita. Opada, kao posljedica toga, dohodak zemljoradnika koji se orijentišu na proizvodnju drugih, rentabilnijih kultura, bez obzira na značaj pšenice u ishrani ljudi.

-Ovakva kretanja u proizvodnji mogu se izmijeniti jedino ako se popravi paritet i cijena pšenice dovedu u skladu sa cijenama drugih proizvoda i nađu takva tehnološka rješenja koja će, uz određene uštede, obezbijediti veću proizvodnju. I u zemljama sa najrazvijenijom poljoprivredom rastu troškovi proizvodnje, dok cijena pšenice stagnira ili čak opada. Kako prinosi u onodsu na troškove rastu brže, povećava se i dohodak, pa time i interes zemljoradnika za veću proizvodnju.

NA POGREŠNOM PUTU

●Kod nas se kroz smanjenje reprodukcionih i drugih materijala pokušavaju naći rješenja za obuzdavanje troškova proizvodnje?

-Šta to stvarno znači u proizvodnji pšenice? Ako smanjimo količinu mineralnih gnojiva, sasvim je izvjesno da će biti smanjeni i prinosi. Sa sigurnošću se može reći da kilogram azotnog hraniva, koja se, kao i fosforna i kalijska, dobija iz mineralnih gnojiva, povećava prinos za 16 do 20 kilograma. U prosjeku gledano, upotrebom kilograma NPK hraniva, koja sadrže mineralna gnojiva, dobije se 10 kilograma zrna. Kroz mineralna gnojiva se ulaže najviše energije u proizvodnju pšenice.

-Na oglednoj farmi od 25 hektara došlo se u Zapadnoj Njemačkoj do sljedećih saznanja: godine 1880. u strukturi utroška energije ljudski rad je učestvovao sa 13, a 1979. godine sa svega 0,4 odsto. Učešće životinja je iznosilo 52 odsto, dok je krajem osme decenije ovog vijeka svedeno na nulu zahvaljujući povećanju učešća mašina na 8 i goriva na 23 odsto. I na kraju, učešće đubriva u utrošenoj energiji iznosilo je samo jedan odsto, da bi 1979. godine, dakle za 100 godina, poraslo na 49 procenata. Iz toga se može izvući zaključak da je neopravdano zbog visokih cijena smanjivati upotrebu mineralnih gnojiva, jer će to dovesti do još nerentabilnije proizvodnje. Po potrošnji đubriva i inače zauzimamo pretposljednje mjesto u Evropi.

RODNIJE „BL“ SORTE PŠENICE

● Visoke cijene, takođe, smanjuju potrošnju kvalitetnog sjemena na posjedima zemljoradnika?

-I tu smo, slobodno se može reći, na pogrešnom putu ako se misli da će upotrebom nekvalitetnog sjemena pojeftiniti proizvodnja pšenice. Troškovi će, istina, biti niži, ali i prinosi u projesku za 10 do 20 odsto. U slučaju da je prinos niži za 15 odsto, po hektaru će se izgubiti 500 do 600 kilograma žita. Pretvoreno u dinare, gubitak iznosi oko 25.000 dinara. Nabavi li se kvalitetno sjeme, neće se, u odnosu na merkantilnu pšenicu, potrošiti više od 10.000 dinara. Zemljoradnik, dakle, izgubi najmanje 15.000 dinara kada umjesto kvalitetnog i pravilno dorađenog sjemena upotrebi vlastitu pšenicu za sjeme.

●Veoma značajnu ulogu u proizvodnji pšenice ima i sama sorta?

-U Jugoslaviji je stvoreno više sorti koje se odlikuju visokom rodnošću. Njihovom upotrebom prinos pšenice je povećan za 40 do 50 odsto. Drugo je pitanje je koliko se i kako koristi ta visoka rodnost. Često, umjesto da za svaku sortu odredimo odgovarajuću agrotehniku, mijenjamo sorte i uvodimo u proizvodnju nedovoljno ispitane sorte. Za posljednjih dvadeset godina, na primjer, ni dvije godine nisu imale jednake uslove za prozvodnju. Iz toga se, takođe, može izvući određen zaključak: treba sijati samo one sorte koje se uspješno prilagođavaju različitim uslovima proizvodnje.

● Da bi se postigao visok prinos nije dovoljno imati samo kvalitetnu sortu i primijeniti odgovarajuću agrotehniku? -Zemljište je osnov poljoprivredne proizvodnje. Mi, mislim na Bosnu i Hercegovinu, posjedujemo zemljište koje najčešće ima malu prirodnu vrijednost. Zbog toga je neophodno više pažnje posvetiti uređenju zemljišta. Pri tome ne treba uvijek računati na skupa ulaganja, jer se i skromnim zahvatima može mnogo učiniti i doprinijeti povećanju proizvodnje. Pošto se obradivo zemljište većim dijelom nalazi u posjedu zemljoradnika, trebalo bi pokrenuti širu akciju za uređenje zemljišta.

JOŠ PET NOVIH SORTI

●Već više godina se na krajiškim, i ne samo krajiškim njivama, uzgaja sorta pšenice „bosanka“ koja je stvorena u Poljoprivrednom zavodu Banjaluka, a čiji ste vi autor. Kakva su vaša opredjeljenja kada je u pitanju stvaranje novih sorata?

-Bosanka je u prilagođena uslovima prozvodnje ovog područja i zato se uspješno proširila u Bosanskoj krajini, posebno u brdsko-planinskim područjima. Nije se, i pored toga, ostalo samo na toj sorti: Saveznoj sortnoj komisiji prijavljeno je još pet linija koje se nalaze u ispitivanju. Neke od njih bi trebalo da dobiju dobru ocjenu i vizu za široku proizvodnju. Ta očekivanja se zasnivaju na do sada ostvarenim rezultatima. Linija BL—Y-38 je prošle godine na oglednoj parceli u Banjaluci dala prinos od 980 kilograma po dunumu. Ili, u Kutjevu, među 55 sorti svrstala se, sa prinosom od 710 kilograma, među deset najrodnijih sati. Sve to ukazuje na jedno: imamo kvalitetne sorte, poznajemo agrotehniku, tako da u našim uslovima možemo stvarno proizvesti više pšenice, ne samo za domaće potrebe, nego i za izvoz.

Krajnje je vrijeme da se zamislimo zašto se sve te mogućnosti nedovoljno koriste.

M. Osmančević

JOVAN ZEC: „Cirkus“, ulje

SUSRET NA NJIVI

Dezire učitelja Mirka

● Mirko Janjić, učitelj iz Banjaluke, ne odvaja se od svog imanja u Gornjim Karajzovcima. Sijao je kamilicu, kukuruz, pšenicu, pasulj, ali krompir, koji je posadio ovog proljeća, dao mu je izuzetan rod ● „Sve što sam naučio o krompiru dugujem stručnjacima“ - kaže Mirko

***Mirko Janjić**, učitelj banjalučki, za sve koji ga poznaju izuzetno je marljiv čovjek. Voli svoj posao, učionicu i đake, knjige i nestašnu graju mališana, ali se ne odvaja ni od sela u kome je počeo prve korake u svom poslu. Janjić ne zaboravlja **Gornje Karajzovce** gdje je počeo prije 36 godina da osnovce uči znanju, gdje je prvi put uzeo dnevnik u ruku. Mirko, kome smo u Gornjim Karajzovcima došli u pohode, baš ovdje, u ovom lijevčanskom selu, ima sedam dunuma zemlje. A ta zemlja ona je i posebna ljubav Mirkova.*

Zemlja rađa ako joj se daju ruke i snaga. Donese rod, čovjeku vrati trud.

„Dogodine ću opet saditi krompir“ kaže „Učo“

-Ovdje sma počeo da se bavim svojim pozivom, prosvjetarskim; zavolio sam mještane, a čini se i ona mene, pa sam odlučio da kupim nešto zemlje. Nešto sam tu i imao, jer mi je supruga iz ovog sela, a dobar dio sam kupio. Tako sam i počeo da volim poljoprivredu - kaže nam Mirko Janjić, *dok mu se sa parcela krune džakovi krompira, dezirea, krtola crvenkaste boje. Krompir je iznenadio i Mrka i mještane. U ovako teškoj godini za poljoprivrednike on je dao dobar rod.*

Kako je to Mirko radio i šta je dobio?

-Na ovoj ovdje parceli *- pokazuje nam Mirko -* ***ranije sam sijao kamilicu, kukuruz, pšenicu, pasulj. Pokušavao da uzgajam mnoge kulture, da vidim kako će roditi. Kamilica je dobro uspjela, ali je bilo teško brati. Ne može ona bez mehanizovane berbe. Kukuruz je dao dobar prinos, pšenica i pasulj takođe. Pokušao sam ove godine sa krompirom i nisam se pokajao. Naravno, nisam upao u ovu proizvodnju nepripremljen. Dao sam na analizu svoje zemljište i znao sam tačno šta mu nedostaje, a čega ima*** *- kaže naš sagovornik.*

Onda će nam pričati o krompiru. O tome kako je sa te parcele dobio oko dva vagona ovog povrća. Veli: u jesen je istjerao oko dva-tri vagona stajnjaka, zaorao, tako i u proljeće. A prije sadnje, koja je bila početkom aprila, obilno nađubrio „vještakom“. Naravno i prutao. Mada ima na svom posjedu vodu, nije zalivao. Kaže - nije trebalo.

-Stajnjak i oranje s jesani su mi sačuvali vlagu u ovako sušnoj godini, pa mi je dezire, (a „bacio“ sam u sadnji oko 1.200 kilograma sjemena) dobro ponio. Pravo da kažem, očekivao sam da ću dobiti oko vagon krompira, ali sam se prevario. Bilo je više. Imao sam i troškove za ovu proizvodnju, oko 20 „starih“ miliona, a dobio tri puta više *- priča Mirko, dodajući da je o ovom povrću, kao uostalom i mnogim drugim kulturama i obradi, najviše naučio od poljoprivrednih stručnjaka. Kako su oni rekli Mirko je tako i uradio.*

Sa plasmanom krompir Mirko Janjić neće imati teškoća. Odmah na njivi nudili su da mu otkupe više od polovinu roda, ali nije dao. Ima vremena, krompir će naći kupca. I dogodine ovaj učitelj - poljoprivrednik opet će saditi krompir. Nabaviće kaže, slovenačko sjeme, istu sortu, uraditi sve „po propisu“ i ne bi smjelo da omane.

M. RAKIĆ

LJUDI, GRADOVI, PREDJELI

● Iako je na obalama Plive i Vrbasa i prije četiri hiljade godina postojala brojna ljudska zajednica, intenzivni život srednjovjekovnog Jajca počinje tek potkraj XIV i početkom XV vijeka izgradnjom Citadele i brojnih drugih građevina

Šest vijekova Jajca

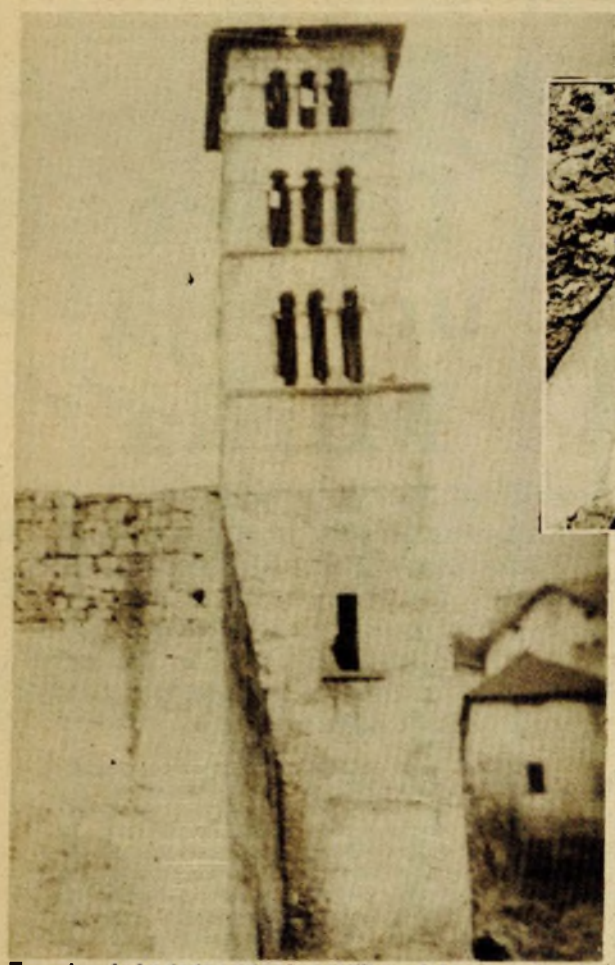

Toranj sv. Luke, jedno od najvrednijih srednjovjekovnih zdanja u Jajcu

Kraljevski portal iz XV vijeka — detalj

Iako se nastanak Jajca računa od 1396. godine kada je najistaknutiji član porodice Hrvatinića — **Hrvoje Vukčić** počeo izgradnjom bedema i brojnih drugih građevina kako bi se odbranio od sve prisutnije i opasnije lavine sa istoka — Turaka, onda je do šeststotog rođendana ovog grada preostala još samo jedna decenija. Dakle, pripreme za obilježavanje velikog rođendanskog jubileja gradu metuzalemu mogu već da počnu. Sa mnogo razloga, razumije se. Jer, od tada **Gastello dell Uovo,** kako se naselje nazivaše u prvim pisanim dokumentima, zbog svog geografskog položaja, prirodnih rariteta i materijalnih dobara, pa sve do vremena u kojem su se zbili presudni događaji u NOB—u i revoluciji, svojom prošlošću bogatilo je vlastitu, ali i istoriju Bosne pa i šire.

USPONI I PADOVI

Između 1366. i 1416. godine Jajcem upravlja porodica **Hrvatinića.** I upravo te godine bile su godine velikog uspona grada. **Herceg Hrvoje**, uz veliki broj drugih građevina gradi na postojećim rimskim pojačane dodatne zidove kako bi mogli odoljeti i topovima koji su bili u upotrebi i u Bosni.

U gradu se veoma brzo razvijaju zanati i trgovina. Za iskazanu hrabrost, lukavstvo i sposobnost Hrvoje postaje član viteškog Zmajevog reda za čije ceremonijalne potrebe gradi **podzemnu kapelu „katakombe"**. Početkom petnaestog stoljeća u Jajcu sve češće navraćaju i bosanski kraljevi, a nešto kasnije ovaj utvrđeni grad postaje i njihovo trajnije utočište, potom i prestonica.

Ipak, ono što su već doživjeli mnogi gradovi, zli usud zadesio je i dobro branjeno i utvrđeno Jajce. Potkraj 1463. godine sultan Mehmed sa velikom vojskom dolazi pod njegove bedeme. Stjepan Tomašević, koji se ovdje sklonio, gubi i glavu i krunu. Sa njim nestaje i posljednje bosansko kraljevstvo, a Jajce zajedno sa Bosnom nekoliko narednih stoljeća pada u najmračnije ropstvo — prvo tursko pa onda i austrougarsko.

Obrisi svih tih vremena ovdje su veoma uočljivi. I onog iz bronzanog i bakarnog doba, vremena Rimljana, Slovena, najezde varvara, Turaka, Mađara, Austrijanaca i Nijemaca. Simboli patnje i stradanja su ostali, a snage i moći, sjaja i raskoši takođe. I upravo ta bogata riznica spomenika istorije i kulture osigurava gradu neprolaznost i vječnost.

SREDNJOVJEKOVNI SPOMENICI

Hram persijskog **boga Sunca** iz trećeg ili četvrtog stoljeća je najstariji dobro očuvani spomenik u Jajcu. Reljef pokazuje **Mitru** u času ubijanja bika, iz čije krvi će poteći spasenje čovječanstvu.

Katakombe je Hrvoje Vukčić sagradio 1408. godine, kada je postao član Zmajevog reda. Izgrađene su na dva sprata. Stepenicama se silazi u manje predvorje, a potom u veliku dvoranu u kojoj se nalazi prijestolje i niše slične grobnicama.

O jedinom okruglom odbrambenom jajačkom utvrđenju **Medvjed-kull** postoje oprečna mišljenja, a najprihvatljivije je ono koje kaže da je ovo zdanje izgrađeno potkraj četrnaestog vijeka, kada je u Bosnu donesen prvi top.

Crkva sv. Marije građena je u romaničkom stilu u 13., i 14. stoljeću. Sredinom 15. vijeka ovdje su prenesene relikvije sv. Luke. Poslije 1528. godine pretvorena je u džamiju, da bi 1832. godine i ona nastradala u požaru. Nešto kasnije uz crkvu je dozidan i Toranj sv. Luke, jedini sačuvani srednjovjekovni spomenik ove vrste na Balkanu.

Sahat-kula je ulazna građevina u varoš, a 1440. godine u postojeći zid ugrađen je kraljevski portal za kojeg se smatra da je jedan od najvrednijih spomenika srednjeg vijeka. Tu je i dizdarev mesdžid-mala muslimanska bogomolja za dnevne molitve dizdara i posade, zatim česma uz Travničku kapiju, podignuta 1846. godine, pa Musafirhana koja spada u zanimljivije objekte iz turskog doba, te Franjevački samostan, kastel na čijem mjestu je stajalo rimsko utvrđenje, Banjalučka vrata Esme-sultanije džamija i mnogi drugi.

SPOMENICI NOVIJE ISTORIJE

AVNOJ-sko Jajce bilo je poprište mnogih, čak i presudnih događaja i iz istorije NOB-a i revolucije. A kao trajna svjedočanstva su desetine spomen-obilježja koja će budućim generacijama kazivati o nadljudskim naporima boraca i cijeni kojom je plaćena sloboda. Svakako, zgrada **Muzeja Drugog zasjedanja AVNOJ-a** najvredniji je i najznačajniji među njima, jer se upravo tu kovala sudbina svih nas, jer je od prvog dana otvaranja postala stjecište mladih i najveća učionica novije istorije.

U **Barića kući** boravio je duže vrijeme **Vrhovni štab i drug Tito,** a u vili Varošnica jedno vrijeme nalazilo se **Predsjedništvo ZAVNOBIH-a a kasnije i vojne savezničke misije pri Vrhovnom štabu. U Šarenici** je bio AGIT—PROP CK SKJ. Pod rukovodstvom **Moše Pijade** u ovoj zgradi je 5. novembra osnovana **Telegrafska agencija nove Jugoslavije — TANJUG**.

U parku kod novog mosta **Titova kuća** pretvorena je u muzej, a u **„Elektrobosni"** čuvaju se uspomene na boravak i rad više istaknutih ličnosti i tijela Vrhovnog štaba.

Danas ovaj grad-metuzalem posjećuje veliki broj putnika i namjernika iz svih krajeva zemlje. Među njima je, svakako, najviše mladih, iako grad slavljenik uvijek može da otkrije pokoju tajnu i za starije. Istorija i priroda podarili su mu mnogo toga. Današnja generacija zna da to cijeni, pa je izvjesno da će nakon stoljećima dugog ropstva, u slobodi i blagostanju doživjeti svoj puni preobražaj i procvat.

Šestoti rođendan biće prava prilika zato.

H. KLIPO

MARIJA DUGA: „Impresija", ulje

KAD ŽIVOT REŽIRA PRIČU

Vesnin novi dom

„Sa Vesnom nam je kuća puna": Muharem i Nura Šabić sa svojom djevojčicom

Bilo je to nedavno početkom septembra. U Miljkovićima, selu nadomak Velike Kladuše, pod brojem 32. velika i svijetla kuća s mnogo prozora. Prostrano dvorište omeđeno željeznom ogradom. Domaćini **Nura i Muharem Šabić.** Muharem je upravo stigao iz Libana, gdje je ove godine penzionisan. Više od tri decenije proveo je u rudniku. Izvjesno vrijeme je radio i u Saveznoj Republici Njemačkoj.

— Eto, „stigla" je i penzija — priča Muharem — ne živi se loše. A mnogo sam se namučio. U djetinjstvu sam dugo vremena bio u najmu, čuvao tuđu stoku. Prošao sam svašta, bio svugdje.

Nuru sam zatekli kako sprema kuću. Bližilo se vrijeme ručku. Vesna, učenica petog razreda Osnovne škole „Ibrahim Mrzljak" u Velikoj Kladuši, igrala se napolju. Kada nas je primijetila, napustila je svoje igračke, utrčala u kuću i priljubila se uz Muharemove grudi.

— Tata, ne dajte da me vode! — povikala je suznih očiju. Ona je još od 1979. godine u ovoj porodici. A doveli su je kada je imala samo četiri godine.

O tome **Muharem Šabić priča:**

— Bio sam u Njemačkoj i nakratko došao kući. Sjeli mi tako pred kućom, pijemo kafu, a pokojni otac kaže: „Sine, ti dobro živiš, imaš kuću, para ti ne fali, zašto ne bi usvojio jedno dijete? Sami ste, kći se davno udala".

— Kako sada pod stare dane da primam dijete? — kažem mu. Da sam bar malo mladi. „Pa, sevap je", ubjeđuje me on. I nakon nekoliko dana žena i ja se dogovorimo da posiušamo starog. A on je bio puškar i poznavao je veliki broj ljudi, a i prilike u raznim sredinama. U Trnovama, nekoliko kilometara odavde, u jednoj porodici bilo je četvoro djece u izuzetno teškoj situaciji. Mati im umrla, otac rijetko kod kuće, pije i luta, niko da se pobrine za njih.

I tako Muharem uzme jedno od te djece. Najradije bi sve odveo — reče ali nije imao prilike. Kad je poveo ovu malu, njihov djed mu reče da je slobodno nosi. Ona gola, bosa, bolesna. Onda Nura i Muharem odu u SIZ socijalne i dječje zaštite. Tamo kažu da će im dati nekakvu nadoknadu za dijete, što oni nisu htjeli ni da čuju: Dijete su upisali na sebe i tek nakon godinu dana prvi put su vidjeli i upoznali njenog oca.

— Vesna je primjerna djevojčica i sa njom mi je kuća puna. Dajemo sve od sebe samo da joj bude bolje. Školovaćemo je koliko god bude željela, pružiti koliko budemo u mogućnosti.

Za sve to vrijeme dok je Muharem pričao Vesna je nepomično sjedila u njegovom krilu. Shvata ona svu težinu situacije, pa joj oči katkad zaiskre suzama, da bi kroz nekoliko trenutaka njima prostrujila neka tiha i teška sjeta, ljubav za njen novi dom i one koji će, sada je sasvim sigurno, izvesti je na pravi put.

Milan PILIPOVIĆ

GRCKE RAZGLEDNICE

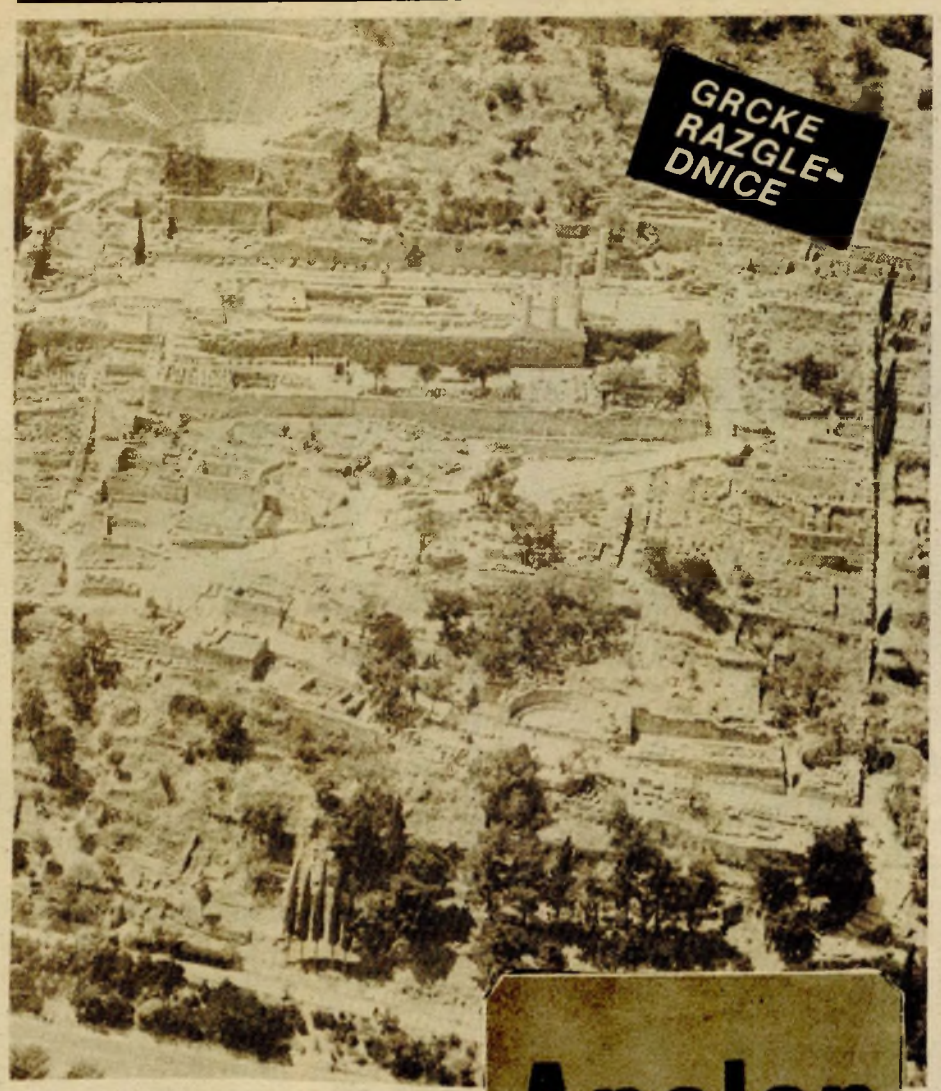

Ovdje je nekad bilo blago Grčke i njoj bliskih civilizacija

Apolon i ptice

- *Tiva ili Teba?*
- *Krčma na kraju puta*
- *Pogled na Jonsko more*
- *Voda iz plastičnih boca*
- *Izgled vara*

Selo Tiva na putu od Atine do Delfa. Autobus juri širokim putem. Koje je od ovog niza raskršća uz glavnu cestu ono na kome je Edip ubio Laja i počeo niz prorečenih mu djela, niz patnji pod bremenom „krivice bez krivice". **Nekadašnja Teba ne izgleda veleljepno. Ovdje su legende i Sofokle sačuvali sjećanje na jedan davno minuo svijet, ili na imaginaciju davnašnjih žitelja.**

I grčki vozači imaju ugovore sa usputnim ugostiteljima, pa se zaustavljamo na pola sata pred restoranom, ni dvadesetak kilometara... udaljenim od željenog cilja — svetilišta najljepšeg boga — **Apolona.** Papreni suvlaki i nervoza zbog zadržavanja, bivaju potisnute mišlju da su se i prije par hiljada godina u krčmi na istom mjestu morali odmarati užurbani glasnici na putu ka pitijama i njihovom proročanstvu. Njihova višesmislena poruka je često određivala sudbinu naroda, a kako su **Delfi** živjeli od poklonjenog blaga, nije ni čudo da je proročište, nerijetko, bilo naklonjeno više tuđincima nego Grcima.

DUŽ SVETOG PUTA

Delfi liče na mondeno zimsko turističko mjesto. Nisu zaboravljeni ni miniteleskopi s kojih se za deset drahmi može vidjeti obala Jonskog mora i brodovi u njoj. No, čim je ugledate, navlače se kapci na okanca i užitak se može nastaviti samo uz ponovno plaćanje.

Nije baš lako od autobuske stanice stići do svetilišta. Ima tu dobra četiri kilometra, a do autobusa za Atinu svega četiri sata. Treba tamo savladati i par stotina metara visinske razlike, te je posjeta Delfima prilično naporna. Ipak, ne smije se trčati, jer se najbolja predstava dobija ako se put prati na karti na kojoj je rekonstruisan izgled ovog svetilišta sredinom prvo milenija stare ere.

Teško je u ostacima građevina prepoznati i dočarati sliku nekadašnjih raskošnih riznica slavnih grčkih polisa. Ovdje je bilo važno imati najbolji „štand". Treba pokazati svoj sjaj pred ostalima i umilostiviti boga. Rino je očajan što reljefi i statue izloženi u ovdašnjem i atinskim muzejima nisu ostavljeni na svojim davno određenim mjestima. Postavlja se važno pitanje: „Imamo li pravo to činiti sa čudima antičke umjetnosti? Zašto da kamene statue stoje u polumraku muzeja kad su stvorene za ovaj prostor? Bolje da ih vrijeme pojede, da svoje odžive, no lišiti ih autentičnosti i čari?"

Prolazimo pored atinske, do do sada jedine rekonstruisane riznice. Po gomili kamenja okolo shvatamo da vrijednim naučnicima predstoji ogroman posao — možda uspiju „složiti" i veliki hram, ponovo zatvoriti sobu u kojoj su pitije, nad oblakom sumpornih para govorile svoje slavne izreke.

PTICE I ZIMZELEN

Pozorište, amfiteatar na uzvisini iznad hrama i riznica, u produžetku onog što se do Apolonovog svetilišta zove Sveti put, je tužno i prilično „izdrobljeno", pa se u njega ne smije ni ulaziti dok se ne ojača kamen. Kako je to čudno — nauka može da očvrsne i ono što je u narodu vijekovima sinonim čvrstine.

Do rimskog igrališta ima dobar komad puta. Ptice pjevaju. Pjevale su prije nove ere i disale prekrasan miris mora i planine, izmiješan u nešto što opija. Kako je nekad lijepo moralo biti na službenim putovanjima. Prvo, dugo su trajali, jer se sporo putovalo, a drugo, značili su samo promjenu vazdušne banje.

Ovdje, u hladu zimzelena, imamo samo desetak minuta za odmor. Pijemo neizbježnu vodu, koja u Grčkoj ima odličnu prođu, mada je i ona iz vodovoda sasvim dobra. U čemu je stvar: naši susjedi su se dosjetili: plastične boce sa litrom i po najzdravijeg napitka drže u frižiderima, a ostalo, za njihovu prodaju, radi suva i veoma topla klima.

Delfijani su uobraženi i ne baš tako hitri ugostitelji. Baš ih briga — može im se. **Ovdje će posjetioci iz cijelog svijeta stići da se poklone Apolonu i pokušaju doživjeti pitijansku ekstazu, a restorana nije previše i svi su uvijek puni. Iskustvo iz jednog od njih pokazuje da je tačna izreka da izgled vara, jer odabrati najljepše jelo ne znači i moći ga pojesti. Nama se to desilo sa zanosno aranžiranim pečenim tikvama, koje su, u najgorem slučaju, ličile na faširane šnicle okićene povrćem.**

Povratak i odmor u autobusu godi. A i prvi put nam je ovog avgusta hladno u Grčkoj. Sveti li se to nedostižni Apolon zemaljskoj djeci koja su se smijala i ričala gluposti duž Svetog puta. Usnusmo u nadi da će nam krilata Irida donijeti njegov glas, ili presudu.

Svetlana ŠILJEGOVIĆ

NAŠI U SVIJETU

Jovine akcije

- *Za 16 godina rada u fabrikama i hotelima u SR Njemačkoj Jovo Đukić iz Gornje Sanice uspio da stane na „sopstvene noge": postao je vlasnik uglednog restorana, ali dobar dio vremena posvećuje klubovima i organizacijama Jugoslovena, u kojima je organizator mnogih korisnih aktivnosti*

Uvijek spreman da pomogne — J. ĐUKIĆ

Kada se u Kazelu, među našim zemljacima, pomene ime **Jove Đukića,** obično se doda kako on pripada grupi rijetkih ljudi za koja se, s pravom, može reći da su aktivisti od „glave do pete". Ovih dana srešćete ga svakodnevno negdje na putu između svog doma, vlastitog restorana, Kluba Jugoslovena „25. maj" i sastajališta Zajednice stranaca na nekom od zadataka. Riječju, malo je naših „gastarbajtera" u svijetu koji toliko vremena, radnog i slobodnog, mogu da posvete društvenom radu. No, on priznaje da je u povoljnijoj situaciji od drugih, da uvijek kada ustreba koji čas tekućih poslova može da pomjeri za kasnije. A potreba je napretek. Posebno ovih dana kada veliki broj stranaca s neizvjesnošću očekuje zimu. Jer, sve je više nezaposlenih i u Njemačkoj, a to praktično znači da je sve teže strancima da očuvaju radno mjesto. I uz to svako dijete treba smjestiti u dopunske škole, a socijalno nezbrinutima pomoći.

ČOVJEK NIJE MAŠINA

— Samo u Kazelu i okolini živi i radi oko 4.000 naših građana — kaže Jovo Đukić. — Ni oni, kao ni radnici iz drugih zemalja, nisu pošteđeni pritisaka i pokušaja da se otpuste bez pravične naknade. I mi u Zajednici stranaca, naravno, ne sjedimo skrštenih ruku. Naš zahtjev je i cilj da se ti radnici što duže zadrže na svojim mjestima, bar dotle dok u domovini ne stvore uslove za bolji život i da se, u slučajevima kada to nije moguće, obezbijedi pravična naknada. Ohrabruje to što naši stavovi ne tako rijetko nailaze na podršku i razumijevanje.

Tu, nedavno, nastavlja Đukić, pojavile su se parole na ulicama: **„Stranci napolje"!** Novine je prihvatiše. Čak i političari. Zajednica stranaca je reagovala. Čovjek nije aparat da se poslije upotrebe može jednostavno baciti, otpisati. Pogotovo što su strani radnici mnoge godine ovdje proveli pa su mnogi i narušenog zdravlja. Svi su više dali nego što su dobili. Domaćine, pritisnute ekonomskom krizom, razumiju, ali i oni njih moraju razumjeti, jer su mladost proveli tu, stvarali materijalna dobra i blagostanje u njihovoj zemlji. I, u Zajednici stranaca (od 34 člana četiri su Jugoslovena) odlučili su se na razgovor sa predstavnicima vlasti i raznih partija, potom i redakcijama listova. Zahtijevali su da se plakate uklone sa javnih mjesta, da se obuzda hajka protiv stranaca. Svi su se složili da to od domaćina nije lijepo i histerija je utihnula, plakate su nestale, štampa ćuti.

ZAŠTITA „ZEMLJAKA"

No, osnovni problem, kako strane radnike zadržati što duže, ovim nije razriješen. Neizvjesnost je ostala. Ohrabruje to što je sve manje slučajeva da se stvar „lomi preko koljena" u davanju otkaza. Zajednica stranaca je za kratko vrijeme još jednom bila u centru pažnje ovog grada. Grupice maloljetnika, Nijemaca, Jugoslovena, Turaka, Španaca... iz čiste neobuzdanosti bavile su se poslovima koji nisu od koristi ni domaćinima ni strancima.

— Pozvali smo psihologa, sociologa, pedagoga, i sve one druge, koji se bave, na ovaj ili onaj način, tim pitanjima, na razgovor — priča nam Đukić. — I, pokazalo se da se radi o reakciji mladih na pomenute parole na svoj način. Pomogli smo im da se uključe u normalne tokove života. Otud i naša briga da se sva djeca jugoslovenskih radnika uključe u dopunske škole na maternjem jeziku. Sve akcije na tom planu vodimo preko Kluba Jugoslovena „25. maj" i one daju rezultate.

Jovo Đukić, učitelj iz Gornje Sanice pod Grmečom, koordinira aktivnosti između Kluba „25. maj", Zajednice stranaca, škola, socijalnih ustanova i vlasti. Svugdje stiže. Jedan je od osnivača kluba naših radnika, njegov prvi funkcioner, a sada aktivista.

— Naš klub ima oko 400 članova. No, pogrešno bi bilo na osnovu ove brojke izvlačiti zaključak kako se u njemu okuplja malo ljudi. Oko kluba buja život. U njega dolaze svi naši radnici, čak i oni koji nemaju vremena za aktivnosti. Naši fudbalski timovi se takmiče u lokalnoj ligi. „Jugoslavija" je radnički tim, ali ima i svoj podmladak s istim nazivom. Djeca naših radnika priređuju kulturno-zabavne programe, ostvarujemo razmjenu tih sadržaja sa klubovima radnika iz drugih zemalja. Nastojimo da zbližavamo mlade, da brišemo granice između stranaca i domaćina. To je u interesu svih. I najbolja brana protiv podvojenosti.

UVIJEK NA USLUZI

U Zajednici stranaca djeluju komisije za školstvo, socijalnu zaštitu, kulturu i sport.

— Nije više potrebno našeg radnika ubjeđivati da mu dijete pohađa dopunsku nastavu maternjeg jezika. Ali je nešto teže pomoći ljudima koji su iz neznanja i neupućenosti zapali u nevolju. A i takvih primjera ima. Covjek se, na primjer, zaposli u određenoj firmi. Radi pošteno i dugo. I tek kada se razboli, sazna da nije prijavljen. I kako mu pomoći? Baš je poslodavca briga za tog radnika. I eto nevolje. Takvom se može pomoći samo iz vlastitog džepa. No, najveća je pomoć zemljacima kada im se na vrijeme objasni šta su njihova prava i obaveze pri zasnivanju radnog odnosa.

Zaista, Jovo Đukić, brine mnoge brige svojih zemljaka. Svojih kao i da nema. Za deceniju i po uspio je mnogo. Od radnika u fabrici, a potom pomoćnog radnika u hotelu, gdje je pekao ugostiteljski zanat i učio jezik, on je postao „svoj čovjek" — vlasnik luksuznog restorana, koje je stjecište naših radnika. Upoznali smo ga na stupcima štampe već davne 1976. godine. Bio je rekorder u davanju zajma za modernizaciju puteva u BiH. Priložio je 10.000 maraka. I na tome nije stao. Pomogao je zemljacima u gradnji puteva, kao i žiteljima Barlovaca kod Banjaluke, takođe u izgradnji puteva, pozamašnim sumama novca.

I sada svojom aktivnošću svesrdno pomaže zemljake. Tako će, veli, do povratka u domovinu. A taj dan nije daleko.

Milenko MARIĆ

DA LI JE U DOLINI NERETVE BILA KOLIJEVKA ZAPADNE CIVILIZACIJE

Pogled na Salinasov Ilios (Gabelu) i Skamander (Neretvu)

Treće „osvajanje" Troje

● Dugo samo neupadljiva stanica na putu za more Gabela je preko noći postala turistička atrakcija, otkako je na ovo selo skrenuo izuzetnu pozornost Roberto Salinas Prajs svojom fascinantnom tezom o novoj lokaciji drevne Troje i njenog svetog grada Iliosa

Živahna skupina dječaka i djevojčica ispred čapljinskog jedinog hotela „Mogorjelo" uzvikuje: **„Prajs, Prajs!"** Njihovi veseli glasovi sigurno prodiru kroz spuštene žaluzine na prozoru hotelske sobe, u kojoj se odmara meksički filolog **Roberto Salinas Prajs**. Odmara ili priprema za još jedan susret s narodom ovoga kraja. Sa svojim Trojancima.

Život u Čapljini, Gabeli i široj okolini od juna ove godine potpuno se izmijenio. Ovaj kraj naglo se našao u žiži neviđenog interesovanja, kojeg je „skrivio" do tada nepoznati Meksikanac, bogati hotelijer i trgogac. **Ništa više nije kao prije. Svaki razgovor počinje Trojom, Trojancima, Iliosom. Čak ako vrijeme i pokaže da Salinasova teorija nije ispravna, a mnogi već danas vjeruju da je on u pravu, ovdašnji ljudi ostaće u uvjerenju da su potomci Trojanaca.**

Troja i njen sveti grad **Ilios** tako su i po treći put osvojeni. Prvi put to su učinili **Ahejci** i njhov veličanstveni junak **Ahilej**. Nije mu mogao odoljeti ni sjajnošljemi Hektor, ponosni čuvar **Prijamovih dvora**, najstariji i najhrabriji sin **trojanskog kralja**. Drugi put u osvajanje se uputio njemački bogati trgovac **Hajnrih Šliman**, koji je sve svoje svežnjeve novčanica uložio da otkopa blago **kralja Prijama**. Bio je ubijeđen da je naša Troju i da je ona na brdu **Hisarlik** u Maloj Aziji! Ta predožba, ma koliko osporavana, vremenom se ustalila kao jedina i zato ispravna.

A onda se javio čovjek koji je hrabro pomjerio kolijevku zapadne civilizacije nešto zapadnije od antičke Grčke. Novi osvajač stigao je u liku pravog džentlmena, takođe opsjednutog **Homerom** i njegovim neprevaziđenim pjesničkim djelom.

Na Homerovom tragu

Roberto Salinas Prajs je ime koje ovdje svi znaju. Znatiželjni Čapljinci tiskaju se u nevelikoj sali Skupštine opštine. Govori im novi „osvajač" Troje. Malo je danas tema koje bi mogle natjerati ljude da se dva sata znoje i guraju u tijesnoj sali. Meksikanac po ko zna koji put ponavlja sažetak svoje fascinantne i iznenađujuće teorije.

Sljedeći homerovsku geografiju, on je poslije gotovo 20 godina izučavanja „Ilijade" i svega što je o njoj i Homeru napisao, došao do zaključka da Troja nije mogla biti u Maloj Aziji, iz jednostavnog razloga što na lokaciji Hisarlika nema rijeke kao što je Skamander, koji se spominje u Homerovom epu. Uzimajući u obzir još neke detalje izlaska i zalaska sunca mjeseca, položaja sazvježđa ili topografske činjenice, Skamander je mogao biti jedino negdje na našoj obali. To je, u stvari, mogla biti Neretva sa svojim pritokama, o kojima se takođe govori u slavnom epu.

Salinas se doima kao smiren, tih i staložen čovjek, cijelim bićem predan svojoj istini. Iza toga mira, međutim, buja jedna razuđena mašta s mnoštvom nepredvidljivih asocijacija. Ta asocijativnost magičnom snagom prenosi se i na ljude, stanovnike Čapljine, Gabele i drugih mjesta. **Iznenaduje to kako su oni vrlo brzo prihvatili stil razmišljanja Roberta Salinasa. Čini se da im to i nije bilo teško, jer se javio čovjek koji im pomaže da otkopaju svoje daleke i duboke korijene.**

Salinas kaže da je za svoga boravka ovdje razgovrao sa trideset ljudi, i to samo sa onima koji su mu imali što kazati. Priče o starim narodima, o legendama i narodnim običajima ovdje su dugo prisutne, ali niko od ozbiljnih naučnika nije im pridavao značaj. Kada se Prajs pojavio sa svojom teorijom, ljudima kao da je laknulo — imali su konačno kome da se povjere i ispričaju sve što znaju

Posveta poštaru

Za riječ se javljaju iskusni profesori srednjih škola, stari ljudi ovoga kraja, učenici. Svi ponešto znaju. Svi se priključuju Meksikančevom istraživačkom timu. On sam za sebe kaže da je naučnik-amater, čime naglašava ne svoju površnost, to nikako, već udaljenost od svih akademskih instituci-ja. On radi u osami svoje mašte i intuicije koja ga je dovela ovdje, do Gabele.

Poštar u ovom selu u plodnoj dolini Neretve, kojem u žurbi ni ime nismo zapisali, svakodnevno dobiva po nekoliko desetaka pisama upućenih Salinasu iz svih krajeva Jugoslavije. Ljudi mu čestitaju, odobravaju, pitaju, podstiču. U znak zahvalnosti poštar je dobio knjigu godine kod nas „Homerova slijepa publikak" s posvetom autora. Napisao je: „Poštaru koji mi je donosio pisma".

Dok udara pečate na adrese, poštar sa oduševljenjem priča o susretu a naučnikom. Bio je nekoliko puta ovdje u Gabeli. Dolazio bi ona češće, ali mu ne dozvoljavaju obaveze u Čapljini. Svaki dan neki susreti, razgovori s novinarima, prijemi... Sve on to strpljivo podnosi. Stigao je Prajs, ipak, da dva sata razgovasra sa članovima novoosnovanog Turističkog društva „Troja" u Gabeli. Osnovano je na inicijativu dinamičnog i preduzimljivog Joze Pehara, predsjednika Turističkog saveza Čapljine. On je prvi došao na ideju da bi Meksikanca trebalo pozvati u goste.

Poštar nam dalje kazuje: „Vidjelo mu se na licu s kakvim zanosom govori o Troji i Gabeli. Za vrijeme male svečanosti na starom gradu, kojoj je u smiraj dana prisustvovao i Prajs, odjednom je primijetio kako se na zapadu događa nešto što je podiglo sa sjedišta. U istom času je sunce zalazilo i rađao se mjesec. I to je jedan od njegovih dokaza, prirodni fenomen opisan u „Ilijadi".

Gdje je Ilios

— Važno je da se shvati da Troja i Ilios nisu jedno te isto, kako se do sada vjerovalo. Tako je mislio i Šliman kada je kopao na Hisarliku. Ja sam došao do nedvojbenih dokaza da je Troja, u stvari jedan geografski i socijalni entitet, društvena zajednica, a Ilios je bio njezin glavni sveti grad. Kada sam otkrio Troju, postavilo mi se pitanje: a gdje je Ilios. Možda je Daorsonu (starom ilirskom gradu u blizini Stoca), možda je to Vid (Narona u blizini Metkovića), možda Gabela. Sve mi je govorilo da je to baš Gabela. Homer, a ja mu vjerujem opisuje da je između osvajača Iliosa i njegovih branilaca bila ravnica i močvara. I po tome sam znao da je to bilo ovdje.

Ove riječi Roberta Salinasa pokušavano „provjeriti" gledajući u dolini Neretve sa zidina starog gabelskog grada. Neretva — Skamander, nekada je tekla mnogo bliže. Ne samo to, ovdje je bila velika močvara, a davno prije, jer radi se o tri milenija, i more je zalazilo duboko u kopno. Tekući vjekovima rijeka je nanosila mulj, produžavala svoje tijelo i potiskivala more.

Ni stari Mijo Cvitanović ne čudi se što je Salinas baš u Gabelu smjestio Ilios, a Troju u dolinu Neretve. „Ovdje je nekada davno bilo more. A Gabela je bila ključ za ove krajeve, kao Dardaneli na Mediteranu". Ovaj 82-godišnji starac, iako se teško kreće onemoćalim nogama, ipak je obukao najbolje odijelo i došao da dočeka naučnika koji je uzbudio našu i svjetsku javnost. Mijo Cvitanović je oduvijek pričao nevjerovatne priče o prošlosti ovoga kraja, ali mu je malo ko vjerovao. Morao je doći čovjek iz daleka da se to potvrdi.

Ima jedno veće i jedno manje brdo kraj Gabele. Na većem je nova katolička crkva, na manjem su ruševine tvrdave. Iako se predstavnici Zavoda za zaštitu spomenika iz Sarajeva razmeću svojim zaslugama, unatoč tome, ova je tvrdava sve donedavno bila zarasla u neprohodno grmlje. Kada su u julu počeli dolaziti radoznali turisti, omladina ju je raščistila.

Veće brdo dominira ravnicom, zove se **Avala, a po Homeru to je Pergamos**. Tu su bile odaje kralja Prijama, tu su bile i Parisove sobe. Oko ovog brda možda je trčao Hektor bježeći ispred Ahileja i njegovog božanskog koplja. Ono manje brdo od kad se zna služilo je za odbranu mjesta. Salinas tvrdi da je ovdje bio Atenin hram opasan zidinama. Tu negdje su bila i Skajska vrata kroz koja su izlazili naoružani Trojanci da se u ravnici tuku sa napadačima. Kroz ta vrata uvučen je i legendarni trojanski konj.

Sve su to otkriča do kojih je Salinas došao pažljivim čitanjem Homera, prvog ratnog izvještača u istoriji. Homer je sve vidio i odlično je poznavao kraj o kojem je pisao, s mnogo preciznih geografskih opisa i uputstava. Zato nije mogao biti slijep. Slijepa je, naprotiv, sve do sada bila njegova čitalačka publika, koja nije vidjela da on pjeva o događajima na jaranskoj obali.

ŽELJKO JURIĆ

RAZGOVOR SA R. SALINASOM PRAJSOM

Novo homerovsko pitanje

● Vi bezrezervno vjerujete Homeru. Otkuda tolika sigurnost u „Ilijadu", može li jedno pjesničko djelo biti pouzdan vodič u nauci?

— „Ilijada" je po svemu izuzetno djelo svjetske epske književnosti. Mene zanima već odavno, a posebno zato što je drugačija od svih sličnih djela. Pisana je sasvim drugačije, posebno tehnikom, a autor, ili bolje reći autori su mnogo znali o praktičnim problemima, poput geografije, na primjer.

Taj geografski momenat meni je bio posebno zanimljiv, pa sam na osnovu komparacija naziva i drugih detalja i došao do svoje hipoteze. Zbog mnoštva detalja koje je dao, vjerujem Homeru i njegovim opisima.

● Kada Vas se sada sluša, sve izgleda sasvim logično i moguće, pogotovo ako se Vaša ideja posmatra u kontekstu geografije ovoga kraja. Šta Vam je činilo najveću teškoću dok ste dešifrovali Homerove informacije?

— U ljeto 1975. godine htio sam sve napustiti i zaboraviti Homera. Bio sam do tada skupio značajan korpus geografskih podataka, ali su svi ti podaci bili izolovani, nepovezani i nisam znao šta bih dalje s njima. Zato sam htio sklopiti svoje fascikle i sve to predati nekoj univerzitetskoj ustanovi da se ovim pitanjem bavi. Dobro se sjećam, bilo je tri popodne kada sam bio na pragu te odluke i onda mi je iznenada sijevnula misao. Tako to obično biva, ono što nam je najbliže, što nam je pred nosom, upravo to i najteže uočavamo. Dosjetio sam se jednostavnoj činjenici da sve te geografske činjenice moram klasificirati, složiti u jedan povezan sistem. To je bio taj neophodni ključ za razumijevanje Homerove geografije. U toj geografiji on se služio sa osam razrađenih koncepata: mora, rijeke, planine, ostrva, gradovi, narodi... On nije ništa izmišljao. Imao je pred očima fizičku i socijalnu geografiju jednog naroda.

Otkriće toga popodneva omogućilo mi je da sastavim cjelinu. Za samo dvije sedmice uradio sam sav posao koji je mogao propasti da nisam pronašao ključ — klasifikaciju.

● Šta dalje treba činiti da se dovrši identifikacija Troje i njene kulture u dolini Neretve?

— Tek predstoji posao da se stvori slika o trojanskom društu. To se ne može učiniti bez interdisciplinarnih pristupa, bez zajedničkog rada i tijesne saradnje filologa, istoričara i, naravno, arheologa. Ni arheologija ne može sama, bez pomoći filologa. Uostalom, zar se i Šliman nije poslužio „Ilijadom" i Homerovim proračunima kao sigurnim vodičima. To sam činio i ja, ali sam taj proračun uporedio sa geografskim kontekstom vaše jadranske obale, jer se u njega savršeno uklapa.

● Arheolozi Vam prebacuju da se ne može jednom nevelikom knjigom okrenuti na glavu čitav jedan naučni sistem?

— Ja sam učinio nešto što se može uporediti sa kopernikanskim obratom, koji je izveo Nikola Kopernik u strukturi svemira. Na svega 36 stranica on je pokazao da se Zemlja vrti oko Sunca. Kasnije su drugi naučnici na njegovim polazištima izgradili nove teorije i sisteme (La Plas, Njutn...). Očekujem da će i moje otkriće na novi način postaviti vječno homerovsko pitanje i podstaknuti druge naučnike da na svjetlo dana iznesu svoje zaključke, da istražuju. Ja sam samo otkrio Homerovu geografiju kao ključ i kao polazište za definisanje „novog Homerovog pitanja ili problema".

● Posebno je zanimljivo da ste legendarnog trojanskog konja preinačili u čamac.

— Ta priča sa konjem dosta je naivna. Zar je Prijam bio toliko glup da nasjedne i uvede konja u grad. Postoje i druga tumačena, da je to, u stvari, bila naprava preko koje su se ljudi mogli peti pereko zidina, a bila je obložena mokrim životnjskim kožama. Preko nje su se ljudi mogli penjati na zidine Iliosa. To bi tako moglo biti u Maloj Aziji, ali u Gabeli ne.

Pergamos nije ni imao zidine, samo je Atenin hram na Kolikalonu bio opasan zidinama koje je trebalo preći. Za mene je zato konj — čamac. Imao sam sreću da nađem stari Stipčevićev prevod Ilijade na vaš jezik i na koricama te knjige bio je nacrtan čamac ukrašen konjskom glavom i konjskim repom. To je ilirska slika.

ŽIVOT U GRADSKOJ MJESNOJ ZAJEDNICI

Drugo lice Starčevice

„Plivadon", nažalost, nije nešto što se može kupiti na Starčevici, pa se već i zbog tako nedužnog proizvoda, koji mnogima stišava tegobe našeg neurotičnog vremena, mora ići u grad.

Da je Banjaluka grad koji ne razvija svoj, u vrlo maloj mjeri urbani centar, već da urbanizira periferiju, znano je vec niz godina. Savremena naselja poput Borika i, još više, Starčevice, ubjedljivo govore o tome, što samo po sebi još ne bi činilo našu temu. Mnogi se dive savremenim zdanjima u ovim naseljima: grozdovi i kule imena su data od milja, a odnose se na stambene objekte, sa balkonima prepunim cvijeća. To je, bez sumnje, ono prvo lice koje Starčevica nudi posmatraču. Kako, pak, izgleda ono drugo lice, može se saznati iz susreta sa žiteljima. Ako, na primjer, čovjek sretne **Slobodana Vukelića**, aktivistu u Mjesnoj zajednici, može onda da čuje spisak tekućih problema koji tište stanovnike ovog savremenog naselja.

Ali, kada je već riječ o Mjesnoj zajednici, valja reći da nju čini oko 16.000 stanovnika, što je zaista mnogo. Ljudi teško nalaze zajedničke interese, jer se i problemi sa kojima se sreći jako razlikuju. Tako, na primjer, nevolje **sa centralnim grijanjem, kojih je bilo** prošle godine, odvijali su se na jednoj problemskoj ravni. Na sasvim drugoj, rješavale su se teškoće žitelja Osmog prigradskog puta, koji sakrivaju blatnjave čizme u grmlje jer, stupajući na asvalt, oblače čestu obuću, i koji naveče, kada se vraćaju kućama, ne mogu više da pronađu te iste blatnjave čizme, jer ih je već navukao neko ko se tuda vratio prije - ili su ih, naprosto, raznijela obijesna djeca.

BUREK UMJESTO PLIVADONA

Pa ipak, svi će se žitelji ove velike mjesne zajednice složiti da je pitanje osnovne škole od one vrste da podjednako zanima sve. Sadašnje rješenje je takvo da polovina đaka ide u školu „Esad Midžić", a druga polovina u Zgradu bivše Medicinske škole. Pa, iako škola „Esad Midžić" radi u tri smjene, stanje bi se još moglo smatrati zadovoljavajućim, bar što se tiče obuhvata djece. Građani su, međutim, skloniji da i ovo rješenje smatraju privremenim, i to iz dva važna razloga. Prvo, bivša Medicinska škola je „izmještena" iz mjesne zajednice, pa djeca moraju da prelaze više saobraćajnih petlji dok do nje dođu, i drugo: kada se završi izgradnja novog naselja u Mejdanu, useliće se tu oko tri hiljade ljudi, zajedno sa djecom, pa će tako, već za tri godine, i ova škola postati prebukirana.

One ozbiljne ljude koji misle unaprijed, može od takvih misli da zaboli glavva. Nažalost, „plivadon" nije nešto što se može kupiti u ovoj mjesnoj zajednici, pa se već izbog tako nedužnog proizvoda, koji mnogima stišava tegobe našeg neurotičnog vremena, mora ići u grad. Zar se nije mogla blagovraemeno predvidjeti apoteka?

-Pa bila je predviđena, - veli Vukelić. I sad postoji čak i prostorija za nju, ali ja ne znam reći šta se i kako zbilo, tek, danas se u njoj peku bureci za zaposlene u INCEL-u! Biće da zdravstvo nije imalo dovoljno sredstava, a onda zna se već prostor ima onaj ko može da ga plati.

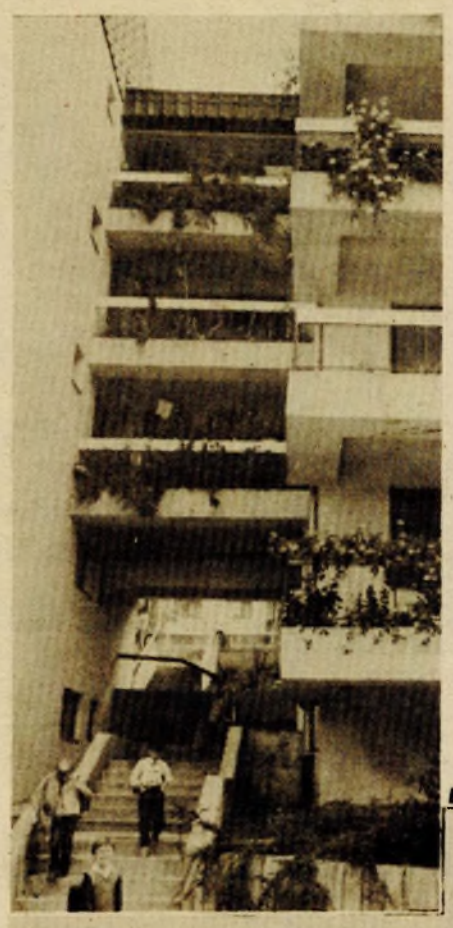

Balkoni prepuni cvijeća

Prazni kiosci čekaju dozvolu urbanista

Kamo sreće da je ovo pomoglo, jer, kako izgleda, sada se ni ona omladinska polovina ne koristi baš u punoj mjeri, a objekt sve više propada.

Na drugoj strani, valja istaći niz napora Mjesne zajednice koji su urodili plodom: u prvom redu to su napori oko rješavanja komunalnih problema, a u tom okviru, opet, oko onih osnovnih: oko vodovoda i kanalizacije. Taj posao je završen u Ulici 27. jula. Prošle godine je, uz solidarno učešće, asfaltirana Ulica Stevana Bulajića, a sada se uvodi 1100 metara vodovodne i oko 500 metara kanalizacione mreže u Ulici Stojana Vujasinovića. Još da se riješe komunalni problemi u ulicama Koste Jarića i već pomenuti Osmi prigradski put, zaokružila bi se lista značajnih uspjeha ove mjesne zajednice.

PRIORITET — KOMUNALNI PROBLEMI

Ovo, nažalost, nije jedini slučaj da se sa postojećim prostorom postupa na ovakav način. Postoji, naime, još jedno zdanje, neugledno, doduše: to je Omladinski dom, smješten u baraci u Ulici Koste Jarića. Dugo se tamo okupljala omladina, sjeća se Duško Četojević, koji je tada bi omladinac a sada je sekretar ove mjesne zajednice: ali su nam ispostavljali račune za struju i vodu koje nismo mogli da platimo iz skromnih sredstava koja prispijevaju od članarine. Tako je došlo do toga da je jedna polovina barake (otprilike) izdana u zakup!

Sve su to teški problemi, na koje, se, međutim, nerijetko gleda s visoka. Kao što smo već rekli, problemi nisu svugdje isti, ali, ko misli da se ovi pomenuti rješavaju lako, valja da zna da samo projekat za uređenje Ulice Koste Jarića staje stotinjak miliona dinara. Otkud, sad, da se nađu tolike pare (jer, zna se da će radovi odnijeti i znatno više), pitaju se građani ove ulice. A pitaju se to isto i u Mjesnoj zajednici. Iako su ovdje navikli na teške probleme, sad i oni sliježu ramenima: za sada se još ne vidi neko rješenje.

SNABDIJEVANJE I DUGO ČEKANJE

U mjesnoj zajednici, dakle, problemi znaju i da se otegnu - nema šta. Ali znaju i da se rješavaju vrlo brzo, za što daje primjer Savjet potrosača: nakon prispjelih prijava građana — za što postoji specijalni zeleni sandučić - nakon uvida na licu mjesta, i opomene, Savjet odmah stupa u akciju: tako su, na insistiranje Savjeta, poslovođe u dvjema prodavnicama smijenjene, a u ostalima brzo je zaveden red. Sad nema mnogo problema, bar što se tiče kvaliteta usluga u snabdijevanju. Ipak, dvanaestak prodavnica koliko ih u Mjesnoj zajednici ima, nije dovoljno za ovoliko mnogo ljudi, i treba otvarati nove. Mjesna zajednica je dala saglasnost na nekoliko prispjelih zahtjeva, i da je st var samo do Mjesne zajednice, već bi sada bilo prodavnica sasvim dovoljno. Ovako se dogodi i da se kiosci postave, a da se na dozvolu čeka još potom - mjesecima. Neslavan rekord u čekanju postigao je, bez sumnje, kolektiv „Plantaže" iz Borinaca: već dvije godine oni se dogovaraju sa urbanistima oko lokacije i nikako da se dogovore. I oni su, takođe, već kupili kiosk, i to poveći, kako bi se u njega mogla smjestiti jedna dobro snabdjevena piljarnica, no dok dogovori traju, građani i dalje idu u centar grada, na zelenu pijacu.

Ali, kako izgleda, nisu svi slučajevi koji se tiču male privrede osuđeni na dugo čekanje. Mjesna zajednica je, svojevremeno, dala saglasnot za otvaranje jednog restorana tipa „zdravljak". I radio je taj restoran, ali je brzo, vrlo brzo promijenio svoju namjenu i sada se u njemu toče alkoholna pića. Bez saglasnosti mjesne zajednice, doduše, - ali na radost ljubitelja dobre kapljice.

Dejan SOČANSKI

SUSRETI

Ne pitaj kako mi je

● Zanimljiva je i uzbudljiva priča Jugoslavena Jurice Davidovića, koji je otišao na privremeni rad u SR Njemačku, a odatle, sa svojom firmom „Šindler", u Irak da gradi neobični aerodrom u Basri dok mu iznad glave fijuču granate i rakete

Bilo je baš onako kako smo čuli od prijatelja porodice Davidović: u stanu mame Kate, kako je zovu, sve je blistalo od čistoće, mada u tom stanu obitava i četvoro djece: Damir (14), Danijela (7), Sandra (4) i Sanela (3 godine).

Dok razgovaramo sa njenim mužem Juricom, rođenim Travničaninom, koji je nakratko skoknuo iz Basre, u Nojs, gdje privremeno boravi njegova porodica, Kata nas nudi kavom i kolačima. Otpočesmo razgovor o Juričinim doživljajima za vrijeme dvomjesečnog boravka u žarištu iransko-iračkog besmislenog rata. Željeli smo saznati kako se tamo snašao, kako podnosi visoke temperature i pustinjski pijesak, odvojenost od porodice i, na kraju, kako se privikao živjeti sa opasnošću i raditi složene poslove dok rakete zuje iznad glave.

—Ne pitaj me kako mi je - počinje Jurica. - Da mi Iračani nisu oduzeli pasoš, vratio bih se istog momenta kad sam sletio na bagdadski aerodrom. Uzeli nam pasoše, a mjesto njih izdali specijalne kartice sa potrebnim podacima, na kojima je još stajala oznaka „supervizor". To ti je nešto kao predradnik. Svi mi stručni radnici iz Evrope imamo takvu „funkciju", a domaći, te Indijci, Pakistanci i nešto Kuvajćana, zapravo su pomoćni radnici.

Uzima Jurica kratki predah, pripaljuje cigaretu, pa nastavlja:

-Koliko sam samo puta pomislio, naka im ostanu ta njihove pare. Šta ća to sve meni ako više neću vidjeti svoju Katu i ovih četvoro pilića? Preko dana da čovjek crkne od vrućine i pijeska, a noću od straha zbog granata i raketa koje zuje preko glave. Samo očekuješ kada će među nama da grune. Dani su prolazili i ja se tako pomalo privikavao na situaciju u kojoj sam se, svojom voljom, našao. Sada već nekako ide bolje, samo da nije problema sa održavanjem veze sa ženom i djecom. Komunikacije su gotovo nemoguće zbog ratnog stanja. Pošta se otpremi jedino kada neko ide u Evropu, pa razašalje pisma. Ja sam sada donio sa sobom više od 300 pisama. Telefonska veza postoji, ali i tu treba imati dosta sreće i još više strpljenja, jer se može dogoditi da se dobije za 15 minuta, ali isto tako i za 15 sati.

Kao da pretpostavlja što ga želimo pitati, Jurica Davidović nastavlja svoju priču:

-Znam ja da je čudno da mi od svih tih ratnih strahota ostajemo pošteđeni. I ja sam se dugo tome čudio. Kasnije sam načuo da Iran zna za nas i da je navodno, sa Evropljanima (Englezima, Nijemcima i Poljacima) sklopljen sporazum da nas poštede dok ne završimo posao ili da nas bar pravovremeno upozore kako bismo se mogli skloniti. Da li je to istina, ja ne znam. Bitno je da nas ne diraju.

DRAGAN LUBARDA: Crtež

Priča dalje šta njegova firma „Šindler" gradi u Basri:

-To ti je jedan veliki aerordom, internacionalnog karaktera. A ono što je posebno izazvalo moje čudenje je činjenica da se taj aerodrom, koji zauzima 36 kvadratnih kilometara, nalazi sav na stubovima, jer se gradi na močvarnom području!

Interesirali smo se kako se Iračani ponašaju prema Jugoslovenima.

-Iračani neobično vole i cijene Jugoslovene. Ilustracije radi samo da ti kažem da Nijemce gnjave dozlaboga. Nikako mi ne vjeruju. Stalno ih pretresasju, kontrolišu i šta sve ne rade. A kad ugledaju jugoslovenski pasoš, samo se prijateljski nasmiju i odmahnu rukom. Jednom sam htio najaviti telefonski razgovor sa mojom Katom, ali nikako se nismo mogli sporazumjeti. Ja ne znam engleski, a telefonista ne govori njemački. Onda se on sjeti da mi traži karticu. Kada je vidio da sam Jugosloven, najednom čovjek progovori na mom materinjem jeziku. Mom čudenju nije bilo kraja, a on meni onda objašnjava kako su Iračani i Jugosloveni bliski „kao dva prsta". Samo još ovo da ti kažem. Naučio sam od naših pomoćnih radnika da ih sa ne smije dirati dok klanjaju, jer će se prvom prilikom osvetiti... A crknutih deva, goveda i kakvih sve životinja na putu ne leži! Niko ih ne smije sklanjati, jer oni kažu da je to tako „Alah htio". Ni automobile ne sklanjaju. Sve se to mora zaobilaziti. Pa ipak, unatoč svih tih čudesa, kada presaberem njihov odnos prema nama, pomislim kako je lijepo biti Jugosloven u ovoj dalekoj prijateljskoj zemlji.

Prema onome što nam je ispričao mogio se zaključiti da mu povratak na gradilište u Basri neće tako teško pasti.

-Sada je, ipak, malo lakše. Bolje se snalazim, vidio sam porodicu, pa valjda ću i ovih nekoliko mjeseci nekako izdržati. Ako ostanem do kraja, kako je predviđeno, to će mi skratiti boravak u Njemačkoj za dvije godine. Eh, samo da mi se češće čuli sa djecom i ženom, sve bih lakše podnosio - veli na kraju Jurica.

Ratko LUKENIĆ

Mira Alečković među mladićima i djevojkama iz Ćopićevog kraja za vrijeme prošlogodišnjih susreta

DJETINJSTVO I LITERATURA

Zlatna bajka

● Uz književni susret „Ćopićeve staze djetinjstva", koji se ovih dana održava u Ćopićevom zavičaju, na obalama Une i obroncima Grmeča

Branko Ćopić je u uvodu zbirke priča **„Bašta sljezove boje"** napisao da želi **„da ispriča zlatnu bajku o ljudima"**. A sjeme te najljepše bajke velikanu naše literature posijali su „u srce još u djetinjstvu i ono bez prestanka niče, cvjeta i obnavlja se".

„Negdje, iza mene u ovome svijetu je selo Hašani, kuća mog ujaka i moje godine između sedme i dvanaeste, dani djetinjstva, stariji i mudriji od Kolumba, Tesle i barutnih izumitelja, dani kad smo bili vrlo smjeli i bezgranično bogati..."

Branko Ćopić,
„Dječak s tavana"

Jedan od plodova tog sjemena su i **„Ćopićeve staze djetinjstva**, jugoslovenska književna manifestacija koja se ovih dana (7, 8. i 9. oktobra) odvija u zavičaju pisca, čiji je bogati književni opus doima kao epopeja i bajka, sa vječitim nebom djetinjstva pod kojim nam neće biti tijesno.

Jugoslovenski pisci za djecu dolaze u susret djeci Ćopićevog zavičaja, na obale bistre Une i padine junačine, oca Grmeča.

Djeca i pisci

Pjesnik **Miroslav Antić** je kazao poslije iznenadne Ćopićeve smrti da je on napustio **„starost ovog života"** i **„preselio se u sva buduća detinjstva"**.

U takvom jednom djetinjstvu, bez Ćopića, ali sa zlatnom peludi njegovih stihova, njegove lirske, ljudske riječi, drugovaće djeca i pisci, među kojima će biti tvorci vrijednih djela jugoslovenske dječje literature: **Arsen Diklić, Mladen Oljača, Mira Alečković, Grozdana Olujić, Mladen Bjažić, Nikola Drenovac, Avdan Hozić, Polonca Kovač, Nedžati Zekerija, Enver Đerčeku, Rade Obrenović, Miroslav Nastasijević, Velimir Milošević** i dr. Pisci će biti gosti osnovnih i srednjih škola, Radne organizacije „Šipad-Una" i ustaničke Jasenice, u kojoj će posjetiti i Muzej „Podgrmeč u NOB-i". Na zajedničkoj književnoj večeri, u krupskom Domu kulture, u utorak, 8. oktobra, svoja sjećanja na **Branka Ćopića** oživjeće njegov saborac **Mladen Oljača**; moto tog utkivanja Ćopićevog djela u književnu riječ pisaca, gostiju ovogodišnjih susreta, iskri u istini da snaga naše revolucije nije toliko u snazi oružja koliko u snazi duha, u toj ljudskoj drami i epopeji, od koje Ćopić stvara zlatnu bajku, bajku o ljudima, djeci, djetinjstvu, zavičaju, riječi.

Branko ĆOPIĆ:

SVIJET IZMEĐU JAVE I SNA

„Kad god se sjetim svoga djetinjstva, pred očima mi uvijek iziđe mjesec. Veliki, blistav i tajanstven. Neodoljivo mami i vuče sebi. Čitav kraj oko mene, zasut njegovom zlatastom prašinom, pretvori se u svijet iz bajke.

Začaran tako njime, opčinjen, ja sam sa svojim dobrim djedom čak i kretao u pohode na mjesec. Nisam ga, naravno, tih dana dosegao, ali sam ipak dočekao i ta vremana kada je noga čovjeka stupila na tle tog velikog čarobnjaka iz mojih dječjih dana.

Tekle su tako godine pod mjesečinom, kad sam neodoljivo težio da se prodre u svijet bajke. Da se dosegne i ono što je izgledalo nemoguće. Otvarao se pred zanesenim dječakom bogat i prebogat svijet između jave i sna.

Našao se dječak i među ratnicima koji su na svojim zastavama ispisali ono poetsko: „Neka bude što biti ne može!" I to je bilo ostvarivanje jednog sna, oživljavanje jedne bajke. Tu su se zajedno našla i djeca, tek izišla ispod djedova skuta, i prekaljeni ratnici naizgled surovi i tvrdi. Gazilo se čvrsto po zemlji, a težilo se prema dalekim zvijezdama."

Iz predgovora knjizi
„Pohod na mjesec", Glas, 1979.

Ćopićev jezik

„Rečenica Branka Ćopića, gledamo li je kao zanat, klesana je preciznim dlijetom i mekim udarcima čekića, u domaćem kamenu..." napisao je Ćopićev prijatelj pa o peru i treptaju, saborac i dugogodišnji saradnik **Skender Kulenović**, koji je — što je Ćopić sam naglasio na jednom susretu u Bosanskoj Krupi — mnogo zaslužan što se pisac priča okrenuo i poeziji i, posebno, stvaralaštvu za djecu.

Ta rečenica, ćopićevska, polazište je tematskog razgovora koji će se, u okviru ovogodišnjih „Ćopićevih staza djetinjstva", održati u srijedu, 9. oktobra, u Jasenici. U razgovoru o temi **„Jezik u djelima Branka Ćopića"** učestvovaće književni kritičari i esejisti: **Slobodan Ž. Marković, Milorad Dešić, Radojica Tautović, Voja Marjanović, Zorica Turjačanin, Miljko Šindić i Svetozar Ličina.**

„Krepki Ćopićev jezik, međutim, bogatstvom i semantičkom iznijansiranošću leksika i gipkom organizacijom govora, zadržava sjajnost plemenite kovine otporne na promjene i prolaženja", zapisala je Zorica Turjačanin, osvrćući se na Ćopićev posljednji roman za djecu **„Ljan vodi karavane"**.

„Ćopićeve staze djetinjstva" su, tako, samo neke od brojnih staza kojima zajedno idu literatura i život, prožimajući se kao svjetlost i voda, vjetar i lišće, zemlja i kamen, smijeh i suza, dijete i igra, java i san.

Vječitu ribu Ćopićevog djetinjstva sada juri neki novi dječak.

Ismet BEKRIĆ

NEVOLJE PRIJEDORSKIH KULTURNIH INSTITUCIJA

Kulturni dinar ni za kiriju

Prijedorski amateri na sceni

● Trogodišnje djelovanje Centra za kulturnu i umjetničku djelatnost u Prijedoru, pri kojem djeluju četiri samostalne radne jedinice, pokazuje još nespretne korake početničkog i ishitrenog organizovanja ● SIZ kulture će rebalansom plana pokriti gubitak koji se iskazao i po šestomjesečnom, ali i devetomjesečnom obračunu, a nije nastao ni iz velikih ličnih dohodaka niti iz velike djelatnosti

Kako pronaći recept za djelovanje različitih kulturnih organizacija pod istim krovom, pitanje je izgleda na koje nema pravog odgovora ni u prijedorskoj komuni. Trogodišnje djelovanje Centra za kulturnu i umjetničku djelatnost u Prijedoru, pri kojem kao posebne radne jedinice djeluju **Biblioteka, Amatersko pozorište, Muzej i Radnički univerzitet**, pokazuju još nespretne korake početničkog i ishitrenog organizovanja.

Sve integracije sličnog tipa su propale, kažu u Prijedoru, govoreći ne samo o finansijskim već i drugim statusnim pitanjima. Treba li onda da čudi gubitak iz prvog polugodišta. Kao i slične institucije u drugim gradovima, prijedorski Centar za kulturnu i umjetničku djelatnost suočava se sa mnogim teškoćama. U radnim jedinicama koje su samostalno djelovale, nije se razmišljalo o gubitku. Danas kad Centar posluje sa oskudnim sredstvima i kad se dohodak preliva, očigledno je da se nešto mora mijenjati.

Amateri zajedno sa profesionalcima

— Radimo amaterski — kaže Dragan Topić, rukovodilac radne jedinice Amaterskog pozorišta u Prijdoru. U ovoj godini biće urađene četiri premijere, a samo jedna sa profesionalaim rediteljem. Zamislili smo drugačije repertoar, angažujući profesionalnog reditelja, ali u sadašnjim uslovima to nije moguće. Od SIZ-a kulture dobijamo za ovu godinu 6 miliona i 400.000 dinara, a oko stotinjak miliona ostvarićemo sopstvenom aktivnošću. Veliki troškovi amortizacije uzrok su što za pravu pozorišnu aktivnost ne ostaje ni dinara. Narednog mjeseca gostovaćemo po tradiciju u Paračinu u vrijeme održavanja oktobarskih dana kulture, a putujemo i u Bosanski Petrovac, Jajce i u druga mjesta- ne samo a Krajini.

U Amaterskom pozorištu organizovali su audiciju. Neophodno je kažu, podmlađivanje ansambla. Za nastupajuću sezonu u pripremi su četiri premijere: već igrana predstava **Muhidina Šarića „Recept za ludilo"** i **„Blago u kovčegu"**, predstava za djecu istog autora (pionirska scena, u režiji **Džemala Dračića**), **zatim „Svadbeni put bez muža" Leo Lenca, u režiji Marka Pavkovića**, koja bi trebalo da bude premijerno izvedena do 20. oktobra, dok se sredinom ovog mjeseca premijera djela „Moj tata, socijalistički kulak", koju režira profesionalni reditelj **Matko Sršen**, umjetnički direktor varaždinskog pozorišta. Bez saradnje udruženog rada, kaže Topić, mnoge predstave ne bi mogli izvesti. Pokrovitelji su im Rudnici željezne rude Ljubija, a Pozorištu je u kostimiranju predstava pomogla „Sana" iz Bosanskog Novog i „Šipad-Sana" iz „Sanskog Mosta".

Po svemu sudeći, status **Amaterskog pozorišta u Prijedoru** neće se mijenjati, iako ima pokušaja da se repertoar prilagodi i mladima, naročito srednjoškolcima, koji su i najbrojnija publika.

Malo para za osnovnu djelatnost

— Imamo u planu da izvedemo nešto avangardno pogotovo sa mladima,potvrđuje Dragan Topić,dok se o nekom radikalnom preokretu u radu ne može ni govoriti. Imamo dvadesetak aktivnih članova i upravo podmlađujemo ansambl. Ispunićemo plan i, nedamo se izvesti i više predstava nego što smo obavezni, ali ovakvim načinom rada jednostavno gubimo publiku.

Nova zgrada, ali...

Muzej je preselio u novoadaptiranu zgradu, čime je dobio oko 400 kvadratnih metara prostora. Od 3,7 miliona dinara, koliko je dobio od SIZ-a za 1985. samo za grijanje treba odvojiti preko dva miliona. Muzej ima i dvije depandanse. Jedna je Robna kuća Mladena Stojanovića, a druga Spomen-muzej I krajiške brigade u Lamovitoj.

— U novoj zgradi nema opreme niti potrebnih uslova za stalne izložbe, kaže Milenko Radivojac. Stoga samo se odlučili za razne tematske izložbe, „vezane" za jubileje, koje su priređivane u radnim organizacijama i školama.

Radenko Rilbija, rukovodilac radne jedinice Radnički univerzitet, ističe da je prijedorska interesna zajednica kulture u slabom materijalnom položaju.

— Nema obrazovnih oblika, kino i Radnički univerzitet su objedinjeni. Glavna nam je djelatnost da prikazujemo filmove, a osnovni problem je loše stanje kina. Stara sala ne odgovara tehničkim normama, a i aparatura je zastarjela. Da poslujemo sami, imali bismo ostatak dobotka; ovako- životarimo. Inače imamo pokretno kino, koje daje redovne predstave jednom nedjeljono, a u dva kina u Prijedoru vrti se preko 300 filmova godišnje.

Tihomir Duduković, rukovodilac Radne jedinice Biblioteka, ističe skroman knjižni fond koji propada u neuslovnim prostorijama i koji se obnavlja, uglavnom, na sajmovima. Nekad je bilo preko 40.000 knjiga, a danas ih je 28.000, dok akcija Sindikata „Biblioteka u svakom OOUR—u", pokrenuta prije deset godina, nije donijela rezultate.

Gubici i „višak"

U Centru je zaposleno 38 radnika, kaže nam **Milenko Radivojac**, vršilac dužnosti direktora Centra za kulturnu i umjetničku djelatnost. Skromna sredstva za kulturu uslovljavaju profil kadrova i programa. SIZ kulture će rebalansom plana pokriti gubitak koji se iskazao po šestomjesečnom, ali i devetomjesečnom obračunu, a nije nastao ni zbog velikih ličnih dohodaka niti zbog obimne djelatnosti. Naglo povećani materijalni troškovi uticali su da se samo za grijanje odvaja gotovo 50 odsto ukupnih sredstava, od ukupno 13 miliona, koliko je odvojeno za ovu godinu, što je naročito izraženo kod muzeja koji je proveo u novoadaptiranu zgradu.

Milenko Gašić, sekretar SIZ-a kulture u Prijedoru ukazuje da SIZ finansira isključivo djelatnost, a da unutar Centra postoje mnoge slabosti. Za veća sredstva su male šanse, a vjerovatno su i u organizacionom pogledu neophodne izmjene koje će dovesti i do tehnološkog viška. Ne postoji pravilnik o stimulativnom nagrađivanju, unutar Centra se vrši prelijevanje dohotka, ističe Gašić.

Jagoda PRNJA

PRIČA GLASA „NIKICA PAVLIĆ"

ZLATKO J. LUKIĆ

Cvijet

(Otkupna nagrada na konkursu „Glasa" i Odbora Kočićevog zbora)

Pogledaj ovu čudnu stabljiku, sine — govorio je moj djed ocu mome mnogo prije moga rođenja — pogledaj je dobro i upamti je. Kao malu biljku, sasvim neuglednu biljčicu, donio ju je prijatelj moga oca još prošlog stoljeća. Vidio ju je na istoku i svidio mu se njen cvijet. Ponio ju je da je pokloni mome ocu koji je bio veliki ljubitelj cvijeća. Rekao mu je tada:

— Vidio si mnogo cvijeća, raznovrsnog, iz svih podneblja, imaš cvijeće koje cvjeta na studeni i iz kamena, u vodi iz drveta, ali ovako nešto još nisi vidio. A nisi ni čuo da postoji. Ovo je rasad bambuca čija biljka cvjeta samo jednom u stotinu godina. Ja sam vidio njegov cvijet i mogu ti reći da se po nježnosti latica može poreditisa orhidejom, po prozračnosti sa lotosom, po gordosti sa krinom. Možda je nezahvalno što ti nisam donio cvijet. Ali, prijatelju, on je uvenuo na brodu u jednom jedinom danu, presahnuo je kao kap vode u paklu. Zato ti donosim samo ovo korijenje, posadi ove žilice pod strehu svoje kuće, gdje nema mnogo vjetrova, često zaljevaj i čekaj. Da, čekaj, ali nažalost, nećeš dočekati njegov cvijet. Neće ga vidjeti možda ni tvoj sin. Zato prenesi ovu priču svome sinu i unuku, bar će tvoji potomci znati da je istina što sam ti govorio o ljepotitog cvijeta.

Moj pradjed je živio poslije toga trideset godina i nije doživio da vidi cvijet. Biljka je sporo rasla, dobila je nekolio kratkih izdanaka, dva lista, ali čak ni mjesto na kojem bi trebalo da se ukaže cvijet nije se ničim moglo naslutiti. Djed moj, pred smrt u svojoj šezdesetoj godini, zavjetovao je moga oca da ne zaboravi na nježnost koju je biljka tražila. Otac mu se zakleo da će učiniti sve da bar ja doživim ljepotu cvijeta i po tom mu blago zaklopio sašušene latice njegovih očiju. Otac je nastavio da njeguje „nezahvalnost", kako je nazvao stabljiku bambusa. Ja kao dječak čudio sam se zašto toliko pažnje poklanja tom spletu izdikalog pruca i lišća kada na njemu ništa ne cvjeta. Bokor biljke prije je ličio na gužvu korova nego na stručak iz kog bi trebao nići cvijet. Vidjevši moje zaziranje prema tom čudnom snopu otac mi reče:

— Nemoj da na ono bilje pod strehom gledaš kao da je pastorče. I ono treba procvjetati.

— Kada?

— Jednog dana će osvanuti cvijet.

— Ali, mi ga već godinama zalijevamo. Ruže cvjetaju svake godine, margarete, karanfili, krizanteme, pa čak i maslačak, a ovo ništa?!

— Upamti: tvoj pradjed je posadio njeno korijenje prije sedamdeset godina. Djed ga je pazio, a i ja vjerujem da će procvjetati. Zašto da onda ti sumnjaš u njegov život? Budi strpljiv, oživjeće!

I danas kad se sjetim očeve žarke želje s kojom mi je govorio o tom cvijetu i njegovog nadanja da će ga ugledati jasno mi je da je bio u pravu. Svakog jutra bi prvo pogledao biljku pod strehom. Zalivao ju je tri puta dnevno. Kad bi ga put nekamo odveo u pismu bi pitao da li je biljka u redu? Strahovao je da ju guske ne popasu, pas ne slomi, mraz ne ubije. Kada se vratio iz rata, prvo je potrčao pod strehu, u padu kleknuo i zagledao je dugo, ne obazirući se na majku i mene. Radio je oko biljke sve dok nije onemoćao. Tada sam ga ja zamijenio. To se desilo u vrijeme mojih prvih pjesama.

Kada su ocu noge otežale, primakli smo krevet onom prozoru pod kojim je rastao bambus. Godinama je gledao pod prozor. Vidio sam kako mu se pogled muti, kako mu oči suze od ukočenog pogleda. Molio je sve molitve ovog svijeta, oči su mu pobijeljele od čekanja. To iščekivanje iz dana u dan produžavalo je njegov život. Neprocvjetala biljka ulila je u njega neshvatljivu istrajnost. Kao da se zarekao da neće umrijeti dok ne vidi cvijet.

Ja sam, kao poeta, vremenom postao sumnjičav. Kakav cvijet, to je mrtvo jalovo snoplje iz kojeg nikada ništa neće procvjetati! Zalijevam ga već deset godina otkako je stari prestao, i ništa! Onoga dana kada otac umre iščupaću ga! Dok sam bio na školovanju u gradu sestra je pazila biljku, ali je i njoj to dosadilo. Komšije su nam se podsmijevale, a otac je strepio da neki zlobnik ne uništi trud dug osamdeset godina. „Bolje da se posvetim svojim pjesamama" — razmišljao sam. Međutim, otac je i mene zavjetovao, nekoliko dana prije nego što je umro. Nisam ga mogao iznevjeriti. Nastavio sam činiti što su i oni radili, ali ne radi „cvijeta" nego zbog oca. Vremenom mi se usadila misao u glavu dok sam pisao pjesme o cvijeću: „Kako opjevati ono što nisi vidio, spoznao? Napisao sam po sonet o svakoj vrsti cvijeća u našoj bašti. Lako je nazvati ciklamu ljubičicinom sestrom kad znaš koje su boje. Ili reći da je jorgovan — grozd mirisni, a anemona starica, kad oni to i jesu. Shvatio sam da sam sebi stvorio problem želeći da napišem sonet o cvijetu bambusa, a ništa ne znam o njemu. A bez njega moj ciklus „Cvijetnjak" ne može biti zaokružen. Nedostajala mi je ta latica, taj cvijet za moj cvjetni lančić. Počeo sam da prevrćem po enciklopedijama, botanićkim atlasima, knjigama o ljekovitom bilju i ikebani ali kao da se bambus svojom tajnovitošću urotio protiv mene i smijao se: „Nećeš me vidjeti jer žuriš." Što sam mogao? Sebi sam dao riječ da knjiga neće vidjeti svjetlo oka dok ne napišem pjesmu o bambusovom cvijetu. Nekoliko puta sam pokušavao da „napamet" napišem pjesmu, ali nije išlo. Postao sam rob tog cvijeta.

Na moj pedeset četvrti rođendan, prošle godine, izašao sam u baštu već u zoru da zalijem cvijeće. Po povratku sam procvjetao od sreće, poludio od iznenađenja: pod strehom, na vrhovima stabljika sjala su tri krupna cvijeta. Probudio sam cijelu kuću, komšiluk, skoro pola ulice. Cijeli dan su preko ograde ljudi gledali u bambusove cvjetove. Ja nisam skidao očiju sa njih. Nisam jeo, nisam se micao od prozora. A uveče sam, kad su svi legli, sretan sjeo za sto i izvadio iz ladice svoju teku i olovku. Gledao sam u bjelilo papira, razrogačenih očiju buljio u praznoću pravokutnika koji mi je oduvijek bio izazov za pisanje, ali ni slovo nije kapnulo iz mene. Pomislio sam da je to od prevelikog ushićenja i umoran otišao spavati. Bilo mi je drago što imam cvijet za svoje nadahnuće, dan epifenije je stigao. Mislio sam, sutra ću, no ni sutra ništa ne bi. Ni za sedam, ni za mjesec, ni godinu dana. Od tada nisam napisao ni jednu pjesmu. Ni jednog stiha. Zaboravio sam kako se piše. U međuvremenu sam zasijao nekoliko novih budućih bambusa. Oni će procvjetati u narednom stoljeću. Za koga? Da li će drugi htjeti da čekaju kao ja? Da li sam ja uopće trebao čekati? Ne znam kako da im kažem da će im čekanje biti uzaludno. Tek svaka četvrta generacija može vidjeti taj divni cvijet. Ali neka, uzgojiću ga i dati da ih sebi presade onima koji to žale. Taj cvijet je dio njihove budućnosti. Budućnosti koja je ostvarljiva samo za istrajne. Pradjed, djed i otac vjerovali su da će dočekati cvijet, njihovo vjerovanje mi je dalo snage da izdržim i doživim cvijet. Zašto onda ne bih to učinio i drugima.

Više me ni ne brine što sam prestao pisati pjesme. I cvijet u bašti je pjesma. I treba zaslužiti njegovo cvjetanje. Time već jesam pjesnik, zar ne?

Ilustrovao I. BOBAN

KNJIŽEVNOST ZA DJECU

Modra linija sna

● ***Grozdana Olujić: Nebeska reka, Mladost, Zagreb, 1984.***

Poslije velikog uspjeha **Sedefne ruže** Grozdana Olujić je objavila i drugu zbirku bajki pod naslovom **Nebeska reka**. Očekivalo se da autorica, ovladavši teorijom i tehnikom moderne bajke sačinjene „od samih istina", u novoj knjizi samo razmakne obuhvaćeni motivski prostor, varijantno umnogostruči perspektivu povratka prvotnim predjelima sjećanja. Opredjeljujući se za djelo andersenovskog tipa u kojem se maštovitost isprepliće sa svakodnevnošću, ona je ostvarila ambivalentni literarni kvalitet u kojem promišljeno osjećanje i proosjećana misao, naivno i iskustveno, tvore svojevrsnu „filozofsku pjesmu" kojoj je moguće prići sa divergentnih receptivnih polazišta.

Nebeska reka, iako pokazuje isto bogatstvo pjesničkih slika, lirsku ustreptalost emocija i jezika, nije potekla istovjetnim stvaralačkim koritom. Ona je učinila onaj pomak koji Andersena dijeli od Kerola, zabajčenu stvarnost od zasanjane svijesti.

Ključ bajovnosti sadržan je u Borhesovim stihovima: „Duša je sanjala, svet je bio njen san" koji stoji kako moto na ulazu u zemlju oivičenu modrom linijom sna.

Prostirući se u oblasti „svjesnog i nesvjesnog uma" bajke Grozdane Olujić vezuju se za stanje zasanjanosti, dodiralište jave i sna na kome se ostvaruje ono „jezgro djetinjstva u čovjekovoj duši" koje, po Bašlaru, jedino omogućava „egzistenciju bez ograničenja", „sanjariju uzleta" svojstvenu djetinjstvom očuđenju ili poetskoj egzaltaciji. Skaska se zbiva u momentu kada prvotna arkadija stane ispoljavati sve uočljivije simptome svoje neodrživosti, a biološka i socijalna neminovnost počne da ugrožava utopijsko carstvo prvotne slobode. Dodir bića i svijeta, prvi nesporazumi i neprihvatanja, pozljede i ožiljci ostavljaju trag u psihi, odslikavaju se u ogledalu unutarnjeg doživljaja.

U svojim bajkovitim vizijama Olujićeva polazi o psihološke situacije savremenog djetinjstva bitno obilježene urbanizacijom i labavljenjem emocionalnih spona djeteta i sredine što ostavlja traumatične posljedice u mladom biću. Potiskivanje želja i sve veća osamljenost, upućenost na krčenje sopstvenih puteva odrastanja, intenziviraju potrebu za bajkom koja će djetetu pomoći da savlada „ogroman ambis između unutarnjih doživljaja i stvarnog svijeta".

Zatvorena u grdosijama solitera, u kamenim jajima, košaricama obješenim nad ponorom, u sumračnim sobama, skučena zidovima i samoćom, djeca žude za prvotnom ljepotom, „otvorenim granicama slobode" i sna. Dječaci i djevojčice, junaci bajkovite **Reke**, opčinjeni su snom. „Utonuvši u san" oni, po riječima Pola Azara, „nastavljaju život koji tek počinju." San za njih postaje jedina prava

U SVIJETU KNJIGE

stvarnost koja nudi uzbudljivo mnoštvo životnih mogućnosti. Dječak sa najvišeg gradskog tornja postaje princ oblaka, bolesna djevojčica **(Vrapčev dar)** iz svog sumornog prebivališta „u samom korenu visoke, previsoke, u srce neba zarivene betonske kule" dospijeva do zemlje plavih vjetrova, a posljednje dane samotnog starca **(Taško Oraško)** ponovo zapljuskuje smijeh djece što sa sumrakom izlaze iz orahove ljuske.

Pa ipak, ta zemlja čudesa u koju možemo da zakoračimo tek kada se prepustimo snu nije izvan čovjeka. Ona je, kako je lijepo zapazio Pjer Mabij, „u biću i van njega, kao nekakva viša razina šire obuhvaćene stvarnosti".

„Šira stvarnost", pak, objedinjuje racionalno i iracionalno, svijest i podsvijest, individualno i kolektivno. Prepuštajući junake Olujićeva silazi u dubine njihovog bića da bi u „začaranim pećinama" podsvjesnog otkrila ne samo sedimente potisnutih i protivrječnih pojedinačnih htijenja nego da bi doprla do nepropusnih slojeva zajedničkog pamćenja, onih „matrica ljudske duševnosti" o kojima je pisao Jung. Zbog toga se u ovim djelima ukrštaju različiti nivoi svijesti i podsvijesti, a priča se kazuje kako enigmatičnim jezikom simbola tako i leksikom i sintaksom jasnog govora interpretacije. Iskonska simbolika arhetipova koji se, po Jungu, javljaju kao „autonomni sadržaji nesvjesnog" nije kod Olujićeve jednostavno preuzeta iz „magme doživljaja". Ona je poslužila samo kao osnova na kojoj su kalemljeni literarni simboli šire komunikativnosti i izrazitije subjektivne ekspresije.

Pa iako djelo Olujićeva „ponavlja" neka neizbježna svojstva bajke ponikle u „praskozorje ljudske mašte", ono je u mnogo čemu sasvim lično, originalno i moderno, u isto vrijeme mudro i maštovito, poučeno i fascinantno.

U sadržajnom pogledu sve bajke „Reke" grupišu se oko nekoliko tematskih jezgrišta prema kojima autorica osjeća poseban afinitet.

To je, najprije motiv o umjetniku koji se svojim djelom približava čistim izvorima svjetlosti. Drugi krug obuhvata bajke koje pokazuju čovjekov napor za dosezanjem svjetlijih sfera života i postojanja, a veliki broj bajki govori o nastanku pojedinih predmeta ili bića.

Očito, Grozdana Olujić izuzetno vlada teorijom žanra i snage i talenta da estetski ideal otjelovi djelima u kojima je do punog izraza došlo njeno iskustvo pripovjedača i senzibilnost pjesnika, artificijelnost postupka i bujnost mašte i jezika. Uz **Male bajke** Stevana Raičkovića **Nebeska reka** Grozdane Olujić, ali i **Sedefna ruža**, naravno, predstavlja literarno najreprezentativniju knjigu ove vrste u savremenoj sh—hs. literaturi za djecu.

Zorica TURJAČANIN

RODOLJUBIVA LIRIKA

Pjesnik i borac u istom rovu

● ***Tode Čolak: Mala antologija lirike pesnika narodnooslobodilačke borbe, Udruženje za njegovanje revolucionarnih tradicija i kulturno—umjetničkog nasleđa „Veljko Vlahović", Beograd, 1985.***

Njegovanju revolucionarnih i borbenih tradicija naše novije prošlosti često prilazimo sa potpunim obilježjima formalnog čina. Kreativni i samosvjesni napori u tom smislu mnogo rjeđe se mogu sresti. Kad je riječ o pjesništvu nastalom i stvaranom u toku naše narodnooslobodilačke borbe možeše se, nažalost, utvrditi jedna činjenica da ono danas nije ni izdaleka adekvatno valorizirano, i što je još žalosnije, nije ni našlo primjereno mjesto u socijalističkoj orijentaciji i vaspitanju našeg mladog čovjeka. Potaknut tim upozoravajućim činjenicama dr Tode Čolak, profesor na beogradskom Filološkom fakultetu i naš poznati književni kritičar, priredio je, po obimu skromnu, ali sa pravom mjerom **Malu antologiju lirike pesnika narodnooslobodilačke borbe.** Ona je ove godine doživjela svoje deseto izdanje. Četrdeset pjesnika—partizana i toliko pjesama našlo se među koricama ovog nevelikog atlasa našeg poetskog rodoljublja. Od Cedomira Minderovića, Otona Župančića, Bora, Šopova, braće Franičević, Gorana i Vučetića, pa do Skendera, Kaštelana, Ćopića, Nazora, Kostića i Zogovića, jedna prava biserna niska koja na najvjerodostojniji i autentičan način pjeva o krvnoj vezi naše poezije i revolucije, o krvnom srodstvu pjesnika i borca, jer oni su uvijek bili, kako često govori Mladen Oljača, u istom rovu, u istom stroju. Stih je, dakle, ravan rafalu u neprijateljski stroj, kaže lapidarno, uvijek rječiti Oljača, eksploziji bombe, topovskom tutnju i pjesnik ne traži distancu, niti mu ona treba, ne očekuje muzu, već svoj ljudski dug obavlja na jedino mogući način — poistovjećenjem revolucionarnog čina sa činom stvaranja. Pisci iz svih naših naroda i svih naših jezika na Župančićev „Veš, poet, svoj dolg" odgovarali su gromko, složno i strasno, revolucinarno i pjesnički ubojito, pokazujući da je pisac tamo gdje je i opstanak. A naš opstanak je revolucija, i juče i danas.

Još u junu 1941. godina pjesnik Zdenko Štambuk (1912—1977) zapisuje i poziva na bunu: /I nije krik što raste kao rana/, već mržnja na dnu svih sapetih struna/. Kidam sve lance, još je samo buna/ moj život crva, smis'o mojih dana.

Ili, u času dolaska slobode Grigor Vitez (1911—1966) osuđuje bezumlje i užas što sa sobom donosi rat **(Epitaf vojniku koji je pao u času potpisivanja primirja):** /Vijest je letjela brže od ptice/ brže od vetra /brže od munje./ Gutala je od sreće u eteru. /I stigla prekasno/ Za one koji su pali uvijek je prekasno.

Na kraju da kažemo: ovu knjigu i njoj slične ne treba imati u rukama samo đak i mlad čovjek, prvenstveno zbog toga što znamo olako zaboraviti ono od Juče, a koje je presudno za ovo naše Danas i ono naše Sutra.

Marko RUČNOV

Sa dobitnicima nagrade „Sedam sekretara SKOJ-a"

INŽ. ANĐELKO GRAOVAC,
KONSTRUKTOR,
U BANJALUČKOJ RO „UNIVERZAL"

Posao treba voljeti

● *Najveći motiv za svakog čovjeka, a naročito mladog, je kada voli posao koji radi i kada iza tog rada dolaze vidljivi rezultati*

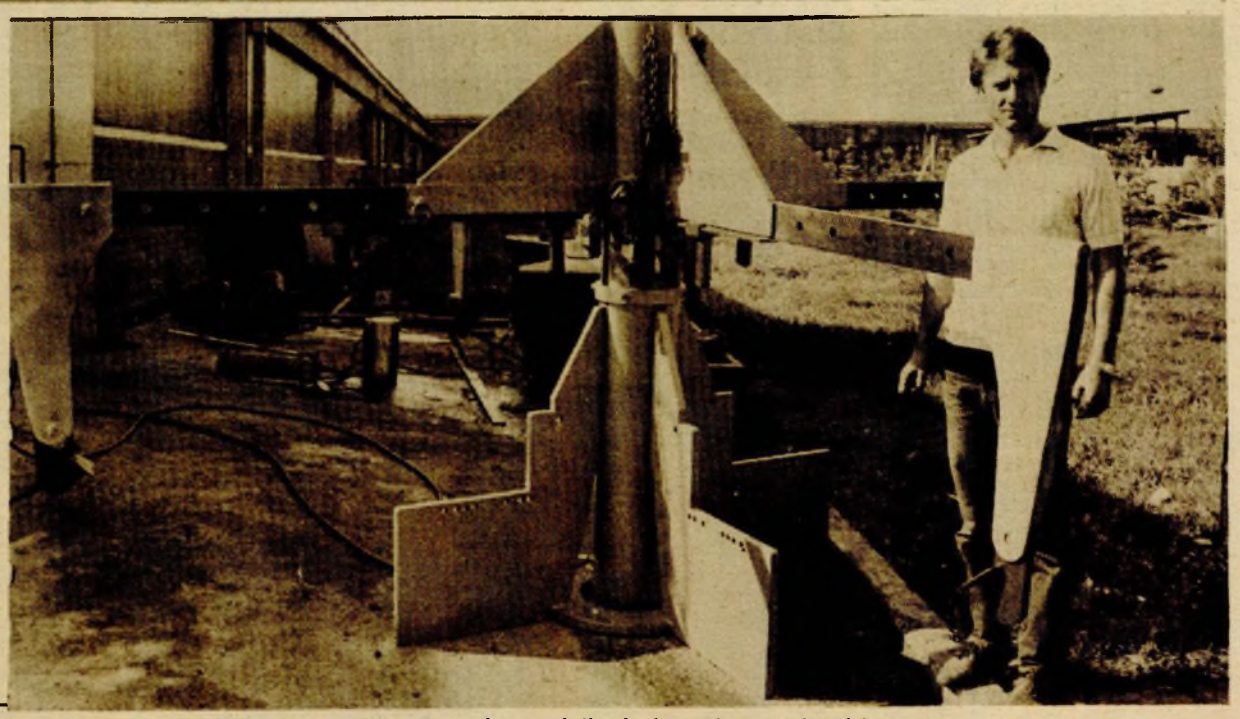

A. Graovac: Ovo je prototip novog svlakača guma za dempere koji treba da zamijeni uvozni uređaj

Na vijest da je među tridesetak dobitnika nagrade **„Sedam sekretara SKOJ-a"** — priznanja koje se dodjeljuje za izuzetna dostignuća u različitim oblastima rada i stvaralaštva — ove godine i inž. **Anđelko Graovac**, mašinac, zaposlen u Radnoj organizaciji „Univerzal", potražili smo ga na radnom mjestu u konstrukcionom birou, gdje radi kao samostalni konstruktor.

KRUPNO PRIZNANJE

Već pri prvom kontaktu on odaje utisak prijatnog sagovornika. I, razgovor počinjemo spontano — neizbježnim pitanjem: kako se osjećao kad je saznao da je dobitnik ovog značajnog priznanja?

— Vijest je bila izuzetno radosna, ali, priznajem, iznenadila me. Jednostavno, nisam vjerovao da ću od toliko mladih stvaralaca širom Jugoslavije baš ja biti među najboljima. Jutros sam kao i obično došao na posao, a prije pola sata iz Opštinske konferencije SSO su mi javili i čestitali na uspjehu. Kaže da ga posebno raduje i to što je ovog puta dobitnik nagrade još jedan Banjalučanin — Mladen Ivanić.

— Svakako, zabilježite i to da sam pomalo zbunjen što sam u novinama predstavljen kao Novljanin. Ja sam to samo po rođenju, a Banjaluci dugujem sve ostalo. Tu sam odrastao i tu su svi oni koji su mi bliski: porodica, prijatelji, drugovi na poslu. Iz te sredine je i potekao prijedlog za dodjelu nagrade „Sedam sekretara SKOJ-a", što ga ispunjava ponosom.

A koji su to rezultati vrijedni pažnje što su ga sa pet godina radnog iskustva afirmisali kao vrsnog mladog stručnjaka i stvaraoca? U službenom saopštenju povodom dodjele nagrade stoji da su to dostignuća u oblasti tehničkih unapređenja.

— Radi se, zapravo, o nekoliko inovacija, odnosno konstrukcija određenih sklopova na uređivanjima koji su sada već u proizvodnji, ili se tek uvode u proizvodnju — objašnjava Anđelko Graovac i dodaje da se na konstrukciji novih proizvoda uvijek radi timski, a on je konstruisao samo određene sklopove koji su bili kritični. Uglavnom su to hidraulični uređaji, a među njima je svakako najznačajniji svlakač guma za traktore, kamione, utovarivače i najnoviji model — svlakač guma za dampere — koji su se do sada uvozili. Domaći proizvod ove namjene predstavlja značajnu novinu i uštedu deviza za površinske kopove u rudnicima i vodoprivredne organizacije kao uređaj koji se koristi u održavanju teških vozila.

VIŠE POVJERENJA U MLADE

Šta je to što najviše motiviše u radu na ovako specifičnim zadacima koji traže puno angažovanje, sa-življavanje s problemom koji treba riješiti, povezivanje teoretskog znanja i praktičnog iskustva, dakle u kreativnom radu koji traži cijelog čovjeka? I kako sve to uskladiti sa ostalim preokupacijama mlagod čovjeka?

— Najveći motiv za svakog čovjeka, a naročito mladog, je da voli posao koji radi i da iza tog rada ostaju vidljivi rezultati. Za mene je, ističe **Anđelko Graovac**, najveća potvrda rezultata mog rada, a ujedno i podstrek za ubuduće, to što se uređaji na kojima sam radio sada proizvode. Za mladog čovjeka je to veoma važno, naročito na početku, kad svako od nas teži da se iskaže, da se afirmiše u svojoj radnoj sredini koja je ponekad nepovjerljiva prema mladim stručnjacima i ne daje im uvijek priliku za dokazivanje. Ja sam u tom pogledu, pored vlastite zainteresiranosti i želje da primjenim stečeno znanje, imao i dosta sreće što radim posao koji pruža široke mogućnosti za kreativnost. Ne bih se složio sa onima koji tvrde da se u toku školovanja ne stiče dovoljno znanja. Naprotiv, ono što sam naučio na fakultetu odlična je podloga za uspješno rješavanje problema iz prakse, a praktična iskustva najbolje se dopunjavaju u proizvodnji.

RAD KAO MOTIVACIJA

Za one koji vole svoj posao i u svaki problem ulaze sa žarom mladosti rad pruža zadovoljstvo. A onda ni priznanja ne izostaju. Mada se stvaralački rad smatra naš sagovornik, još uvijek nedovoljno materijalno vrednuje, a entuzijazam ne može trajati vječno. Koliko god da čovjek voli svoj posao, potrebna je i materijalna satisfakcija.

A šta je sa slobodnim vremenom, druženjem s vršnjacima, djevojkama i svim ostalim što zaokuplja jednog tridesetogodišnjaka?

Kaže on da je njegova ljubav bio i ostao fudbal i sport uopšte. Sa osmijehom se prisjeća vremena kad se aktivno bavio fudbalom, igrajući desetak godina u BSK-u. I sada često navrati u klub, posjeti stare drugove, ali fudbal igra još samo rekreativno. Usput otkriva još jednu svoju sklonost, u stvari divljenje koje je osjećao i osjeća prema brazilskom fudbalu još iz djetinjstva. Za njega je to pojam savršenstva koji mu ponekad — kaže u šali — dođe kao uzor za vrednovanje u svakodnevnom životu. Slobodnog vremena nema toliko kao prije, ali se ipak nađe dovoljno za druženje i sastajanje s prijateljima na uobičajenim mjestima — zimi u gradu, a ljeti na obalama Vrbasa na poznatom Studencu, gdje je uglavnom društvo u stalnom sastavu.

Na kraju ovog prijatnog ćaskanja, u kojem vrijeme neosjetno prođe, bili smo sigurni da ćemo ovdje navratiti još koji put. Jer, ono što se tu, stvara i kasnije materijalizuje u proizvodnji nikako ne može stati u jednu novinsku priču.

Nidžara STANOJEVIĆ-FAJKOVIĆ

MR MLADEN IVANIĆ, NOVINAR RADIO-BANJALUKE

Između rada, propisa, tržišta

● *Uzroci ekonomske krize: oourizacija, „nacionalne ekonomije" i preveliko administriranje* ● *I tržište, i dogovaranje, i država međusobno povezani, primjereni su socijalističkom samoupravnom sistemu*

M. Ivanić: Hitno napustiti dogovornu ekonomiju

Magistarski rad Mladena Ivanića, mladog autora koji se tek počinje baviti ekonomskom naukom, predstavlja značajan doprinos našoj ekonomskoj teoriji i originalno viđenje naše društvene stvarnosti..."

Ovo je, između ostalog, napisala Komisija Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, ocjenjujući magistarski rad mladog Banjalučanina. A, evo, nedavno za taj rad, koji nosi naziv **„Robna proizvodnja u sistemu udruživanja rada i sredstava"**, stiglo je i vrijedno društveno priznanje — nagrada **„Sedam sekretara SkOJ-a"**, koju mladim stvaraocima iz čitave zemlje dodjeljuje Gradska konferencija SSO Zagreba.

— Veličina ove nagrade za mene je u tome što je mladi daju mladima. A biti u društvu nagradenih djevojaka i mladića, vrijednih stvaralaca je posebna čast, kaže Ivanić.

UZROCI EKONOMSKE KRIZE

● Nagrada stiže za rad u kojem se bavite aktuelnom društvenom stvarnošću ili, preciznije, nekim otvorenim teorijskim, pa i praktičnim pitanjima makroekonomije. To zahtijeva poznavanje ne samo ekonomskih već i pravnih, sociioloških i drugih nauka, pa je to možda razlog što se mladi za ovo nerado odlučuju.

NEŠTO SASVIM LIČNO

Mladen Ivanić ima 27 godina i tri godine radnog iskustva. U osnovnoj i srednjoj školi odličan, a na Ekonomskom fakultetu u Banjaluci prosjek 9,63. Na postdiplomskim studijama Univerziteta u Beogradu osvojena čista desetka. Iako je uspješno zakoračio u svijet nauke, ima preokupacije kao i svaki mlad čovjek. Voli filmove, laganiju literaturu, a najviše vremena posvećuje — sinu.

— U vrijeme mojih postdiplomskih studija ekonomsku krizu u zemlji je počeo da osjeća svaki Jugosloven i to je samo po sebi bilo svojevrstan izazov. Naravno, postojale su i neke želje odranije.

● Kako vidite, odnosno kako ste u svom radu vidjeli jugoslovensku stvarnost, posebno ekonomsku?

— Poznato je da je jugoslovenska privreda već više od pet godina u krizi. Sama činjenica da se upotrebljava pojam KRIZA (mnogi autori ne govore samo o ekonomskoj) predstavlja ne samo jezičku, već i značajnu teorijsku i političku novinu na ovim prostorima. To pokazuje da je naše društvo spremno da samo sebi kaže gdje se trenutno nalazi. Nije riječ o kraktoročnoj ili cikličnoj krizi, već je u pitanju kriza iz koje izlaz nije u mjerama ekonomske politike, nego u mnogo radikalnijim i suštinskim promjenama kako u sferi ekonomije tako i u društvu u cjelini.

● O uzrocima krize posljednjih godina napisano je mnogo naučnih studija. I vi ste se time bavili, pa gdje vidite osnovne uzroke?

— Tri su osnovna: prvi, pretjerano usitnjavanje privrede — „oourizacija". U kratkom vremenu stvoreno je izuzetno mnogo malih privrednih subjekata, koji nisu sposobni za vlastiti razvoj, a time i razvoj društva. Istovremeno, OOUR su postale neprikosnoveni subjekti, dok je uloga RO i SOUR-a bitno smanjena, u dosta slučajeva svedena na puku formu. Zajednička aktivnost u okviru RO i SOUR—a, pa makar ona bila od najšireg društvenog interesa, bude blokirana ako se samo neka od OOUR-a zbog zaštite svojih grupno-svojinskih interesa tome suprotstavi. Dakle, izlaz je u reafirmisanju uloge radne orgnizacije čime bi se izbjeglo usitnjavanje akumulacije, kadrova i sredstava rada. Drugi uzrok, vrlo blizak s prethodnim, je pojava „nacionalnih ekonomija". U ekonomskom smislu to vodi zajedničkom tržištu, a u političkim odnosima i ponašanjima vrlo bliskim konfederaciji. Zajedničko tržište mnogo je bliže EEZ i SEV-u, i ono ne može ispuniti interesa jugoslovenskog naroda za jedinstvom. Izlaz je u istinskoj primjeni odredbe iz Ustava da su republike odgovorne ne samo za vlastiti (što se do sada prenaglašavalo), već i za razvoj zemlje kao cjeline. Lično mislim da „nacionalne ekonomije" ne koriste radničkoj klasi Jugoslavije, a ni bilo kojoj naciji. Treće, ovako dezintegrisana privreda morala je nekako funkcionisati. I umjesto da se tržište (naravno usmjeravano) javi kao kohezioni faktor privrede, „uskače" država i to ne samo Federacija, već republike, pokrajine, pa čak i opštine. Dolazi do prevelikog administriranja, bujaju zakoni i drugi pravni propisi. Rezultati poslovanja mnogo više zavise od propisa nego od rada, što nije karakteristika robne privrede.

NAUKA PONUDILA RJEŠENJA

● Šta nam sada valja raditi?

— Mislim da je izlaz u napuštanju sistema dogovorene ekonomije, sistema koji apsolutizuje dogovaranje i sporazumijevanje kao tobože jedini mehanizam primjeren samoupravljanju. Bez ideološkog straha mora se priznati da u socijalističkom samoupravnom sistemu svoje mjesto moraju imati i tržište i dogovaranje i država, svakako u međusobnoj povezanosti.

NOVINARSTVO

— To je izuzetno odgovoran društveni posao. Traži svestrano obrazovanje, maksimalno psihofizičko angažovanje, dobar „sluh" za društvenu stvarnost. Uz ovo, mislim da novinarstvo nije dovoljno društveno cijenjeno. Nadam se da ću uskoro raditi neki drugi posao.

● Sve je ovo, čini se, mnogo lakše reći i napisati nego praktično ostvarivati?

— To je tačno i upravo zato je naše društvo dolazilo u teškoće u pokušaju da stvori human i mnogo čovječiji sistem od svih do danas u svijetu poznatih. U tom pokušaju smo sami, nemamo se na koga ugledati, nema već utabanih staza i otuda i greške, zablude i lutanja. Ali, mislim da ih treba priznati. U tom smislu, i kao novinar, sve više osjećam da se vraćamo ekonomskim zakonima. To će, istina, biti teško uz možda još mnoge probleme. Moramo još više angažovati nauku, koja se u ovoj krizi probudila, pa i ponudila dosta cjelovita rješenja. To je prije svega Dugoročni program ekonomske stabilizacije koji se, istina, ne provodi. Zbog čega? To bi trebalo da odgovore drugi.

B. BOŽIĆ

KAMEROM U DISTRIBUTIVNOM CENTRU „VELEPREHRANE"

Zimnica za Banjalučane

BANJALUKA, 4. oktobra — Dok smo ovih dana svjedoci stalnih i uzastopnih poskupljenja cijena životnim namirnicama, u banjalučkoj „Veleprehrani" su odlučili da domaćicama koliko-toliko olakšaju nabavku zimnice. Tako se prerađevine od povrća i voća, neophodne u ishrani tokom zimskih mjeseci, mogu nabaviti uz znatne olakšice. Uz pomoć čeka i tromjesečnog kredita, znatno se olakšava kupovina zimnice, koja je uz to još i jeftinija za deset do dvadeset procenata od tržišne cijene.

Na prodajnom štandu „Veleprehrane" zabilježili smo da se potrošačima nudi 19 vrsta prehrambenih proizvoda, kao i prerađevina od voća, povrća i mesa. Tako, na primjer, kilogram prvoklasnog krompira košta 46 dinara, luk jabučar je 53,50 dinara (a 510,00 za pakovanje od 25 kilograma), jabuka prve klase je 100 dinara za kilogram, grašak 125,50 dinara... Od mesnih prerađevina nudi se sudžuk po cijeni od 926,00 za kilogram, slanina je 535,70, majevački pršut 1380 dinara itd.

Ova akcija „Veleprehrane" trajaće tokom čitavog oktobra. To je jedinstvena prilika za sva domaćinstva koja još nisu obezbijedila zimnicu da se preko „Veleprehrane" snabdiju neophodnim životnim namirnicama.

M. MUJIĆ
Snimio: M. ŠUKALO

Na odjelu suhumesnatih proizvoda velika gužva najbolje ilustruje zainteresovanost građana za akciju „Veleprehrane"

U „zimskom jelovniku" i konzerva spremljenog rižota dobro će doći porodici ove domaćice

Samo što se police napune, radnici „Krajinapremjera" moraju ponovo da ih pune

Ratni vojni invalid Vasa Marinković je ljubitelj ribljih specijaliteta. U odabiranju mu je pomogla i unuka

Slanina je bila po traženosti proizvod broj jedan. Zato nije ni čudo što je prodaja išla „k'o alva"

Vreću na rame, pa kući. Krompir se takođe dobro prodaje

Odabranu robu trebalo je i platiti. Blagajnice „Veleprehrane" imale su pune ruke posla

„PLAVI ORKESTAR" U „BORIKU"

Priželjkuju pauzu

Ono što se događalo prošlog ponedjeljka u dvorani „Borik", prilikom gostovanja „Plavog orkestra", zaslužuje zaista da uđe u anale pop — muzike.

Momci iz grupe, koji su uletjeli u varljive vode šou-biznisa, i sami su zatečeni onim što se događa oko njih. Po riječima solo-gitariste Pave ni oni sami ne mogu izdržati ovu auforiju oko njih, tako da će poslije ove turneje napraviti pauzu od godinu dana. Za to vrijeme radiće na materijalu za novu ploču.

Z. ŠEMIĆ
Snimio: R. PAVIČIĆ

Loša okružen najmladima

Karakterističan „Imidž"

Grupa u punom zamahu

„JAVNI POZIV" U BORBI PROTIV PUŠENJA

Aplauz i mentol bombone

Pojavivši se na banjalučkoj sceni nedavno, tek prije tri-četiri mjeseca, grupa „Javni poziv" je već pobrala opšte simpatije i dala do znanja da upravo od nje treba i na širem planu najviše očekivati. Spoj duhovitog, muzički sirovog, jednostavnog, ali za uho prijemljivog i lako čitljivog, pokazao se kao najbolji recept da se naprasno i bez dugačke uvertire osvoji publika. Učinićе vam se, „Javni poziv" na sceni djeluje kao skupina momaka s gitarom negje u parku, ili školskom dvorištu. Šale se, zabavljaju sviruckaju pjesmice koje se i slučajnom prolazniku prikazuju poznate, pjevljive. Ipak, pažljiviji promatrač otkriva iza lakoće, dva-tri upotrebljena akorda, lepršavosti i svirke „od šuba" svjesno vođenje programa i ekipu kojoj je duhovitost istina prirođena, ali je znaju i pametno primjeniti.

„Javni poziv" dela neumitno kao pješčani sat, pa banjalučkoj muzičkoj sceni preostaje jedino da bude osvojena. Jer, Goran Ratković skromno za sebe kaže da je najbolja gitara Bosanske krajine: balavac Nenad Mikić (15 godina) još nije naučio čestito čitati i pisati, a pretvorio se u najspektakularnijeg bubnjara „kakvog nikada nećete vidjeti": Sead Smajić treba u „gitaru 1"; Erol Alagić u „bas 2"; Enes Nezirović Enči, bolji od Tom Džonsa, pjeva sve u šesnaest; Mirsad Vrebac je od radničke klase (bio je scenski radnik) prešao u svijet šou-biznisa (sada je šoumen, iluzionista, mađioničar, hipnotizer, krotitelj divljih golubova, glista i drugog sitnog bilja i životinja, fakir i-oprostite što na ovako kratkom papiru ne možemo navesti sve njegove kvalitete); Amir Hirkić Mirka, jedan od najboljih domaćih menadžera (u Banjaluci ih sveukupno ima od 1 do 2 komada) i prvi, naravno samozvani, diplomirani inženjer organizacije rada na sceni i iza nje; a tu je još i pas Đuli, treći vokal.

Javni poziv

Bend se u ovom trenutku svim žarom baca na dva polja-muzičko i beskompromisnu borbu protiv pušenja. Zasluga za ovo je dobrim dijelom Hirkićeva. Iz sredstava javnog informisanja saznao je za grupu, riknuo dva dinara za telefonski razgovor i uspostavio saradnju. Materijalna situacija sastava je sada već mnogo bolja. Hirka je momke odučio od pušenja, a od ljetošnjih gaža preostalo je love i za valjanu nagradu-dva kilograma mentol bombona. Kako je dim štetan za zdravlje, sada najviše vremena provode u prirodi i na čistom zraku i vježbaju, razmišljaju, vježbaju, razmišljaju...

— Uskoro slijedi naš senzacionalni koncert u Gimnaziji, pa onda dalje. Sav prihod ćemo dati u humanitarne svrhe-podijelićemo ga među nama, na ravne dijelove. Još jedna napomena, molimo publiku da na našim koncertima ne puši.

Davorin Reljić

IGLA VAŠA, PLOČA NAŠA

Zagonetni „Radio"

Nismo se ni nadali da će sve uspješnija banjalučka rok-grupa „Radio" našim čitaocima zadati toliko muke. Na kuponima, gdje je trebalo upisati tačan odgovor, najčešće ste ispisivali „Dinar", a poneko čak i „Irena". Istina je da se „Dinar" pojavio u Zaječaru, ali kao prošlogodišnji pobjednik na gitarijadi, dok nam je „Irena" poznata po Subotičkom festivalu.

Zagonetka, međutim, nije bilo za **Tatjanu Tomić** iz Ulice Đure Đakovića 2/IV, Banjaluka i **Gorana Amidžića**, takođe iz Banjaluke, Ulice E. Sarajlića 29. Oni će uskoro dobiti poklon-ploču „Svijeta mladih" i Turističke agencije „Putnik", koja se, uzgred rečeno, iz „Palasa" preselila u hotel „Bosnu".

FLEŠ ● FLEŠ

Sve uspješnija banjalučka grupa RADIO koristi tu „sretnu" mogućnost da nastupa kao predgrupa poznatijim imenima YU — roka i stiče širu popularnost.

Poslije Banjaluke, sa „plavcima" nastupali su u još nekim mjestima Bosne i Hercegovine. Međutim, više bismo voljeli da nam ponude novi muzički materijal i pokušaju (konačno) napraviti snimke za ploču, nego što popunjavaju organizatorima „grupe". Njihov kvalitet i sve zrelija svirka zaslužuju više.

xxx

I BASDANS ne miruje. U posljednje vrijeme grupa je imala nekoliko nastupa u Banjaluci, a radi intenzivno i na obradi novog materijala.
Očekuje ih uskoro i snimanje, a petnaest vlastitih kompozicija je već spremno za to.

Portret mladog pjesnika (3)

Ribe koje govore

● Razgovor s mladim banjalučkim pjesnikom Zdenkom Ćurkovićem povodom izlaska njegovog pjesničkog rukopisa „U ustima plivaju ribe", objavljenog u zajedničkoj zbirci „U usta moždana hljeb pješčani" (sa Bačevcem, Račićem i Tuzlanskim)

Po svojoj srčanoj aktivnosti Zdenko Ćurković je jedan od najdjelatnijih članova Književne omladine. Osim što je pritisnut poslovima predsjedavajućeg u Književnoj omladini Banjaluka, vođenjima redovnih sastanaka književnih poletaraca ponedjeljkom u sedamnaest, te raznih sjednica i putovanja, on je, najvećim dijelom, podnosio „porođajne bolove" oko „rađanja" edicije „Orion" i prve knjige iz te edicije. O svemu tome on kaže:

— Uprkos mnogim „stupicama" „Orion" je ulovio svoja četiri „mladuna", koji se sada moraju sami snalaziti i starati u „Poetskoj džungli". Dobili smo „Orion" zahvaljujući entuzijazmu „zdravih" članova Književne omladine Banjaluke. Međutim, mnogi još ne shvataju (ili neće da shvate) šta „Orion" znači mladim Banjalučkim stvaraocima...

● Kakva je dosadašnja recepcija zajedničke zbirke?

— Četiri minijaturne zbirke pod zaštitnim znakom „Oriona, pjesnika iz helenske legende, su dosta uspješno uprijemčene. Primjera radi, spomenuo bih nedavno održanu promociju na „Klubu '82", gdje su naši rukopisi na osoben način uspjeli provocirati raspru, što je, po meni", „najpreliminarniji" činilac književnog djelanja. Dakle, ne ostaviti čitaoca ravnodušnim.

● U kontekstu ostalih rukopisa, šta „razara" tvoj rukopis „U ustima plivaju ribe"?

— „U ustima plivaju ribe", kao „trofazni" rukopis, razara, govori o urbanim razaraćima: alijenaciji, banalizaciji, kemikalizaciji, nuklearizaciji, erotizaciji... „Trofazni naboji", „elektronarkotici" u prvoj fazi su djelovali stimulirajuće, da bi u drugoj i trećoj fazi „elektrošokovi" bivali sve intenzivniji, što je rezultiralo kulminacijom eksperimentalne faze, koja se može okarakterisati, kako reče književnik Boško Lomović, „malom revolucijom u jeziku"...

● Tvoj rukopis, dakle, kuša jedan novojezik oslobođen gramatičkih i svih drugih kanona. Šta slijedi? Kako izaći, kako prevazići ovo jezičku magmu?

— Slijedi „čišćenje" u smislu smanjene doze „civilizacijskog" otrova. Logičkim slijedom ulazim u fazu kroćenja i trezvenosti, što znači: manje emotivnog usijanja, manje audio-vizuelnog efekta u jeziku.

● Kakva je sudbina „Oriona"?

— Eliksir dugovječnosti krije se u sizovskim tekućim računima. Od toga najviše zavisi hoćemo li zaplesati i u drugom kolu...

Razgovor vodio: Milenko Stojičić

TOP LISTA

DOMAĆA:

1. **KAD MI KAŽEŠ PAŠA** — „PLAVI ORKESTAR"
2. **ZAŽMIRI** — BAJAGA I „INSTRUKTORI"
3. **UGASI ME** — „PARNI VALJAK"
4. **DJEVOJČICE KOJIM MIRIŠE KOŽA** — „ZABRANJENO PUŠENJE"
5. **ENA** — „HAUSTOR"

STRANA:

1. **DANCING IN THE STREET** — MICK JAGGER i DAVID BOWIE
2. **RUNNING UP THAT HILL** — KATE BUSH
3. **HOLDING OUT FOR A HERO** — BONNIE TYLER
4. **PART TIME LOVER** — STEVIE WONDER
5. **BODY AND SOUL** — MAI TAI

NARODNA:

1. **PIŠI MI** — MILICA ZDRAVKOVIĆ
2. **NE PLAČI, MAJKO** — MEHO PUZIĆ
3. **POBJEDIĆE LJUBAV** — BAHTIJAR BULIĆ
4. **ZNAŠ DA TE VOLIM** — DUŠKO LULIŠ
5. **DOSTA SAM TE MAZILA** — VERA MATOVIĆ

PET NEZABORAVNIH:

1. **I CAN'T GET NO SATISFACTION** — „THE ROLLING STONES"
2. **LIKE A ROLLING STOINES** — BOB DYLAN
3. **LOOK THORUGH ANY WINDOW** — „THE HOLLIES"
4. **HELP** — „THE BEATLES"
5. **ZORBA 'S DANCE** — MARCELLO MINERBI

RADIO — BANJALUKA

ZABAVNA:

1. **A VIEN TO KILL** — „DURAN DURAN"
2. **SO FAR AWEY** — „DIRE STRAITS"
3. **SAMO ME GLEDAJ I BUDI TU** — „IDOLI"
4. **MALO NEBA** — MERI CETINIĆ
5. **BOLJE BITI PIJAN NEGO STAR** — „PLAVI ORKESTAR"
6. **BORN IN USA** — BRUCE SPRINGSTEEN
7. **AUSTRALIJA** — „RADIO"
8. **JA SAM LAŽLJIVA** — „DENIS I DENIS"
9. **19** — PAUL HARDCASTLE
10. **KAMARAD** — ARSEN DEDIĆ

NARODNA:

1. **ŽAO MI JE** — SEJO PITIĆ
2. **NOĆAS VJETAR TAKO TUŽNO VIJE** — ZEKIJA ĆUTURIĆ
3. **TI SI ME ČEKALA** — PREDRAG ŽIVKOVIĆ
4. **JA NEĆU LJEPŠU** — MILE KITIĆ
5. **SVE JE LIJEPO SAMO TEBE NEMA** — MILENA PLAVŠIĆ
6. **BUDI MOJA, JASMINA** — HASAN DUDIĆ
7. **GORDANA** — ŠABAN ŠAULIĆ
8. **KARANFILU, CVIJEĆE MOJE** — HIMZO POLOVINA
9. **VARAO SAM TEBE, PREVARIO SEBE** — NEDŽAD ESADOVIĆ
10. **DODIRNI ME** — SENADA REDŽIĆ

Pripremio:
Miralem Pervizović

TELEKS

● PANASONIK je lansirao video-ploče, koje ne služe samo za reprodukciju već se na njih može i snimati. Cijena te naprave (magnetoskop za ploče) zanimljiva je vjerovatno samo za ustanove (50.000 DM).

● U SANTA MONIKI je MAJKL DŽEKSON sagradio kuću u cvijeću. Kuća ima pedeset soba, kino-dvoranu sa osamdeset sjedišta, video-studio, salu za vježbe... Okolo kuće zoološki vrt, bazen i teniska igrališta, a oko svega zid visok šest metara. Ta „kućica" u cvijeću vrijedi 11 miliona dolara.

● Poslije dobro odigrane uloge u filmu NORI MAX 3 i odličnog nastupa u FILADELFIJI, TINA TARNER je otputovala na veliku turneju po SJEVERNOJ i JUŽNOJ AMERICI. U tri mjeseca održaće se 110 koncerata. Kad se vrati, čeka je nova uloga u filmu KLINTA ISTVUDA.

● Jedan od najboljih svjetskih klavijaturista PETRIK MORAZ, koji je nekad nastupao u grupi JES, a trenutno je sa grupom MUDI BLUZ, radi kao demonstrator u sve poznatijoj firmi KURZVEJIL, koja je izradila jednu od najpopularnijih elektronskih klavijatura.

● ARSEN DEDIĆ je priveo kraju komponovanje i aranžiranje kompozicija za drugi album RADETA ŠERBEDŽIJE. Snimanje bi trebalo obaviti tokom oktobra ove godine, a izlazak ploče očekuje se prije nove godine.

● LAKI PINGVINI su završili pripremu materijala za novi album. Objavljena je i pilot singl-ploča sa pjesmom CRY, BABY CRY i BLAGO MORSKIH DUBINA.

● Novi, treći album grupe POSLEDNJA IGRA LEPTIRA nosiće naziv OPET PLOČA — SRCE OD MEDA i ovih dana treba da se pojavi u prodaji.

— Mladi, i posljednjih godina sve uspješniji, pjevač narodne muzike ALEKSANDAR ILIĆ završava ovih dana sa kompozitorom u producentom PREDRAGOM VUKIĆEVIĆEM rad na novom albumu.

● I još jedna teza vijest od narodnjaka: NADA TOPČAGIĆ je završila snimanje nove ploče i sada je red da se ploča pojavi u prodaji.

M.P.

HUMANI ODNOSI MEĐU POLOVIMA I ODGOVORNO RODITELJSTVO

MOGU LI JAVNA GLASILA OBRAZOVATI ZA LJUBAV?

Istina, put do sreće

Iznenadilo nas je, ali i ohrabrilo to što niko od deset Banjalučana koje smo zaustavili da sa njima razgovaramo o ulozi masovnih medija u humanizaciji odnosa među polovima, nije odbio razgovor. Bez uvijanja i moralisanja, bilo je pravo zadovoljstvo čuti njihova zrela i otvorena mišljenja. Ona uveliko mogu pomoći stručnom timu pred kojim je još ogroman posao na tek započetom projektu pod pokroviteljstvom svjetske organizacije.

Pitali smo prolaznike u najprometnijim banjalučkim ulicama da li se slažu s tim da novine pišu o polovima, seksu, kontracepciji, braku, ljubavi, roditeljstvu. Htjeli smo da znamo da li prihvataju da ih štampa uči ljubavi.

RODITELJI SU NEZAMJENLJIVI

— One mogu dosta dobrog učiniti, kaže **Dubravka Karan**, ekonomista bez zaposlenja, koju smo sreli u šetnji s mužem i kćerkicom u kolicima. — Međutim, mladi moraju sve životne istine prvo čuti u kući, od roditelja. Mislim da ću prema svojoj kćeri uspjeti da budem potpuno otvorena, jer sam svjesna da poglavito od mene i njenog oca zavisi kakav će odnos prema životu steći. Ja i gotovo cijela moja generacija smo u tim stvarima bili prepuštena poglavito sebi i novinama. Zato, zalažem se da se u štampi iskreno piše o svemu. To može pomoći i roditeljima da nauče na koji način svojoj djeci da govore o tajnama ljubavi i porodice.

Sreten Lekić, asistent sa Elektrotehničkog fakulteta, nedvosmisleno se izjašnjava za to da štampa piše o ovim temama, ali upozorava da se takve specijalizovane rubrike ne smiju prepustiti nestručnjacima, čije pisanje može nanijeti samo štetu. Veli da su žene izgleda prve priznale da problemi u odnosu među polovima postoje i da su to shvatili časopisi namjenjeni njima. Po njegovom mišljenju tekstovi poučnog i zabavnog sadržaja u ovoj humanoj akciji moraju imati uticaja, a on je poželjan.

Trgovkinja **Mira Brajić** je žurila sa dvjema kćerčicama kada smo je zaustavili:

— Ogroman je uticaj i novina i televizije i radija. Ako se radi o dobrim tekstovima i emisijama, onda je taj uticaj pravi, ali nekad se i promaši. Mislim da to, ipak, ne može zamijeniti djetetu ono što bi mu trebali roditelji pružiti. Moje kćeri su male, ali zato što su djevojčice meni će kao majci biti lakše da im iskreno pričam i odgovaram na pitanja. To još uvijek ne činim, jer mislim da su premlade da ih opterećujem takvim pričama.

SAČUVATI DUH I ZDRAVLJE

Slobodana Dragaša, kipara, je iskreno obradovalo ovakvo pitanje:

— Osnovno o životu mora da se nauči u porodici, ali su i novine izvrsno sredstvo za saznavanje, posebno za one zatvorenije i stidljivije. U tom slučaju najdjelotvorniji su iskreni odgovori na iskrena pitanja. Na njih moraju odgovarati specijalisti iz mnogih grana nauke, ali popularnim, razumljivim jezikom. Mora se izbjeći moralizam i licemjerje, koje je religiozno vaspitanje unijelo u naše odnose prema polnosti. Drago mi je da i „Glas" konačno obrađuje ovu zanimljivi temu, jer za to ima puno razloga. Samo, mislim da za ravnopravnost treba

da se bore muškarci, jer su oni u podređenom položaju žene biraju, a njih se malo pita. Kako se bavim erotskom umjetnošću, sasvim dobro znam da kod nas postoji još niz tabu — tema, da je veoma teško slomiti tragove naslijeđa.

Vaspitačica **Anita Hikl** je bila raspoložena i zadovoljna temom koju smo odabrali za razgovor. Raduje se uvođenju ove rubrike u „Nedjeljni Glas", posebno naglašavajući da su u pitanju teme baš za revijalna izdanja, ona koje se čitaju u miru i na tenane.

— U svakom slučaju to je prava stvar. Potrebno je da na svim medijima bude više ljubavi. Više ljubavi u svim ljudskim odnosima. Možda to nije baš pravi način da mladi saznaju tajne života, ali nije loš. Na žalost, naši roditelji još uvijek nisu spremni na otvorene razgovore s djecom. Radim u vrtiću i vrlo često nam govore da bi bilo dobro da ih mi, vaspitači, naučimo svemu. Oni nisu u stanju bez stida da se obrate svojoj djeci. To je velika greška. Moja kćerka ima osamnaest godina i sve što je trebalo da sazna na vrijeme sam joj govorila. Ni jedno njeno pitanje me nije zgrozilo. Shvatila sam da ću ako svoje djete uputim na to šta joj se sve u odnosu s mladićem može dogoditi, ne samo

sačuvati njen duh, omogućiti joj da bude srećna i otvorena prema osobi koju voli, no joj pomoći da sačuva zdravlje. Djevojke, a i mladići moraju znati šta njihove intimnosti sobom nose i kako spriječiti neželjene efekte. To će ih osloboditi. Čudi me to što roditelji drugarica moje kćeri, mada je većina veoma obrazovana, ne čine tako, pa njihovoj djeci najbolji izvor informacija su novine ili razgovori sa drugaricama.

ZNANJEM DO SIGURNOSTI

Petar Ponorac, sekretar OŠ „Muhamed Kazaz" takođe misli da se kod nas još uvijek zadržao veoma konzervativan odnos u porodici i da je neopravdan stid taj koji ne dozvoljava iskrenost. Podržava novine u „otkrivanju velikih tajni", ali se zalaže i za uvođenje obaveznog predmeta „seksualno vaspitanje" u osnovne i srednje škole:

— Potrebno je znati mnogo toga da bi se uspostavili humani odnosi među polovima. Saznanje o sličnostima, ali i o razlikama omogućice lakše sporazumijevanje i život u miru.

Milivoje Abadžić, visokokvalifikovani metaloglodač, misli da rubrika u „Glasu" ne smije biti kratka daha i da će ispuniti ulogu samo ako se na nju čitaoci naviknu i traže jer čim donesu list s kioska. Posebno naglašava da je od sadržaja važniji pristup u kome bi greška značila potpun krah nastojanja i čak dovela do propasti akcije. I on je kategoričan — stručni i korisni savjeti rečeni jednostavno i pristupačno.

Tanja Kovačević i **Jadranka Marković**, studentkinje tehnologije, slažu se u tome da znanje u ovoj oblasti znači sigurnost u odnosu s drugim polom i mnogo više sreće. I same su sve uglavnom saznavale i saznaju iz novina i iz razgovora sa prijateljicama. Roditelji su ćutali i ćute, a one će, kažu svojoj djeci sve na vrijeme objasniti:

— Pravih razlika među polovima nema, ali kod nas je još uvijek odnos u porodicama dvojan. U kući gdje imaju i kćerku i sina, nju čuvaju od svega i smatraju da ne treba ništa da sazna, a kamo li da se u nešto upusti, a diče se sinovljevim „donžuanskim" uspjesima sa nečijim, istim takvim kćerima. Manje bi se ružnih stvari u ovom životu događalo kada bi nestalo takvog neiskrenog i patrijar-

halnog odnosa u našim porodicama, pričaju dopunjavajući se međusobno Tanja i Jadranka.

Čitaće rubriku ON, ONA, ONO ponekad i **Riljad Zejnilović**, student. Misli da je takav sadržaj u štampi veoma poželjan, posebno što se svagdje drugdje ćuti o takvim stvarima. O životu udvoje se, kaže, mora mnogo znati, jer ništa što se dešava nije briga samo jedne strane. Mladići moraju isto toliko znati i činiti za zajedničko dobro, kao i djevojke.

Banjalučani su nas obradovali jer su iskreno i jednostavno govoreći dobrano zahvatili u probleme koji su inicirali projekat ove vrste. I ne samo to, uputili su i na neke od osnovnih ciljeva i načina za njihovo ostvarivanje, već ranije utvrđenih i započetih.

S. ŠILJEGOVIĆ

Snimio: Ž. PAVLOVIĆ

SLUŠAJTE RADIO, ČITAJTE NAS!

Ne vjerujemo da od brojnih čitalaca „Glasa" i slušalaca Radio-Banjaluke, koja svakog četvrtka u osam sati govori o ovim temama, nema šta da pita, primijeti ili predloži. Ipak, još nam ne stižu vaša pisma. Stoga ponavljamo da ih možete slati na adresu na Redakciju „Glasa", Ulica AVNOJ-a 93, 78000 Banjaluka, sa naznakom za ON, ONA, ONO. Adresa Radio—Banjaluke je Ulica Maršala Tita 167, a pitanja možete postavljati i na telefon Radija broj 35—288.

rekli su ● napisali su ● rekli su ● napisali su ● rekli su ● napisali

dodir

Dodir puti o put, koji roditelji puni ljubavi pružaju svojoj djeci, bitan je za djetetov život isto koliko i hrana. Ne pretjerujemo. Četrdesetih godina ovog vijeka priholog Rene Spic je, ispitujući visoku smrtnost odojčadi u jednom sirotištu, utvrdio da su sve bebe čisto držane i dobro hranjene, kao i da nisu bile bolesne. Ipak, mnoge su gubile težinu i kao da su se prosto „topile", što se ponekad završavalo smrću. Spic je utvrdio jedan jedini vitalni sadržalac koji ove bebe nisu imale — čest blizak fizički dodir, koji proističe iz odnosa punog ljubavi sa nekom drugom osobom koja je obično, iako ne uvijek, djetetova majka.

melvis klajn

PLANIRANJE PORODICE OBEZBJEĐUJE ZDRAVLJE MAJKI I DJECE!

ZAPISAO U KNJIGANE

BEATRIČA ČENČI

Kad sam te vidio
pomislio sam da se fotograf na uglu
zove Gvido Reni

Iz negativa je izvojio
samo portret
i skrio tvoje golo tijelo
u mračnoj komori

Sanjariš o bijelom manastiru
koji niče iz sjemena

Taj mali hotel u Baranji
ručnik kojim si povezala kosu
Stendal kao svjedok tvog
smaknuća

Kroz prozor se šunja jesen
spomenik kuge
pretvoren u psa
basa
njušeći tragove naše žudnje

Iz vlažne plahte
hlapi stoljeće

Dok
u drvoredu ispod prozora
počinje kiša

Irfan HOROZOVIĆ

POREĐENJA

Nikad, rijetko, često...

Korištenje sredstava za kontracepciju u svim sredinama nailazilo je na otpore, odbijanje i predrasude. Ponekad je to samo nemarnost koja se skupo plaća.

Ispitivanja vršena u Njujorku 1982. godine na grupi mladih od 12 do 19 godina pokazuju da oni ova sredstva koriste „svaki put" ili „gotovo uvijek" u 40 odsto slučajeva. Ipak, oko 28 odsto ih nikada ne koriste nijedno sredstvo za sprečavanje trudnoće.

Naša anketa, iz juna 1985. godine, saznaje da mladi banjalučke regije u dobi od 17 do 28 godina u 23 odsto slučajeva „većinom" koriste neko sredstvo, **ali niko ne kaže da ga koristi redovno.** Jedna trećina naših mladića i djevojaka (32 odsto) kažu da nikada ne koriste nijedno sredstvo zaštite.

U Grčkoj prema istraživanju iz juna 1985. godine oko 35 odsto žena koristi neko od sredstava kontracepcije (ovdje su ispitivanja vršena na starijim uzrastima nego u Njujorku, odnosno u starosnoj grupi od 18 do 34 godine). Ali, ipak, 45 odsto Grkinja kaže da nikada ne koristi nijedno sredstvo zaštite od neželjene trudnoće.

Ne treba stoga, mnogo objašnjavati zbog čega su Grci u svojoj kampanji izabrali slogan — UČITE KONTRACEPCIJU — ČUVAJTE SVOJE ZDRAVLJE.

BIBERČE

CRTA I PIŠE MIRO MLAĐENOVIĆ

U četvrtak uveče u „Boriku"

Rukometna drama

(Borac gubio sa 10:17, na kraju stigao do zlatnih 25:23; šta su Arslanagić i Popović govorili na poluvremenu u svlačionici; mudri grešku ne ponavljaju)

— Sarač, napravite Arnautoviću spomenik!

Više, koliko ga grlo nosi, jedan navijač Borca Zlatku Saračeviću, tek što se završio meč sa Makabijem. Tako je i označen junak utakmice. U dvorani „Borik" urnebes. Poklici sa svih strana! Ju-go-slavija! Ju-go-slavija! Ju-go-slavija! Bo-rac! Bo-rac! Put do „pakla i natrag" završio se za jugoslovenskog predstavnika u pretkolu rukometnog Kupa evropskih šampiona trijumfalno 25:23! Borac ide dalje.

Blijed u licu, promukao, sav u znoju, kao da je izašao ispod tuša, trener Borca Abas Arslanagić davao je prve izjave!

— Večeras smo završili veliki fakultet! Ovakav preokret, ovaj obrt koji smo uspjeli da načinimo, biće od velike koristi za stasavanje našeg mladog tima. S druge strane, sve ovo što se maločas zbilo govori nam da je potrebno još rada i strpljenja da Borac bude veliki tim. Bilo kakvo pretjerivanje, življenje u oblacima može nam se razbiti o glavu.

Za trenutak je predahnuo, bacio pogled put tribina i nastavio:

— Slobodno mogu reći — ovi ljudi gore na tribinama, ovi naši navijači, koji nisu gubili vjeru da možemo načinili čudo, oni su zaslužni za uspjeh isto koliko i igrači. Rekao bih — čak i više od njih!

Novinari zaviruju i bilježnice i vraćaju film tek minule bitke — bilo je u prvom poluvremenu stalno tri, četiri ili pet golova razlike za Makabi. U 35. minutu ta prednost je bila sedam, u 40. minutu pet golova... Tada na scenu stupa golman Arnautović. Fantastične odbrane. Zaustavlja sve: udarce sa krila, sa distance, sa „crte", a u kontranapadima Borac topi prednost, kad je poveo sa 20:19, prevagu da ide dalje sačuvao je do kraja.

U hodniku ispod tribina „Borika" ori se pjesma. Vodio je Iztok Puc. Zagrljen sa Mirzetom Uzeirovićem grmi: **„Borac je najbolji"**. Ispred svlačionice član Predsjedništva Petar Atlagić samo odmahuje rukom: **„O, zar je ovo moguće..."**

A u poluvremenu susreta na ovom istom mjestu grobna tišina. Izraelci su grabili ka senzaciji. Prvih trideset minuta svršeno je 14:9 za Makabi. Pomoći više nema? Sve je riješeno?.. **Posjedali** igrači Borca Skrušeni, bez riječi, **oborili** pogled u pod. S njima su trener Arslanagić i doktor Popović. Oglašava se Arslanagić:

— Šta je, predali ste se... Je li Puc... predali se. Glavu gore! Ako i budemo izgubili, onda ćemo gubiti muški. Gubićemo muški, čujete li me. Šta će nam reći oni ljudi na tribinama, cijela sportska javnost? Ako izgubimo u pravoj borbi, izgubili smo od boljeg, ali ako budemo poraženi u kukavičkoj igri, neće nas za sva vremena oprati deset Vrbasa.

Popović šeta između igrača i govori:

— Ništa nije nedostižno. Sve se može okrenuti u našu korist. Može, ja u to vjerujem, vjerujte i vi, možemo ih dobiti... Hajde, recite sami sebi „Možemo ih dobiti!"

Psihološka terapija je završena.

— Jurnite od prvog trenutka — bila je posljednja komanda Arslanagića.

Poluvrijeme za srčani udar valjalo je preživjeti. Mlada ekipa Borca nadmašila je sebe i zato sada čeka vijest iz Bazela ko je sljedeći protivnik. A tako je malo trebalo pa da put stasavanja ovog istog tima bude zaustavljen. Uz sav hvalospjev za drugo poluvrijeme, toliki isti prijekor za poslovičnu jugoslovensku devizu „lako ćemo". Tim Makabija, po riječima većine igrača Borca, bio je „lijevi protivnik". O gostima se govorilo kao o skupu rekreativaca. U izjavama za štampu su se razmetali. Ni promil uvažavanja protivnika koji je u oba meča, a pogotovo u Banjaluci, ispoljio brojne kvalitete odličnog tima. Badava su bila upozorenja rukovodstva ekipe da se sa **Makabijem nije šaliti".**

Svaka škola se plaća.

Ova je, ipak, imala cijenu od koje glava nije boljela. A drugi put? Mudri greške ne ponavljaju.

Tomo MARIĆ

U TABORU MAKABIJA TUGA PREGOLEMA

ŠTA TO BI...

●Izraelci nisu mogli da shvate da su prokockali veliku šansu ●Kapiten Pupko: „Uništio nas je Arnautović"

Pretkolo Kupa evropskih šampiona. Tek eliminaciona borba, a tako žestok i neizvjestan boj. Borac je, na sreću, u minut do dvanaest uspio da apsolvira neočekivano tešku i veliku prepreku. Jer, izraelski prvak Makabi se upravo u takvom svjetlu predstavio Banjalučanima. A da u Jugoslaviju nisu došli turistički, moglo se naslutiti odmah po njihovom dolasku. Doputovali su tri dana ranije, održali tri „zatvorena" treninga, u njihovim izjavama dalo se naslutiti da od revanša veoma mnogo očekuju.

Banjalučanka **Mila Ostojić**, službeni prevodioc i domaćica Makabija, prenosila nam je tada izjave gostiju, koje su zračile znatnom dozom optimizma. **Amigo Pupko**, kapiten tima iz Izraela, tada je obećao da će igra biti otvorena i ravnopravna. Tipovao je na „slabiji dan" golmana Arnautovića i Saračevića. A evo šta je Pupko rekao neposredno poslije susreta u svlačionici u kojoj je vladao muk:

— Bili smo nadomak, za nas, najvećeg trijumfa. Oborili smo Borac na obje plećke. A onda je na našu žalost „proradio" do tada potpuno nezapaženi Arnautović. To nas je dotuklo. U poluvremenu sam bio siguran da ćemo trijumfovati, ali protiv vašeg golmana nismo mogli ništa da učinimo. On je najveći krivac što već sada napuštamo borbe u Kupu evropskih šampiona. Šta ovo bi...

Nekoliko koraka dalje u suterenu Sportske dvorane „Borik", u Borčevoj svlačionici, sasvim druga slika. Veselje, radost, ali i konstatacija da se Makabi pokazao ne samo dostojnim protivnikom.

— U igri Izraelaca nema šablona i zato je bilo teško postaviti odbranu protiv njih — ističe Iztok Puc. **Naizgled djeluju tromo, akcije im se samo prividno odvijaju usporenim tempom, ali je zato veoma često na liniji od šest metara ostajao sam Oslender, te Knan i Josipović. Znali su redovno da u punoj mjeri „Izrade" svoj napad. Naša pobjeda nakon vođstva gostiju u 35. minutu od 10:17 se graničl sa nemogućim. Shvatili smo večeras da je u sportu sve moguće, pa i dobiti već izgubljenu utakmicu.**

U svlačionici se jedino raspoloženje golmana Zlatana Arnautovića nije popravilo. Previjao se od bolova u vratu. Djelovanje injekcija je prestalo i za njega je stvarnost bila samo bol. Ipak, kao i na golu, smogao je snage za svoje viđenje meča.

— Najvažnije je da smo izvadili vizu za prvo kolo. Treba da smo sretni, jer smo eliminisali jakog protivnika. Vidjelo se da u ekipi ima nečega, što svima daje za pravo da vjeruju da je sposobna i za velika ostvarenja. Dostići i prestići ogromnu razliku je pravi podvig. Mislim da je konačan preokret nastupio sredinom drugog poluvremena, kada smo, zahvaljujući Pucu, sa igračem manje „ukrali" jednu loptu i iz kontre postigli gol.

Izvlačenje parova za naredno kolo će se kao i uvijek obaviti u sjedištu Međunarodne rukometne federacije (IHF) u Ženevi (Švajcarska) u utorak, 8. oktobra. Predstavnik Borca biće bivši Banjalučanin profesor Božidar Cvijetić, koji, inače, živi u Ženevi. Da li će bivši rukometni reprezentativac Jugoslavije i dugogodišnji član Crvene zvezde biti „sretne ruke" za Borac, ostaje da se vidi. Do tada Borcu ostaje još jedna bitka. Veoma teška i to već danas protiv Crvenke.

Momo JOKSIMOVIĆ

JUNAK UTAKMICE

Arnautoviću pljesak više

Odbrane da se pamte: Zlatan Arnautović

Nepuna 24 sata prije početka revanša pretkola Kupa evropskih šampiona u rukometu, megdana Borca i Makabija, čuvaru mreže Banjalučana Zlatanu Arnautoviću „vratila" se stara povreda. Skoro da nije mogao ni stajati, a kamoli braniti, zbog čega su ga svi već vidjeli u gledalištu.

Međutim, Zlatan Arnautović ne bi bio to što jeste, već sada legenda bosanskokrajiškog sporta, jedan od najboljih golmana na svijetu, da nije muški stisnuo zube i tako bolestan istrčao na teren. Mnogo mu je pomogao i profesor Dragan Žižić, koji je specijalnim terapijama koliko-toliko osposobio Arnautovića za predstojeći važan duel.

Što je utakmica više odmicala, to je popularni Zlaja sve bolje branio. Na početku bilo je čuđenja u gledalištu, pa zar ne može bolje, ali publika nije znala šta je sve prethodilo da reprezentativac stane među stative. I baš onda, kada je Banjalučanima bilo najteže, kada su ih već svi otpisali, kod rezultata 10:17 u 40. minuti, Arnautović je proradio. „Skidao" je sve što se i teoretski moglo „skinuti". Gosti su bili nemoćni i ne znajući koga za protivnika imaju. Bio je to novi veliki dan vrsnog golmana, ali i potvrda već stečenih izuzetnih vrijednosti.

Možda je izdvajanje Arnautovića nekorektno, ako se zna da je i jedan Mirzet Uzejrović vanserijskom igrom, borbenošću i zalaganjem nadmašio i samog sebe, da su mnogo učinili mladi Puc i Saračević, kao i ostali drugovi i svi redom zaslužili da se nađu na posebnim stupcima. Ali, i pored toga, sigurni smo da se nijedan od njih neće ljutiti, jer Zlatan je kapitenski pokazao kako treba da se igra i bori za boje kluba, na kraju je omogućio saigračima da dođu do izražja. Bez sumnje, priznati se mora, reprezentativac je zaslužio pljesak više, tim prije što je baš protekle nedjelje proslavio deset godina igranja u dresu Borca.

Podsjetimo, Arnautović je u prvoligašu Borcu debitovao na meču 3. kola državnog prvenstva u Zagrebu 27.9.1975. godine, a susret sa Medveščakom završen je neriješeno 20:20. Od tada pa sve do danas Borčeva „jedinica" zna samo za uspjehe: dvije titule državnog prvaka, pehar pobjednika domaćeg kupa, zlatna olimpijska medalja... Sve je stečeno uz veliki rad, marljivost na treninzima, ali i nesvakidašnji, profesionalan odnos prema obavezama i zadacima kluba, koji mlađima mogu poslužiti kao primjer.

Uzeir PAŠALIĆ

RAZGOVORI S POZNATIM

S NENADOM BJEKOVIĆEM, ŠEFOM STRUČNOG ŠTABA PARTIZANA

„Parni valjak" na pravom kolosijeku

Nenad Bjeković: „Goran Stevanović je najveći jugo-talenat u posljednje dvije-tri decenije".

Riječ Miloša Milutinovića selektora reprezentacije Jugoslavije, i te kako se poštovala dok je bio na kormilu Partizana. Kada je „plava čigra" ustoličena u selektorsku fotelju, „crno-bijeli"/ su krenuli u potragu za novim šefom stručnog štaba. Spominjana su imena nekadašnjih superstara Partizana; u kombinaciji su bili Bobek, Čajkovski, Jusufi.., a na kraju je izbor pao na mladog, vrlo ambicioznog stručnjaka **Nenada Bjekovića**, koji se kao pomoćni trener „kalio" uz Milutinovića.

— Bjeković je trener za narednu deceniju. Zašto tražiti nekog sa strane, kada vrsnog stručnjaka imate kod kuće — bila je Milutinovićeva preporuka „crno-bijelima" Tako je ovaj trener, koji bi, prema vitalnosti i pravom manekenskom izgledu, još mogao da nosi dres sa brojem „9", sjeo na užarenu trenersku klupu.

Da u Partizanu nisu pogriješili, što su poslušali savjet Miloša Milutinovića, pokazala je već prva sezona, u kojoj su Beograđani uspjeli izboriti drugu poziciju. Lani su „crno-bijeli" bili treći, što je u klubu ocijenjeno kao vrijedan uspjeh, jer je opet izboren izlazak na kapiju fudbalske Evrope.

— Tako je u fudbalu. Porazi, koje niko ne voli, brzo dovode do usijane atmosfere u klubu, traže se krivci, a krivci su, po nekom nepisanom pravilu, treneri. Nikada do sada zbog neuspjeha jednog kluba, nije smijenjena uprava, nego je „dežurni krivac" trener — veli Bjeković.

●Nije jednostavno preuzeti ulogu vodeće ličnosti u jednom takvo velikom klubu kao što je Partizan. Da li se plašite odgovornosti od eventualnog neuspjeha?

— Da nisam vjerovao u sebe, zasigurno se ne bih ni latio trenerskog posla. Jeste, vrlo je teško biti trener Partizana, Zvezde, Dinama, Hajduka. Navijači stalno traže od timova velike četvorke pobjede, titule, fudbalsko umijeće... Zar Dinamo nije najsvježiji primjer kako ni starim fudbalskim znalcima, iskusnim i već afirmisanim trenerima, nije sigurna trenerska klupa. Bio je Branko Zebec, pa otišao, a onda je došao Tomislav Ivić, pa je i on na kraju čim su kola krenula nizbrdo, morao da ode. Sada je na kormilu Dinama Ćiro Blažević.

●Kako gledate na Ćirin dolazak u Prištinu i povratak u Maksimir?

— To je njegova privatna stvar. Cijenim ga kao vrlo sposobnog trenera, nadasve kao organizatora i poslovnog čovjeka.

●Može li Dinamo da se umiješa u borbu za titulu šampiona države?

— Zaboga, što me ne pitate kakve su šanse Partizana. Ja sam trener, precizniji da budem, šef stručnog štaba Partizana, a ne Dinama.

●Kakve su šanse Partizana u ovom prvenstvu?

— Zašto da krijem, ambicije su nam šampionske iako ne bi bili nezadovoljni ni sa jednim od prva tri mjesta na kraju prvenstvene sezone.

●Ko su vam glavni konkurenti?

— Zvezda i Hajduk.

●Partizan se pojačao u prelaznom roku.

— Došli su Čapljić, Bajović, Župić, Stojanec i Stojnić, ali ne treba zaboraviti da smo ostali i bez Stojkovića, Trifunovića, Kaličanina, Klinčarskog, Vukotića i Ješića. Ipak, mislim da smo dobili prava pojačanja.

●Mislite na Vladu Čapljića.

— Da, on je igrač provjerenih kvaliteta, reprezentativnog formata, ali mislim i na Bajovića i Župića. Varga i Đukić će se ove sezone nadavati golova, jer će biti dobro upošljavani sa oba krila.

●Novi val mladih nailazi. Koga posebno ističete?

— Jednog plavokosog dječaka od 18 godina po imenu Goran Stevanović. Kakva će to igračina biti!

●Da malo ne pretjerujete.

— Ne, ni najmanje! Upamtite ove riječi: Stevanović će za koju godinu pomutiti slavu mnogih jugoslovenskih zvijezda. Pa taj dečko je najtalentovaniji jugoslovenski fudbaler u posljednjih dvadeset — trideset godina.

●Ispada, po Vama, da je čak talentovaniji i od Dragana Džajića.

— Džaju sam oduvijek cijenio kao vrhunskog fudbalera, ali neka mi ne zamjeri, Goran mu je po talentu egal.

●A Mrkela, Stojković Piksi...?

— Stevanović je za dva koplja ispred njih. Već u ovom šampionatu Goran će dokazati svoju vrijednost. Miloš bi na njega morao da računa.

●Kup UEF-a je novi izazov za „crno-bijele".

— Da, jer je to prilika za potpunu afirmaciju ove generacije. Imamo znanja i motiva da uspijemo. Naš cilj je otići što dalje makar do polufinala, a da li ćemo i uspjeti, ostaje da se vidi.

● Partizan je uspješno startovao u novom šampionatu?

Da, ali i ostali su dobro krenuli. Mislim na Zvezdu, Dinamo (Z), Hajduk...

Stevan RISOVIĆ

MOSKOVSKI ŠAHOVSKI DANI

DOBITAK NA LUTRIJI

● Zahvaljujući „Ekspres politici" i „Šahovskom informatoru" boravak u Moskvi šest dana ● Sve u znaku šaha ● Nevolje Vlade Močnika ● Prva posjeta dvorani „Čajkovski"

(Specijalno za „Glas")

Piše: Nikola LAKIĆ, šahovski majstor

Krajem avgusta pisac ovih redova je učestvovao u nagradnoj igri „Ekspres politike" i „Šahovskog informatora" i uz malo znanja i malo sreće dobio prvu nagradu (boravak šest dana u Moskvi na meču Karpov - Kasparov). Za jednog šahistu, priznaćete, veća nagrada od ove vjerovatno i ne postoji.

Na put za Moskvu trebalo je krenuti u četvrtak (26. septembra). Tačno u 9,30 sati JAT-ov „boing 707" je pistom beogradskog aerodroma i poletio put plavetnih visina. Posada aviona obavještava nas da ćemo do Moskve letjeti 2 sata i 10 minuta na visini od 10.000 metara. Putujemo u aranžmanu agencije „Jugoturs" iz Beograda. U turističkoj grupi ima 18 putnika, dok su ostali putnici u sopstvenom aranžmanu. Sa nama putuje i veća grupa sovjetskih građana, koji su boravili u našoj zemlji kao turisti. Od nas 18, iz „paketa" „Jugotursa", kao da je prisutan i toliki broj želja i razloga za ovim „putešestvijem" u Moskvu. Neki idu iz čisto turističkih razloga, neki idu na kliniku-institut „Helmholc" da bi na ovoj čuvenoj klinici za očne bolesti potražili lijeka svojim nevoljama...

Najneobičniji putnik među nama je Ljubljančanin Vlado Močnik. On leti za Moskvu gdje 28. septembra treba da stane pred matičara. Njegova izabranica je Ruskinja Nataša. Uporni Vlado je po istom pitanju dolazio i mjesec dana ranije, ali su mu rekli da „papiri" još nisu gotovi. Ovog puta bio je bolje sreće i njegova upornost se isplatila. Ljubav ne poznaje granice!

Na visini od 10.000 metara zabavlja nas pjesmom Dječiji hor RT Beograd „Kolibri", i to uživo! Oni putuju u glavni grad Sovjetskog Saveza da bi učestvovali u kulturno-zabavnoj manifestaciji „Dani Beograda u Moskvi", koja je programom utvrđena od 25. do 30. septembra.

Nakon 2 sata i 15 minuta leta slijećemo na aerodrom „Šeremetjevo I". Dočekuje nas neuobičajeno hladno vrijeme 5 stepeni Celzijusa i previše hladna lica sovjetskih carinika. Sa banjalučkih 28 stepeni Celzijusa na moskovskih 5 stepeni Celzijusa, priznaćete - nije prijatno. Poslije carinske kontrole autobusom putujemo u grad u hotel „Beograd II", koji je smješten na Trgu Smoljensk. Narednih šest dana bićemo gosti tog hotela (19 spratova), koji su gradili jugoslovenski neimari. Ove podatke saopštava nam djevojka Nina, koja će biti naš vodič-domaćin ispred moskovskog „Inturista".

Nakon smještaja i ručka, glavna preokupacija mi je kako što prije stići do dvorane „Čajkovski" na devetu partiju velikog meča Karpov - Kasparov. Ulaznice za meč obezbijedio je „Šahovski informator" i treba da ih preuzmem od moskovskog međunarodnog majstora Mihaila Judoviča. Ali je to sada suviše spor put, a poznati šahovski pisac stanuje na drugom kraju grada. Ne gubim vrijeme, već taksijem stižem do dvorane. Karata u slobodnoj prodaji više nema i unutra se ne može. No, kakva slučajnost i sreća! Trojica jugoslovenskih građana izlaze iz dvorane i kako više neće gledati partiju, daju mi ulaznicu. Osim jednog velikog „hvala" u brzini se nisam sjetio ni za ime da ih priupitam.

Ulazim u Koncertnu salu na prvom spratu dvorane „Čajkovski" i zauzimam svoje mjesto. Na pozornici, svjetlom obasjanoj, za šahovskim stolom trostruki šampion svijeta Anatolij Karpov i njegov izazivač Gari Kasparov. Deveta partija je uveliko već počela (20 poteza je odigrano), ali mi to ne smeta da „ukopčam" da je u pitanju španska odbrana, jer raspored pješaka na tabli o tome rječito govori.

U desnom dijelu pozornice sudijski sto za kojim sjede Malčev (Bugarska), Mikenas (SSSR) i Prins (Holandija). Sa lijeve i desne strane od igrača nalaze se dvije ogromne demonstracione table. Dvojica demonstratora dugim štapovima vješto pomjeraju figure. Sa strana pozornice po tri zastave (dvije sovjetske na svakoj strani i po jedna FIDE na kojoj piš „Gens una sumus"). Kod samog sudijskog stola nalazi se veći ekran koji se uključuje svakih desetak minuta upozoravajući na tišinu i mir publike.

Partija je dosta napeta. Kad god Kasparov odigra potez, osjeti se neki lagani žamor među publikom. Nakon toga ustaje od stola i brzim, gotovo nervoznim koracima, odlazi iza zavjese. Podsjeća svojim pokretima na kakvog bokserskog fajtera, koji želi borbu i ništa više. Šahovski vladar Anatolij Karpov je sušta suprotnost od izazivača. On (Karpov) je staložen i miran. I pokreti su mu takvi. Ponekad, dok sjedi za stolom, prebaci nogu preko noge. Takođe, kada nije na potezu, odlazi iza pozornice. Tamo je predviđen prostor za oba igrača gdje, između ostalog, mogu da se osvježe u toku igre.

U amfiteatarskom dijelu sale i parteru smještena je publika. To je ogroman prostor, a može da primi do 1.200 posjetilaca. Gotovo sva sjedišta su zauzeta, jer je meč izazvao veliko interesovanje. Na Trgu pjesnika Majakovskog, gdje se i nalazi dvorana „Čajkovski", na desetine ljudi uzaludno traži kartu više.

Već je odigrano 30 poteza. Poziciju je teško ocijeniti mada je Kasparov taj koji stalno traži kavgu, odnosno mogućnost da dođe do bilo kakve inicijative. Oba igrača ulaze u mali cajtnot i ubrzo na demonstracionoj tabli je istaknut broj 40, a s obzirom na to da je isteklo pet sati igre, partija se prekida. Počinju i male čarke. Naime, dok Kasparov piše podatke na kovertu. Karpov razmišlja za svoj 41. potez, koji treba da bude tajni i da bude kovertiran. Umjesto toga, svjetski prvak igra potez na tabli, što Kasparova ljuti, pa sada i on, nakon svega nekoliko sekundi, odlučuje da odigra potez damom kojim nudi žrtvu pješaka. Ovu napetost presijeca sudija Mikenas i partija se prekida i to u najinteresantnijem momentu.

Igrači se pozdravljaju, ali u tom pozdravu, očito je, nema srdačnosti i čini nam se da je ovaj pozdrav reda radi. Publika ih ispraća sa pozornice laganim pljeskom. Nastavak treba da se igra narednog dana...

(Nastaviće se)

FUDBALSKA RASKRŠĆA

Klin i ploča

Pred početak prvenstvene sezone gromoglasno najavljivan kao glavni pretendent za vrh tabele Međuopštinske lige nakon šest kola ubjedljivo tavori na samom dnu tabele. Šta je razlog rezultatskom debaklu ključkog Bratstva

Nakon što je prošle godine uz dosta nedaća ključko Bratstvo na kraju ostvarilo visoko treće mjesto u Međuopštinskoj fudbalskoj ligi, odmah iza Slobode i Omarske, rodila se ideja da bi na početku ove sezone ključki ligaš mogao konkurisati i za viši rang. Ta misao je dobro „podgrijana" angažovanjem provjerenih fudbalskih znalaca Hamida i Fuada Jakupovića, te Ibrahima Šadića iz Podgrmeča, Mirzeta Ljutića iz Naprijeda, Duška Tešića i Senada Mehmedovića iz saničkog Omladinca.

Pripremni period i rezultati u toku njega, međutim, i nisu baš najavljivali uspješnu sezonu, ali su navijači računali na iskustvo, snagu sastava u koji bi bila ukomponovana mladost doskorašnjih glavnih nosilaca igre Bratstva, Đukića, Tanasića i drugih, sa iskustvom novoangažovanih fudbalera.

Prvo kolo i remi protiv Obradovca u Gradišci su „potvrdili" očekivanja onih koji su se nadali uspjesima, ali je potom neriješen rezultat protiv povratnika Trgoprodaje ohladio najzagrijanije navijače i loptu spustio na zemlju. Potom je uslijedio (ne)očekivan potez Takmičarske komisije koja je suspendovala igralište u Ključu zbog neodgovarajuće ograde, pa su kola Bratstva krenula nizbrdo.

Igrajući sve susrete kao gost Bratstvo je pokazalo niz slabosti kojih u protekloj sezoni nije bilo. Prije svega, došlo je do nesporazuma na liniji igrač-trener, jer se jedan broj igrača, među kojima i najistaknutiji Hamid Jakupović, nije složio sa trenerom Buvačem. Slijedio je potom potez Predsjedništva Kluba, koje je stalo na stranu trenera, „optuživši" prvotimce da sabotiraju rad.

U takvim okolnostima došlo je do suspenzije jednog broja najiskusnijih fudbalera, a oslonac je potražen u mlađim igračima, koji, međutim, nemaju potrebnog takmičarskog iskustva, pa je kao logičan slijed događaja došlo do rezultatske oseke u nastupima Bratstva, koje, umjesto da reda uspjehe, ove jeseni bilježi samo poraze, a oni dovode prijatelje ovog kluba na ivicu strpljenja.

Javnost u Ključu se podijelila; jedni podržavaju stav rukovodstva kluba, drugi su protiv njega. Društveno-politička zajednica i SIZ za kulturu ulažu napore da igralište usklade sa propozicijama kako bi Bratstvo moglo igrati kao domaćin u Ključu. Rezultata, međutim, nema pa nema.

I sa posljednjeg gostovanja u Novoj Topoli Bratstvo je došlo sa tri zgoditka u mreži, ekipi predstoji novo gostovanje, pa se očekuje i novi poraz koji ovaj klub još čvršće vezuje za dno tabele. Navijači očekuju poteze od Predsjedništva, trenera i igrača, jer krajnje je vrijeme da se javašluku stane ukraj i kazne vinovnici za ovakvo stanje, bez obzira na to o kome se radi.

Ipak, ostaje saznanje da je ovaj klub i prošle godine tokom jeseni igrao kao gost zbog izgradnje svlačionice na igralištu pored Sane, pa je ostvarivao rezultate koji su ga doveli do treće pozicije. To i govori da u ovom kolektivu nešto škripi, jer opravdanje za poraze na strani ne treba tražiti kada se samo godinu dana ranije i sa „slabijim" timom u sličnim uslovima znalo samo za uspjehe.

Treba zato raščistiti odnose u klubu, sve postaviti na istu talasnu dužinu, „instrumente naštimati", pa će prestati rezultatska škripa. A sve dok igrači budu udarali u klin, a trener i uprava u Bratstvu u ploču, neće krenuti nabolje. Toga su svjesni navijači čekajući da to shvate i odgovorni u klubu.

Omer FILIPOVIĆ

SPORT U ANEGDOTAMA

Kratko i jasno

Otkako su na jugoslovensku fudbalsku pozornicu stupili slatkorječivi trenerski hvalisavci Gojko Zec, Miroslav Blaževič, Vukašin Višnjevac... i drugi, uloga trenera u fudbalu toliko je glorifikovana da, vrlo često, ispada kako se utakmice igraju zbog trenera, da su oni bogomdani, odnosno da igrači predstavljaju „bijelo roblje", koje na terenu u djelo pretvaraju zamisli „velikih fudbalskih stratega".

Međutim, nekada, kada se igralo i brže i ljepše, duhovitije i maštovitije, tako nije bilo. Treneri su se nalazili u sjenci, za mnoge se nije znalo. Glavnu riječ su vodili samo i jedino - fudbaleri. Svojevremeno Frane Matošić, legenda splitskog i jugoslovenskog fudbala, bio je istovremeno trener i igrač u Hajduku. Iz tog perioda ostala je zapisana i jedna lijepa anegdota, koja najbolje odslikava kako se tada radilo, a kako se igralo, znaju stariji poklonici fudbala.

Elem, uoči jedne važne prvenstvene utakmice, Frane Matošić je u svlačionici okupio fudbalere Hajduka i sve što im je imao reći stalo je u jednu jedinu rečenicu.

- Ja ću igrati centarfora, a vi se podijelite!

Priča je bila završena.

KRAJIŠKI SPORTSKI VIKEND

DRUGA SAVEZNA FUDBALSKA LIGA - BIHAĆ: Jedinstvo - Famos, nedjelja u 15,00. PRIJEDOR: Rudar - Šibenik, nedjelja u 15,00.

REPUBLIČKA FUDBALSKA LIGA BIH - BOSANSKA GRADIŠKA: Kozara - Elektrobosna, subota u 14,45.

REGIONALNA FUDBALSKA LIGA - ZAPAD - BOSANSKA KRUPA: Bratstvo - Borac (BD), nedjelja u 15,00. PRIJEDOR: Berek - BSK, nedjelja u 10,00. SANSKI MOST: Podgrmeč - Laktaši, nedjelja u 15,00. PRNJAVOR: Ljubič - Vrbas, nedjelja u 15,00. TITOV DRVAR: Borac - Prijedor, nedjelja u 15,00. VRNOGRAČ: Mladost - Željezničar, nedjelja u 15,00. BOSANSKO GRAHOVO: Grahovo - Sloboda, nedjelja u 15,00.

MEĐUOPŠTINSKA FUDBALSKA LIGA BANJALUKA - PRIJEDOR: Trgoprodaja - „Rade Ličina", nedjelja u 15,00. OMARSKA: Omarska - Obradovac, nedjelja u 15,00. GORNJA SANICA: Omladinac - Sloboda, nedjelja u 15,00. BANJALUKA: Naprijed - Šator, nedjelja u 11,00. STARA TOPOLA: Lijevče - Radnički, nedjelja u 15,00. KOTOR—VAROŠ: Mladost - Bratstvo, nedjelja u 15,00. GORNJI PODGRADCI: Sloga - Jedinstvo, nedjelja u 15,00.

MEĐUOPŠTINSKA FUDBALSKA LIGA BIHAĆ - BOSANSKI PETROVAC: Radnički (K) - Ljutoč, nedjelja u 14,00. KULEN—VAKUF: Una - Borik, nedjelja u 14,00. ŽELJAVA: Krila Krajine - Radnički (R), nedjelja u 11,00. POKOJ: Omladinac - Napredak, nedjelja u 11,00. STIJENA: Gomila - Sloga (K), nedjelja u 14,00. BOSANSKA OTOKA: Sloga - Mladost, nedjelja u 14,00. BOSANSKA KRUPA: Jasenice - Gornje Prekounje, subota u 14,00.

GRUPNA FUDBALSKA LIGA „VRBAS" - BUDŽAK: Omladinac - Krajišnik, nedjelja u 11,00. PISKAVICA: Sloboda - Udarnik, nedjelja u 15,00. SKENDER—VAKUF: Progres - Gorica, nedjelja u 15,00. VRBANJA: Jedinstvo - Polet, nedjelja u 15,00. ZALUŽANI: Mladost - Željezničar, nedjelja u 11,00. BUDŽAK: Jelšingrad - Vrbas, nedjelja u 15,00. ČESMA: Bratstvo - Sloga, nedjelja u 15,00.

GRUPNA FUDBALSKA LIGA „LIJEVČE" - ROVINE: Vihor - Bratstvo, nedjelja u 15,30. SRBAC: Sloga - Potkozarje (BA), nedjelja u 15,30. BAJINCI: Mladost - Ratar, nedjelja u 15,30. MILOSAVCI: Župa - Sloga (T), nedjelja u 15,30. BOK JANKOVAC: Veterani - Dubrave, nedjelja u 15,30. LEPENICA: Mladost - Potkozarje (D), nedjelja u 15,30. ORAHOVA: Bratstvo - Termal, nedjelja u 14,30.

GRUPNA FUDBALSKA LIGA „SANA" - GOMJENICA: Gomjenica - Grmeč, nedjelja u 10,00. KNEŽICA: Knežopoljac - Potkozarje, nedjelja u 15,00. KOPRIVNA: Kiseljak - Jedinstvo, nedjelja u 15,00. KOZARUŠA: Mrakovica - Aginci, nedjelja u 11,00. LJUBIJA: Ljubija - Rakovčani, 79, nedjelja u 15,00. SANSKI MOST: Sloboda - Rudar, nedjelja u 10,00. BOSANSKA DUBICA: Krivdića Brdo - Bratstvo, nedjelja u 15,00.

OPSTINSKA FUDBALSKA LIGA BANJALUKA - KARANOVAC: Proleter - Krupa, nedjelja u 15,30. LAUŠ: Lauš - Partizan, subota u 15,30. BRONZANI MAJDAN: Bosna - Budućnost, subota u 15,30. IVANJSKA: Nektar - Kozara, subota u 15,30.

OPŠTINSKA FUDBALSKA LIGA BOSANSKA GRADIŠKA - MAČKOVAC: Mačkovac - Prosara, subota u 15,30. VILUSI: Bosna - Plantaže kalemi, subota u 15,30. BRESTOVČANI: Omladinac - Sloboda, subota u 15,30. ČATRNJA: Biseri - Napredak, subota u 15,30. CEROVLJANI: Torpedo - Zadrugar, nedjelja u 15,30. VRBAŠKA: Vrbaška - Bratstvo, nedjelja u 15,30. GRBAVICA: „13 skojevki" - Mašinski servis, nedjelja u 15,30.

REPUBLIČKA ŠAHOVSKA LIGA, GRUPA ZAPAD - BANJALUKA: „Braća Mažar - „Rade Ličina", nedjelja u 10,00. BOSANSKA KOSTAJNICA: Željezničar - „Rudi Čajavec", nedjelja u 10,00. LJUBIJA: Rudar - Borac, nedjelja u 10,00. BANJALUKA: „Petar Mećava" - Mladost, nedjelja u 10,00. JAJCE: Jajce - Bratstvo, nedjelja u 10,00. BANJALUKA: Jelšingrad - Pobjeda, nedjelja u 10,00.

MEĐUOPŠTINSKA ŠAHOVSKA LIGA BANJALUKA - BOSANSKA GRADIŠKA: Kozara - Željezničar, nedjelja u 10,00. BANJALUKA: Partizan - Mladost, nedjelja u 10,00. SKENDER—VAKUF: Progres - POŠK, nedjelja u 10,00. PRNJAVOR: „Mladen Stojanović" - Mladost, nedjelja u 10,00. KOTOR—VAROŠ: Mladost - Partizan (V), nedjelja u 10,00.

REPUBLIČKA ODBOJKAŠKA LIGA CENTAR: - BANJALUKA: 13. maj - Famos Koran, dvorana Gimnazije, nedjelja u 9,00.

JEDINSTVENA REPUBLIČKA ODBOJKAŠKA LIGA—MUŠKARCI - „Čajavec" - Željezničar, dvorana Gimnazije, nedjelja u 11,00.

JEDINSTVENA REPUBLIČKA ODBOJKAŠKA LIGA—ŽENE - Gimnazijalac - Mladost Koran, dvorana Gimnazije, nedjelja u 12,30.

PRVA SAVEZNA RUKOMETNA LIGA - BANJALUKA: Borac - Crvenka, Sportska dvorana „Borik", subota u 19,00.

IZBORNO TAKMIČENJE ZA SASTAV KUGLAŠKE REPREZENTACIJE BANJALUČKE REGIJE: Sportska dvorana „Borik", subota od 14 sati.

OPŠTINSKA KUGLAŠKA LIGA BANJALUKA: Sportska dvorana „Borik", nedjelja od 9 sati.

ŠAHOVSKI ZADATAK

BROJ 972

Priprema: Nikola LAKIĆ, šahovski majstor

Bijeli: Kf1, Dg6, Tc1, Tg1, Sc5, pješaci b4, e3, f3, f2 (9)
Crni: Kg8, Dd6, Ta2, Tc8, Sd5, Lg7, pješaci e6, h6 (8)
Crni vuče i dobija!

Lijep završetak iz susret Džons - Horner 1977) u kojem je crni savladao protivnika nakon tri poteza.

Rješenje prošlog zadatka: 1. Se8 Lh6 2. Df8 Lf8 3. Tf8 mat!

Vijačanska razmeđa

● *Od tri hiljade stanovnika, koliko su Vijačani imali uoči rata, njih 250 su bili borci sa statusom do 9. septembra 1943. godine, a veliki broj Vijačanaca dao je veliki doprinos narodnooslobodilačkoj borbi i revoluciji* ● *Selo je dalo dva narodna heroja i šesnaest nosilaca „Partizanske spomenice 1941"*

REVOLUCIONARI, USTANICI, NARODNI HEROJI I PRVOBORCI IZ VIJAČANA: ŽIVOJIN PRERADOVIĆ, NOVAK PIVAŠEVIĆ I VID NJEŽIĆ 1

Piše **Blagoje PRERADOVIĆ**

Vijačani su danas selo dvju opština: prnjavorske i čelinačke a inače su, sa stanovišta prošlosti, bili sjedište opštine prije prvog svjetskog rata. U sastavu tadašnje opštine, pored Vijčana, nalazila su se još sela: **Mravica, Drenova, Šarinci, Brezik i Dubrava.** U ovom dosta „razbacanom" selu, u kome je više od pedeset zaselaka, od zaseoka Preradovići do zaselaka Špirići i Peulići, ima tri sata hoda pješice. To najbolje govori o veličini sela koje je, primjerice, uoči rata imalo više od tri hiljade stanovnika. Kao sjedište opštine četiri decenije ovog vijeka Vijačani su u tom smislu imali i svoje karakteristike, odlike i obilježja: **osnovna škola je, recimo, počela ovdje raditi 1931. godine, a tu su bile i druge institucije i ustanove kao preduslovnosti za prihvatanje novog, pa tako i revolucionarnog rada između dva svjetska rata.**

Veze sa Prnjavorom, a tako i Banjalukom i Derventom putevima na taj kraj, kao i željeznicom, budući da je pruga Banjaluka—Doboj tik uz samo selo, takođe su od velikog značaja, opšte gledano, za položaj sela i iz njega komuniciranje sa bližom i daljnjom okolinom. Ove i druge pojedinosti su, čini se, učinile svoje i u smislu prihvatanja i zaživljavanja revolucionarnog, partijskog i skojevskog rada u Vijačanima između dva svjetska rata, a tome je doprinosila i činjenica da je selo imalo nevelik ali dovoljan i značajan broj radnika (napose šumskih) koji su, sa progresivnim seljanima, uz članove Partije i SKOJ-a ostvarivali tu aktivnost. U školu su, za učitelje, dolazili i ljudi sa strane kao i u opštinske i druge službe, a među kojima je bilo i već osvjedočenih pregalaca revolucionarnog rada. Iz sela su svršeni osnovci odlazili na dalješkolovanje u veće centre i gradove, tamo ostvarivali kontakte sa revolucionarnim pokretom, Partijom i SKOJ-em, što je, njihovim povratkom (dolascima za školske raspuste i drugim prigodama), značilo okupljanje ljudi, posebno već svjesnih za opredjeljenje za napredni revolucionarni, partijski i skojevski rad, a tako i fundamentiranje revolucionarnog djelovanja u Vijačanima.

Iz druženja — u organizovan rad

Živojin Živo Preradović se među prvima iz Vijčana obreo u većoj sredini: 1928. godine otišao je na dalje školovanje u Banjaluku gdje se upisuje u Realku. Inače, kuća popa **Jovana Preradovića** je bila jedna od onih koju su posjećivali mnogi ljudi iz Prnjavora, Banjaluke i drugih mjesta. Sličnih je kuća u Vijačanima između dva rata bilo mnogo.

Među tim ljudima, kažemo, bilo je već osvjedočenih revolucionara, partijskih i skojevskih aktivista i rukovodilaca, koji su u prvim druženjima sa naprednim, najčešće mladim, ali starijim Vijčancima razgovarali i o trenutnom stanju i budućnosti ondašnjeg političkog i starojugoslovenskog, teškog, mukotrpnog života.

Jedan od onih koji se osposobljavanju za život izvan rodnog sela je i **Vid Nježić:** završivši obućarski zanat u Prnajvoru, vraća se i nastavlja život i rad u Vijačanima. **Novak Pivašević,** međutim, nije se školovao, nego je čitati i pisati naučio, ali je prirodnom inteligentnošću odskakao od drugih seljana i kao mlad opredijelivši se za pravičnost, za ljudsku slobodu i neovisnost, za revolucionarnost.

Njihovi mnogi suseljani, istosudbenici, bilo po njihovom ili ugledu na druge progresivne, napredne ljude, u početku družeći se, razgovarajući, međusobno upoznavajući i obrazujući na taj način u revolucionarnom smislu, kasnije organizovano, ostvaruju izuzetno živu i bogatu revolucionarnu djelatnost u Vijačanima uoči drugog svjetskog rata. Po nekim navodima, ovdje je postojala i partijska ćelija, a skojevska organizacija je ostvarivala svoju vidnu djelatnost i ulogu u revolucioniranju mladih ovdje.

U ovome svoje mjesto ima osnovna škola, njen obrazovni i učenički vannastavni rad, posebno organizovanje u okviru škole tečajeva za opismenjavanje odraslih koji su bivali i svojevrsni „seminari" za progresivno, revolucionarno djelovanje. Zbog toga i nije čudo što su s vremena na vrijeme takvi oblici rada sa omaldinom, a i starijima, bivali zabranjivani od strane starojugoslovenskih vlasti i režima. Iz te sveukupne aktivnosti, iz široke revolucionarne aktivnosti koja je, logično, bila kontekstna ukupnom tom djelovanju na širem području ne samo prnjavorskom, nego i banjalučkom, pa i bosanskokrajiškom, proistekle su buduće istorijske odrednice Vijačana. Ovo prije svega u podizanju ustanka s početka drugog svjetskog rata, ali i učešćem Vijačana u narodnooslobodilačkoj borbi i Vijačanaca u oružanoj revoluciji. O tome govore brojne istorijske činjenice.

Kako **Živo Preradović** biva zadužen od strane Partije za organizovanje ustanka u ovim krajevima, to on dolazi u Vijačane i sa **Stevom Samardžijom, bratom Bracom, Vidom Nježićem, Savom Čerjekovićem** i drugima, u to posebno uključujući mlade koji su na izvjesni način aktivirani u skojevskoj organizaciji, počinje prikupljanje oružja i drugog. Organizacije se i izviđanje (neke vrste obavještajnog rada) stanja u Prnjavoru, za što su angažovani u početku **Stojan Savić, Luka Preradović, Momir Radomirović, Nedjeljko Preradović, Branko Kuzmanović** i ostali. Na brdu Vranjakuša, na posjedu **Tane Preradovića,** sačinjeno je skladište prikupljenog oružja i municije, što će kasnije pomoći bržem i opremljenijem podizanju ustanka.

Od ustanka do slobode

Negdje 6. oktobra 1941. godine ustanici, predvođeni Živom Preradovićem i Novakom Pivaševićem, dolaze na Vranjakušu. Ustanici bivaju veoma prihvaćeni i popularni u selu, a ustanak se brzo razbuktava i dolazi do prvih, velikih akcija, kakva je akcija napada na opštinu i žandarmerijsku stanicu u centru sela, a o kojoj se, inače, dosta toga već zna u istorijskom razmeđu Vijačana i ovog područja. Za dosta kratko vrijeme ustanak se razvio i proširio i na druga, susjedna sela, a dolaskom političkih aktivista i već organizovanih ustaničkih, partizanskih jedinica, ustanak poprima organizovanu narodnooslobodilačku borbu.

Živojin Živo Preradović

Vijčani i Vijačanci u narodnooslobodilačkoj borbi i oružanoj revoluciji imaju posebno mjesto: samo selo biva poprištem mnogih borbi, a u redovima partizanskih jedinica i na bojištima diljem zemlje učestvuje 250 Vijačanaca, koji su u borbu stupili prije 9. 9. 1943. godine. Selo je, kažemo, uoči rata imalo 3.000 stanovnika i ova je brojka vijačanskih ratnika s puškom u ruci i pomenutog statusa, zaista najbolja potvrda učešća Vijačana i Vijačanaca u NOR-u.

Selo je dalo dva narodna heroja — **Vida Nježića i Novaka Pivaševića.** Isto tako, iz redova boraca Vijačanaca je i šesnaest nosilaca „Partizanske spomenice 1941 godine". To su **Živojin Preradović, Braco Preradović, Mirko Preradović, Novak Pivašević, Milan Pivašević, Vladan Pivašević, Vid Nježić, Stojan Nježić, Stevo Samardžija, Savo Čerjeković, Mlika Čerjeković, Vasko Modić, Stojan Samardžić, Nenad Janković, Braco Petković, Kostadin Pejašinović i Ilija Šmigijevski.** Devetnaest je i žena—boraca, aktivistkinja i učesnica NOR-a koje su ostvarile status borca, a selo je dalo i četiri žrtve fašističkog terora: **Vasilijku Nježić, Jeku Nježić, Gospavu Subotić i Ljubicu Subotić.**

Ovlaš kazane pojedinosti predratnog revolucionarnog djelovanja i narodnooslobodilačke borbe Vijačana, a kao uvod u nešto šire bavljenje ličnostima i revolucionarno—ratnim ostvarenjima revolucionara, narodnih heroja i prvoboraca iz Vijčana — Živojina Žive Preradovića, Novaka Pivaševića i Vida Nježića — utoliko su bile neophodne da bi se stekao najinformativniji uvid u predratno revolucionarno djelovanje i učešće u narodnooslobodilačkoj borbi i revoluciji ovog sela. To utoliko prije što se iz svega toga rađaše i u tom kališe ratnici, revolucionari, narodni heroji, prvoborci i divne ljudske ličnosti kakvi su bili Živo, Novak i Vid. Nisu nam, naravno, ni mogućnosti takve, a ni ambicije, da ovdje, govoreći o njima, a u kontekstu opštih revolucionarnih i ratnih razmeđa Vijačana, iznesemo sve te brojne detalje i pojedinosti tog *zaista velikog mozaika* partijskog, skojevskog i radničko—revolucionarnog pokreta i rada uoči rata u Vijačanima, te učešća sela u narodnooslobodilačkoj borbi i oružanoj revoluciji.

Ali, neka ovo, ovdje kazano, posluži i kao moguće podsjećanje na Živu Preradovića, Novaka Pivaševića, Vida Nježića i sve ratnike, prvoborce i učesnike rata iz Vijačana. Ovo tim prije što ćemo, nadamo se, iznijeti i neke do sada u široj javnosti neiznesene pojedinosti o ličnostima, selu i seljanima uopšte, a u vrijeme obilježavanja 40—godišnjice pobjede nad fašizmom i slobode u Jugoslaviji.

U sljedećem broju:

REVOLUCIONARNI ZAČECI U BANJALUCI

KRATKA PRIČA — J. ŠABER

MELEZ

Gospođa Lezer je bila vrijedna i čestita žena. Živjela je u izobilju i radovala se što je njen Adolf uspješan, poslovan čovjek. Pomalo joj je smetalo što je stalno na terenu, što nastoji svaku marku udesetorostručiti, kako je on sam govorio.

— Malo vremena odvajaš za mene—govorila je mazno uveče kad bi se Adolf umoran vraćao sa nekog od gradilišta iz okoline.

— Još samo malo, pa ću smanjiti poslove — odgovarao bi.

I to još malo trajalo je već nekoliko godina. Gospođu Lezer je jedno vrijeme zabavljala njihova djevojčica — treći član porodice, a kad je napunila pet godina, gospođa je počela ponovo da se žali da je muž zapostavlja.

Adolf je ponovo prionuo na posao i govorio kako mora osigurati srećnu budućnost svojoj novoj princezi. U Blauborenu, malom mjestu pored Ulma, ništa se nije novo događalo sve do onog dana kad su u selo stigle prve trupe vojnika NATO pakta. Vojnici su počeli izlaziti po podne i udvarati se mjesnim djevojkama. U početku svi su s čuđenjem gledali crne vojnike i njihove oficire. Vremenom, privikli su se jedni na druge.

Počeli su igranke u kantini, u vojničkoj bazi. Tu se jeftino točio viski i kupovale originalne američke cigarete. Pristup je bio dozvoljen samo ženama. I djevojke su krenule. Prvo one slobodnije, pa i poneka udata žena, kojoj je muž bio odsutan.

Gospođa Lezer je izbjegavala susrete s američkim vojnicima, ali, ruku na srce, godila su joj njihova dobacivanja. Kad god bi se vratila iz kupovine ili šetnje, stajala bi pred ogledalom i posmatrala svoje tijelo.

Trajalo je to tako danima dok je njena susjeda Hilda nije pozvala da jednom odu zajedno u kantinu u bazi, da kupe jeftino viskija i cigareta. Gospođa Lezer je oduševljeno prihvatila prijedlog svoje susjede.

U kantini su ostale malo duže, a i viski ih je „zagrijao". Oko gospođe Lezer motao se jedan vojnik — crnac, povisok, kovrdžave kose. Govorio je loš njemački i to je u početku zabavljalo gospođu Lezer. Kad se društvo malo „podgrijalo", crnac je prešao na „konretno udvaranje". Gospođa Lezer nije se mnogo opirala. Sitnica, računala je, zašto malo ne flertovati kad Adolf ionako nema vremena za nju.

Polazeći kući gospođa Lezer je odbila da je crnac prati. Ali, pristala je da se s njim nađe sutradan u obližnjoj šumi.

Dok je koračala polako kući, noseći u torbi dvije flaše viskija i dva „boksa" orginal „kenta", čudila se sama sebi kako je i zašto pristala da se nađe sa vojnikom. Odlučila je da ne ode na sastanak i da se sve na tome završi.

Adolfu, kad se kasno vratio kući, ništa nije rekla. Samo mu je usput prebacila da je on ne primjećuje, da se ubi od dosade. On je nešto promrmljao i zahrkao.

Bijesna kao tigrica odlučila je da mužu vrati milo za drago. Ako je on ne primjećuje, ima ko želi njeno društvo. Otići će ipak na sastanak sa crnim vojnikom. Dosta je bilo samovanja u ovoj kući.

Sutradan, kad je doručkovala i poradila kućne poslove, počela je da prebire garderobu. Šta da obuče? Pantlone, zašto ne, neće niko ništa posumnjati.

Po podne je izašla iz kuće i krenula prema kraju sela, prema šumi.

Crnac je čekao na proplanku. Držao je u ruci buket cvijeća. Bila je presrećna da i njoj neko donosi cvijeće. U prijatnom razgovoru zašli su duboko u šumu. Crnac se divio njenoj ljepoti, a ona je, opet, nastojala da ga nauči da pravilno izgovara njemačke riječi.

Rastali su se kasno uveče. Gospođa Lezer se vratila kući pjevušeći. Kako je lijepo biti malo slobodan i biti voljen — razmišljala je dok je pripremala večeru. Nije se više radovala Adolfovom povratku kući i priči koliko je tog dana zaradio. Imala je drugu zabavu, mladog crnca, punog snage, vatrenog momka. S nestrpljenjem je čekala da prođe noć pa da sutradan popodne ponovo ode do šume. Ovog puta dogovorila se sa Fredom, tako se vojnik zvao, da kolima odu u Ulm, da se smjeste u hotel.

Idila gospođe Lezer i vojnika Freda potrajala je nekoliko mjeseci. Odjednom je gospođa Lezer shvatila da je u drugom stanju. Ali, dijete je Adolfovo. On je želio drugo. Za susrete s vojnikom koristila je antibebi pilule, nema straha.

Upravo u to vrijeme Fred je dobio prekomandu. Otišao je natrag u Ameriku, da se nikad više ne pojavi na evropskom tlu. Baza u Blauborenu samo je više rasla i sve više smetala mještanima, jer su za vojnicima došle i prostitutke, a žene u mjestu od vojnika nisu imale mira.

Gospođa Lezer povukla se u kuću i čekala da na svijet donese još jedno dijete, da obraduje muža.

Adolf je sve ranije dolazio kući, vikendom odlazio sa suprugom i kćerkom na izlet i potajno se nadao da će dobiti sina. Čak su i ime odredili. Zvaće se Feliks, ako bude muško, a Julija, ako bude žensko.

Tog jutra Adolf je otišao poslom u Štutgart, a ako deset sati gospođa Lezer prebačena je u bolnicu.

Kad je Adolf po podne stigao kući, saznao je da mu je žena na porođaju. Pozvao je bolnicu telefonom i uskliknuo:

— Neka je srećan moj Feliks.

Istog trena, otišao je u bolnicu. Mlada ljekarka mu je objasnila da je dobio zdravo muško dijete. Insistirao je da vidi bebu. Kad je bolničarka kroz staklo pokazala dječačića, Adolf Lezer je samo promucao:

— Crnac, moj bože...

Srušio se onesviješćen. Kad je došao svijesti poslije četvrt sata, napustio je bolnicu i rekao mladoj ljekarki:

— Recite gospođi Lezer da joj želim puno sreće.

Sutradan su pred bazom u Blauborenu našli obješenog Adolfa Lezera sa porukom na prsima:

„Jenki, vi ste prljavi gadovi, ne pravite nam crnu djecu. Zar vam nije dosta što vas trpimo".

AZB(R)UKA
NOVIH ZANIMANJA

L

LASKAVAC
Svi mu ljudi dragi,
šefovi najdraži,
u svakome od njih
malog boga traži.
Za sve iz „struktura"
toplu riječ ima,
kad je njima hladno
— i njemu je zima.

Miloš APRILSKI

●Liče kao jaje jajetu: obojica su mućkovi.
●Naš direktor je pravi DONŽUAN: zaveo je cio Radnički savjet.
●Podijelimo odgovornost u odnosu na veličinu ličnog dohotka.
●Razlika između opravdanih i neopravdanih bogataša je u onom NE!

Zoran ČUKIĆ

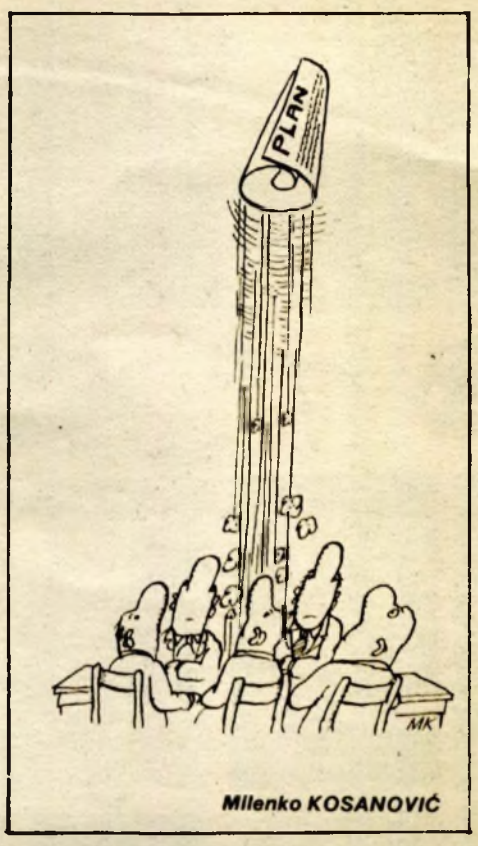

Milenko KOSANOVIĆ

POSTSKRIPTUM

GREŠKE

Iako su građevinski stručnjaci upozoravali na to da ravni krovovi ne mogu izdržati atmosferske uslove zbog planinske klime, u Ključu je nekoliko zgrada podignuto upravo sa takvim—ravnim krovom. SIZ za stambeno-komunalnu djelatnost ispravlja sada vlasitu grešku i umjesto ravnog podiže klasičan krov.

I Ključani, očito je, uče na greškama — ali svojim!

PLANOVI

Planom za ovu godinu bilo je predviđeno da se za rekonstrukciju i modernizaciju putne mreže u Bosanskom Novom utroši 49 miliona dinara. No, kako novaca nema, do sada je u tu svrhu utrošeno svega oko 18 miliona dinara.

Što se tiče planova u Bosanskom Novom je već trasiran i put u bolju budućnost.

TJESKOBA

Gradska tržnica u Prijedoru preselila je iz Ulice Rade Kondića na prostor između naselja Raškovac i Pećani, koji je dva puta manji od onoga na staroj lokaciji. Uz sve to, osim uobičajenih tezgi nema nikakvih drugih pratećih objekata.

Na novoj pijaci nema mjesta ni za sve nakupce, a kamoli za kupce.

Himzo SKORUPAN

NEKA SE NIŠTA NE MIJENJA

ne dirajte mi fotelju
ne dirajte mi radno mjesto
ja sam nekrunisani kralj
imam svoj vlastiti prijesto

svaka promjena je katastrofa
ovako je vidite najbolje

malo radimo dobro živimo
i mi gore i vi dolje

neka se ništa ne mijenja
ovako je stvarno divno
radio ne radio plata ide
zar nije dobro i progresivno

Žarko Svjetlanović

Oni i mi

Rodio sam se u siromašnoj porodici i stvorio siromašnu porodicu. Još dok sam bio mali, hoću reći dijete, jer sam još mali, otac mi je govorio: „Ne možeš ti kao oni. Oni su bogatiji od nas". Uvjek smo sastavljali kraj s krajem, tako da sam uvijek bio na kraju i opet čekam kraj. Ne znam za početak.

Doduše, nekada sam bio i na početku, ali meni je taj početak pripadao samo onda kada su svi voljeli biti zadnji. Često sam se suprostavljao svome ocu, govoreći mu: „Pa šta su oni bolji od mene. Mogu ja i više nego oni, a oni su opet oni". „Možeš sine" uzvraćao bi otac. Samo oni su oni i kvit. Nisam htio uznemiravati oca, koji je i onako bio uznemiren, ali su mi stalno u glavi bili ti oni. Ko su oni i kako oni mogu sve, a ja ništa?

No, kako je život tekao, ja sam svatio ko su oni, šta rade oni, zbog čega se oni zovu oni, a mi smo mi i zašto oni mogu, a mi ne možemo. Duboko sam razmišljao o njima i svatio da su oni, oni, a mi, mi i da mi ne možemo kao oni. Oni su bogati. A mi? Mi nismo htjeli biti bogati, jer nas je bilo sramota.

Došao sam do zaključka da su bogati, ali mi nije bilo jasno da oni i mogu, a mi, koje nas bi sramota, ne možemo. Sada mi je sramota još veća što ništa ne mogu i što se opet njima moram obraćati, a oni se nikome ne obraćaju i naravno nije ih sramota. Život ide dalje. Donosi nove generacije, a sa njima donese i moju djecu. Ta moja djeca kao i sva druga djeca su mi i nisu oni. Tek poslije neki će biti oni, a neki mi. Moji će opet biti mi. No, život teče i nikada nisam siguran da i moji jednoga dana ne postanu oni. Ako i moji postanu oni, onda su za sve krivi oni. Oni : u krivi i za ovo, a mi smo krivi što oni mogu biti oni, a mi, mi.

Safet Ahmetović

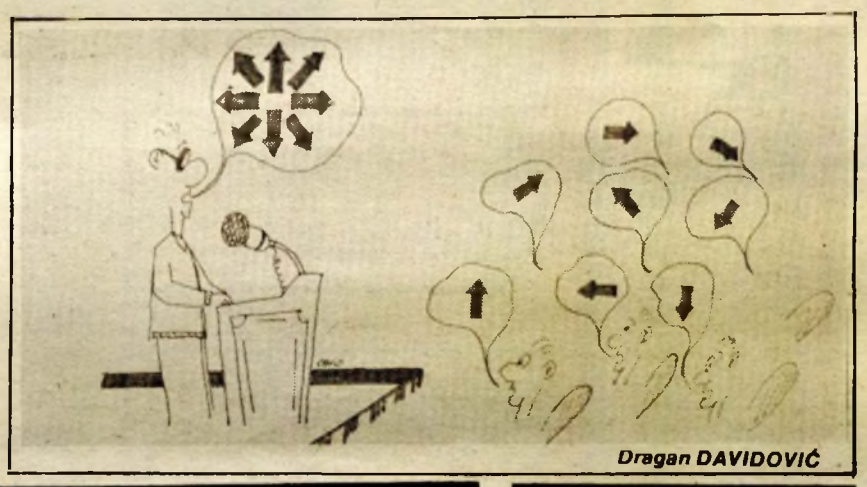

Dragan DAVIDOVIĆ

RAZMIŠLJANJA KLASNOG PRIJATELJA

●Svako ima svoj „Feni" ili „Obrovac". Dovoljno je samo malo bolje pročeprkati u nekim bilansnim izvještajima ili u knjigovodstvenim dokumentacijama, pa da se lako otkrije šta je sve u radnim organizacijama — fenizirano ili obrovano.

●Ko kaže da su suša i poplave tako loše? A gdje bismo našli tako velike objektivne teškoće za mnoge privredne neuspjehe?

●Kada rastu cijene mesu jasno mi je da skaču i jaja. To dvoje je oduvijek bilo u direktnoj vezi, bilo kada se dižu, bilo kada padaju.

●Moralisti nas uče da ne treba sve u životu gledati samo kroz dinar. Taj savjet su neki i prihvatili, pa život ne gledaju kroz dinar već kroz — dolar ili marke.

●Neradnici svih OOUR-a ujedinili ste se! U svom daljem razvoju osnujte bar jedan sopstveni SIZ. Savo Marić

EPIGRAMI

PRETVARANJE
U TRENUTKU POMISLIŠ
DA IMA PREFINJENE MANIRE,
U STVARI ON TO FOLIRA
DOK NE „SREDI" PAPIRE.

TARIFA
IZVJESTAN BROJ LJUDI
PRODAJE SE VAZDA
A U TOJ PRODAJI
NIGDJE SE NE VIDI GAZDA.

ŠTA MU VRIJEDI...
GOVORI ISKRENO, LJUDSKI,
SVAKA MU SE POZLATILA
A KLAPA KOMPLETNA
KOŽUH NA NJEGA IZVRATILA.

POTAJA
U ERI STABILIZACIJE
DOBRO PROFITIRA
JER NJEGOVE RABOTE
NIKO NE CITIRA.

RAZLIKE
RAZLIKE U STANDARDU
TEŠKO JE ANULIRATI
NIJE TO K'O U SPORTU,
DA SE PENAL MOŽE SVIRATI.

ORATORI
ZA GOVORNIŠTVO
AKO TE PITAJU
ZNAJ DA GOVORNICI
NAPIŠU PA ČITAJU.

ZAGONETKA
IMA JEDNO PITANJE
KOJE NE MOŽEMO RIJEŠITI
ZAŠTO, ŠUPLJU KESU
MORAMO I DRIJEŠITI?

Vojo GRUBOR

ŠARENICA

FAJTER
SUDEĆI PO NAPADIMA
NA TRENERE I ZNALCE
„ZLATNI DJEČAK" SE PRIPREMA
ZA PROFESIONALCE!

NAVIKA
OTRIJEŽNJENI PREDSTAVNIK
RADNIČKE KLASE
NASTAVIO SAM
DA OPIJA SE!

REDOSLIJED
PAJA PATAK
MIKI MAUS
KOKA—KOLA
LEVI ŠTRAUS!

BOŽO MARIĆ

Đoko NINKOVIĆ

HUMORESKA

PIJANSTVO

Da pored mene slučajno nije prošišao lokalni autobus i pri tom se oglasio sirenom, pomislio bih da sam još u krčmi. Ovako, bio sam siguran da mi noge ipak dotiču asfalt. Nisam teturao plašeći se da ne skrenem u neku od pokrajnih uličica koje ne pripadaju mojoj mjesnoj zajednici. Oči sam držao maksimalno otvorene mada su one bile toliko upotrebljive kao da sam ih držao zatvorenim. Najprije sam od jednog čovjeka, koji mi je dolazio u susret, pomislio da je moj šef jer je imao istu nisku figuru. Međutim, kad se dotični približio, vidio sam da ima kaput smeđe boje koju moj šef nije osobito volio. Kad je neznanac prošao, okrenuo sam se za njim. Šta ako je to ipak bio moj šef koji je u međuvremenu promijenio svoj odnos prema bojama??! — Ma pusti-rekoh sebi. — Šta pusti? pobuni se neki glas iza mojih leđa. U zamračenom vidnom polju instinktivno otkrih prisustvo žene, naravno, neidentifikovane. Njoj se očito nije dopao miris mog intimnog parfema i samo je u prolasku frknula: — Propalica! Dobra neka žena. Jer, moja se žena ne bi zadovoljila samo s tom dijagnozom, niti bi sve završilo na frktanju. Ali, sad, šta je, tu je. A tu, ispred mene stajao je neki mladić kojemu je kao i meni bilo savršeno jasno da ne možemo proći jedan kroz drugoga, već da se neko mora maknuti u stranu. — Pustite me, ja radim reče odlučno. — Ih, molim vas, ko to radi u mraku?! — Nisam rekao da radim u mraku, nego samo to da sam u trećoj smjeni — odgovori suho i pomaknu me grubo kao ciglu koja se nečijom nepažnjom slučajno našla na putu. Viknuh za njim: — Ja ću vama pokazati! — Je l' meni?! — neki ledeni glas zazvuča kao protivprijetnja. S jadnim ostacima vida prepoznah diva u plavom odijelu. — Šta ćete mi pokazati? — Ppppokazaću vam gdje stanujem. — A, ne, pokazaćete mi ličnu kartu, a onda ću se ja pobrinuti za vaš stan večeras.

Šta da vam dalje pričam?! Odmah sam se otrijeznio!!!

Alija Kapidžić—Alkap

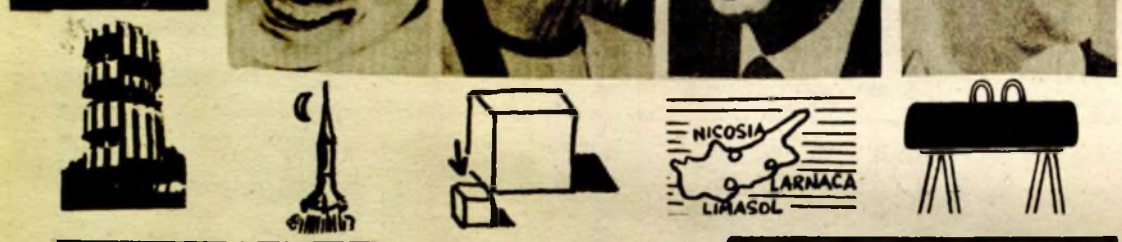

M	V	O	L	A	V	O	N	O	K	Ć
U	N	A	J	I	R	P	I	K	I	I
O	G	U	Š	T	A	V	U	V	N	K
L	A	R	A	M	O	B	E	F	Š	K
I	G	K	O	C	E	Ć	N	R	I	I
M	A	I	M	R	I	T	A	L	Ž	P
P	R	N	T	L	DŽ	K	L	A	R	A
I	I	E	I	A	E	D	C	A	E	R
J	N	M	M	T	K	I	K	O	NJ	A
A	A	O	A	R	A	N	U	R	K	R
D	NJ	P	R	U	K	A	V	I	C	E
A	T	S	R	K	I	N	E	V	R	C

OSMOSMJERKA

U osmosmjerci treba pronaći 10 prezimena poznatih ličnosti na slikama gore lijevo i 10 pojmova predstavljenih crtežima. Svakoj osobi odgovara njen crtež asocijacije koji se nalazi ispod slike. Naime, dovodeći u usku vezu sliku i crtež ispod nje, dobija se par pojmova koje treba naći u mreži gornje osmosmjerke (napr. GAGARIN — RAKETA, DINAN — CRVENI KRST, itd.).
Ostatak neupotrijebljenih slova, nakon pronalaženja svih 10 parova, daju konačno rješenje osmosmjerke: preostali - jedanaesti par pojmova (slike i crteža).

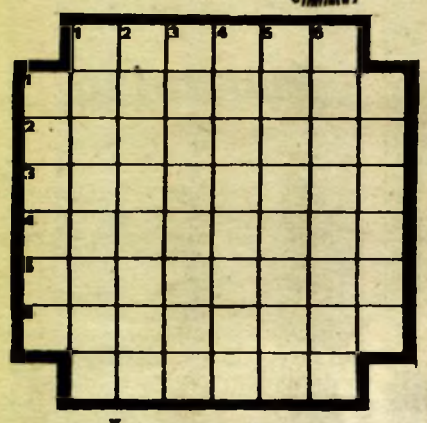

ČAROBNI LIK

EKS, FOK, LO, MA, MI, NJE, OS, PRE, STROT, ŠI, TA, TI, TRE, TRO, TRO, U, VAR, ŽAC, ŽI.
VODORAVNO I USPRAVNO: 1. Vrsta živahnog plesa porijeklom iz Amerike („lisičji hod"), 2. Krajnosti, 3. Mjesto na putu Cazin - Bihać, 4. Potrošiti, 5. Opšti naziv na životinju koja preživa hranu, 6. Hodanje s naporom po neravnom putu.

M. Spasojević

ILUSTROVANI FUDBALSKI ANAGRAM (T=M)

KORNER, ZALET ...

(M.S.)

INDIREKT

OVOGA PUTA ĆE SE PLESNA PRIREDBA ODRŽATI NAPOLJU

(3-4)

STAROST KORNJAČA

Jedna kornjača je 20 godina starija od najmlađe, a ova opet 10 godina mlađa od srednje. Koliko je stara svaka od kornjača ako sve zajedno imaju 231 godinu?

1	2	3		4	5		
6			■	7			
8			9				
10							
11							

LABIRINT

KOJI ĆE OD DJEČAKA U DONJEM LABIRINTU PRONAĆI PUT DO KUĆE?

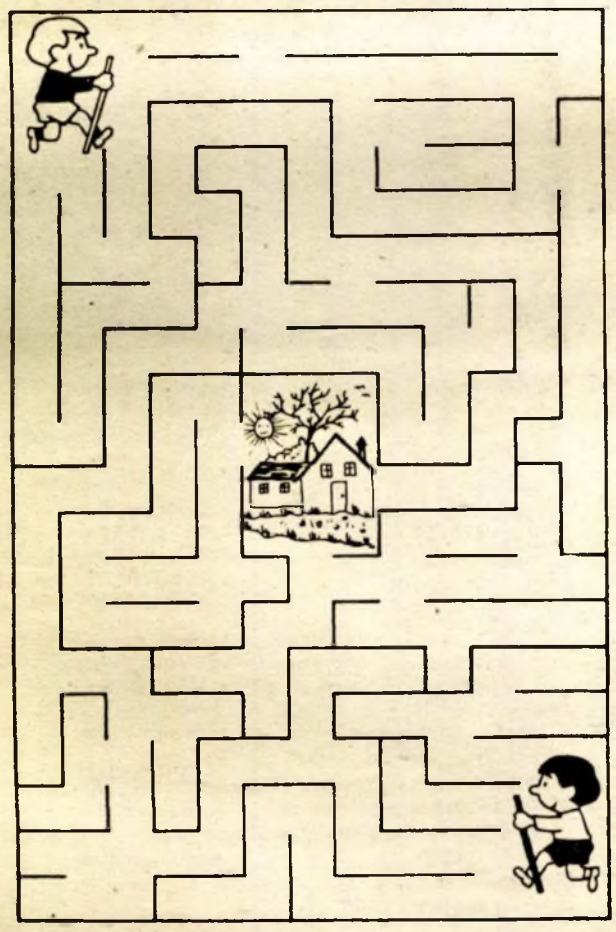

UKRŠTENICA SA SLIKOM

VODORAVNO: 1. Zajedno sa 1. uspravno: PREZIME I IME POZNATE FRANCUSKE FILMSKE GLUMICE, PREMINULE POČETKOM OVE SEDMICE (vidi sliku gore!), 6. Dalmatinski oblik muškog imena, takođe (vrsta vrba.) 7. Inicijali Dikensovog literarnog junaka Tvista, 8. Poganski sveštenici, žreci, 10. U ono vrijeme, 11. Grad u SR Hrvatskoj.
USPRAVNO: 1. Vidi 1. vodoravno!, 2. Ime književnice Brlić - Mažuranić, 3. Veliki crnogorski pjesnik, 4. Drugi naziv za insekta mrmka, 5. Muzičke kompozicije za vježbanje, 9. Jedinice mjere za električni otpor.

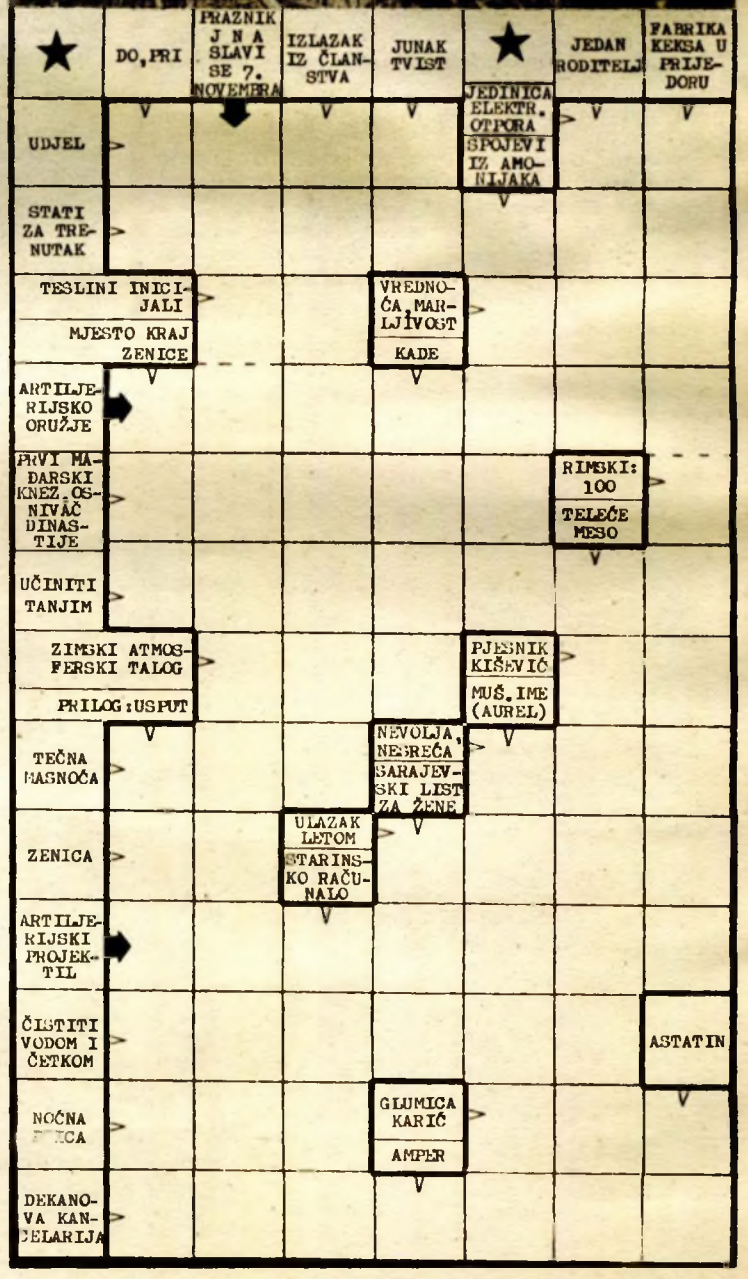

•VELEPREHRANA•

I OVE GODINE IZ „VELEPREHRANE"

OBAVJEŠTENJE

o asortimanu, cijenama i uslovima prodaje robe za zimnicu

VOĆA I POVRĆA

- *krompir*
- *luk pogačar i jabučar*
- *luk bijeli*
- *sve vrste jabuka*
- *svježi kupus*
- *grah*

PRERAĐEVINE VOĆA I POVRĆA

- *grašak*
- *mahune*
- *ajvar*
- *krastavci*
- *paprike*
- *feteroni ljuti*
- *cikla*
- *paradajz pire*
- *miješana salata*
- *med*
- *sok od jabuka*
- *sok od borovnica*
- *tjestenina*
- *mesne konzerve*

SUHOMESNATA ROBA

- *slanina*
- *sudžuk*
- *majevički pršut*
- *mast*
- *svježe svinjske polutke*

USLOVI IZDAVANJA ZIMNICE

U periodu izdavanja zimnice cijene navedene u pregledu biće niže od 10-20% nego u maloprodaji, a zavisiće od kretanja cijena na tržištu.

OOSS mogu dogovoriti preuzimanje zimnice na dva načina: putem narudžbenice ili da od „Veleprehrane" preuzmu bonove u vrijednosti kupljene robe.

USLOVI PLAĆANJA

— gotovinski na blagajni OOUR-a,
— virmanskim nalogom u roku od 15 dana od dana preuzimanja robe,
— avaliranom mjenicom sa rokom dospijeća 90 dana, beskamatno, a koju je potrebno obezbijediti prilikom preuzimanja robe ili bonova. Mjenica se iskupljuje u tri jednake rate svakog mjeseca.

Isporuka zimnice počinje 1.10.1985. godine.

NOVINA U PLAĆANJU

Pojedinci mogu kupljenu zimnicu uplatiti na tekući račun s rokom od tri mjeseca beskamatno.

Za sve informacije obratiti se na telefon: 34-304, 39-578, 37-976, drugovima Blaževiću i Pašaliću.

OOUR „VELEPREHRANA" BANJALUKA

MEĐUNARODNA IZLOŽBA CVIJEĆA

banjaluka '85

10 — 13. OKTOBRA

UČESNICI:

BELGIJA, ČEHOSLOVAČKA, HOLANDIJA, JAPAN, JUŽNA AMERIKA, KENIJA, NJEMAČKA, T´JLAND i JUGOSLAVIJA

ORGANIZATOR **BANJALUKA**

SALONI UMJETNIČKE GALERIJE od 9 do 21 sat

Dana, 1. oktobra 1985. godine navršava se godina dana od smrti našeg dragog

DRAGANA (Nike) GLIGIĆA

U nedjelju, 6. oktobra 1985. godine u 10 sati posjetićemo njegov grob, okititi ga cvijećem i zaliti suzama.

VJEČNO OŽALOŠĆENA PORODICA

074698

Javljamo tužnu vijest da smo dana 3. oktobra 1985. godine nesretnim slučajem izgubili dugogodišnjeg člana našeg kolektiva

TEOFIKA (MEHMEDA) KATANE

Sahrana će se obaviti 5. oktobra 1985. godine u 16,30 sati u Stupnici.

KOLEKTIV ZIRO „1. MAJ" OOUR ZAVRŠNI RADOVI U GRAĐEVINSTVU BANJALUKA

OBAVJEŠTAVAMO SVE GRAĐANE KOJI SU UZGOJILI NEKI LIJEP PRIMJERAK SOBNE BILJKE A VOLJNI SU DA JE IZLOŽE NA PETOJ MEĐUNARODNOJ IZLOŽBI CVIJEĆA U BANJALUCI, KOJA SE ODRŽAVA U VREMENU OD 10. DO 13. OKTOBRA 1985. GODINE, DA JE DONESU U SALONE UMJETNIČKE GALERIJE DANA 10. OKTOBRA 1985. GODINE DO 12,00 SATI —

ORGANIZATOR IZLOŽBE

oour Cvjećar

BANJA LUKA

RADNIČKI SAVJET RADNE ORGANIZACIJE „GRADSKA TOPLANA" BANJALUKA

raspisuje

KONKURS

za izbor na poslove i zadatke sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima

1. RUKOVODILAC PROIZVODNJE 1 izvršilac

USLOV: VSS, VII1 stepen stručne spreme, diplomirani mašinski inženjer termotehničkog smjera, 2 godine radnog iskustva.

Izbor se vrši na period od 4 godine.

Konkurs ostaje otvoren 15 dana od dana objavljivanja.

Prijave na konkurs dostavljati na adresu RO GRADSKA TOPLANA, BANJALUKA, J. KRIŽANIĆA BB.

Neglagovremeno dostavljene i prijave bez dokaza o isunjavanju uslova konkursa neće se razmatrati.

Obavijest

Pogrebno društvo „Sveti Marko" u Banjaluci upozorava sve članove, kao i nečlanove, koji imaju sahranjene svoje pokojnike na groblju „Sveti Marko", da odmah pristupe čišćenju grobova. Sve grobove treba urediti i započeti radove oko spomenika završiti najkasnije 5 dana prije 1. novembra 1985. godine.

Upravni odbor

UNICEP — RO INCEL — BANJALUKA
OOUR TRANSPORT
Komisija za radne odnose

OGLAŠAVAMO

prijem radnika u radni odnos na neodređeno vrijeme za obavljanje poslova i radnih zadataka

1. UTOVAR I ISTOVAR ROBE IZ VAGONA I KAMIONA U SKLADIŠTE I NA OTVORENO PK — 5 radnika

Kandidati treba da ispunjavaju opšte uslove za zasnivanje radnog odnosa utvrđene zakonom i da su završili osmogodišnju školu.

Molba i kopija svjedodžbe o završenoj osnovnoj školi dostavlja se Komisiji za radne odnose OOUR-a Transport putem Kadrovske službe RO INCEL — Banjaluka, Medeno polje bb.

Nepotpune i neblagovremene molbe neće se razmatrati.

OGLAS JE OTVOREN 8 DANA.

Poslije kraće i teške bolesti preminuo je 4. oktobra 1985. godine u 85. godini života naš dragi nikad neprežaljeni: otac, brat, svekar, djed i pradjed

DRAGOJE (STJEPANA) PETRUŠIĆ

rođen 18. 12. 1901. u Gornjim Vijačanima.

Sahrana našeg dragog pokojnika obaviće se 6. 10. 1985. u 14 sati na grobiju u Jankovićima.

Ožalošćeni: sinovi Veljko, Mlađen, Sretko i Živko; kćeri Rosa i Bojana; sestra Leksija, zetovi Dobrić i Boro; snahe; Petra, Dušanka, Mlađa, i Miljka, te mnogobrojna unučad i praunučad i ostala mnogobrojna rodbina i prijatelji.

062538

Dana 6. oktobra 1985. godine navršava se deset tužnih dana od prerane smrti našeg dragog supruga, oca i brata

PETRA MARIĆA

Ovom prilikom izražavamo zahvalnost medicinskom osoblju Neurološkog odjela KBC Banjaluka na uloženim naporima u liječenju dragog nam pokojnika.

Najljepše zahvaljujemo kolektivima „Mljekara", „Vitaminka", „Jelšingrad" i „Elektro—Banjaluka" kao i rodacima, kumovima, komšijama, i prijateljima koji nam u najtežim trenucima pritekoše u pomoć i nastojaše ublažiti bol i tugu.

OŽALOŠĆENA PORODICA:

supruga ANKICA, kćerka MIRA, sinovi: ANTO i IVICA, brat IVICA, sestre: MARICA, STAŽA I LJUBA i ostala mnogobrojna rodbina i prijatelji

062486

Dana 16. oktobra 1985. godine navršava se tužna godina od prerane smrti našeg dragog supruga, oca i djeda

MIĆE M. MATIĆA

Obavještavamo rodbinu, prijatelje i poznanike da ćemo u subotu 5. oktobra 1985. godine u 14,00 sati posjetiti njegov grob na Novom groblju u Banjaluci, položiti cvijeće i odati dužno poštovanje.

VJEČNO OŽALOŠĆENA PORODICA

062499

Dana 6. oktobra 1985. godine navršava se šest mjeseci od smrti naše drage majke, svekrve, bake i punice

VIDE MIJATOVIĆ

Toga dana posjetićemo njen grob, položiti cvijeće i odati dužnu počast. Istoga dana porodica priprema doček za sve one koji su pokojnicu ispratili na njen vječiti počinak. Molimo komšije, prijatelje i rodbinu da dođu kući u Derviše.

OŽALOŠĆENA PORODICA

062504

Dana 10. oktobra 1985. godine navršava se četrdeset tužnih dana od iznenadne smrti našeg dragog supruga, oca, brata, svekra, punca i djeda

PETRA (TOMICE) PUPIĆA

Obavještavamo rodbinu i prijatelje da ćemo dana 6. oktobra 1985. godine u nedjelju u 11,00 sati posjetiti njegov grob i položiti cvijeće na Novom groblju u Banjaluci.

VJEČNO OŽALOŠĆENA PORODICA

062448

Tužnim srcem javljamo da je dana 3. oktobra 1985. godine preminula naša draga mama, punica i tetka

FATIMA KUŠMIĆ

Sahrana je obavljena dana 4. oktobra 1985. godine.

OŽALOŠĆENI:

sinovi: NAFIZ i FIKRET, kćerke: NAFIJA, FIKRETA, ISMETA, brat EDHEM, sestra EMINA, snahe: ZORA i NEDELJKA, zetovi, unučad, te porodica Todorovac i ostala rodbina i prijatelji.

062517

Tužnim srcem obavještavamo rodbinu, prijatelje i poznanike da se dana 7. oktobra 1985. godine navršava se deset godina od kada nas je napustila naša draga majka, svekrva i baka

SAVKA KESER

U nedjelju 6. oktobra 1985. godine u 11,00 sati posjetićemo njen grob, položiti cvijeće i odati dužno poštovanje.

PORODICA

062510

Dana 5. oktobra 1985. godine navršava se šest mjeseci bola, tuge od smrti naše drage i mile supruge, majke, bake, punice, sestre i bratanice

MIRJANE CRNIĆ, rođene JEKIĆ

Uvijek ćeš biti u našim mislima, vječito voljena i nikad nezaboravljena. Dana 6. oktobra 1985. godine izaći ćemo na njen grob u Giamočanima, okiliti ga cvijećem i zaliti suzama.

OŽALOŠĆENI:

suprug DUŠAN, kćerka VERA, unuka RENATA, zet MILENKO, braća: RAJKO i ČEDO, sestre: ZORA, OBRENA, MARIJA, stric PETAR i tetka SAVKA

062506

Danas, 5. oktobra 1985. godine navršava se godina tuge od kako je prestalo da kuca plemenito srce

MIJE JURE ORŠULIĆ

Obavještavaju se rodaci i prijatelji da ćemo sutra u 11,00 sati otkriti spomenik i položiti cvijeće na njegov grob.

PORODICA

062484

Dana 6. oktobra 1985. godine navršava se četrdeset tužnih dana otkad zauvijek izgubismo našu dragu i neprežaljenu

ROSU GUZIJAN

Njen plemeniti lik i dobro srce ostaće u trajnom našem sjećanju.

NJENI NAJMILIJI: SUPRUG, DJECA, SESTRE SNAHE, ZETOVI, UNUČAD I PRAUNUČAD

062494

MILAN KAPETANOVIĆ

7. 10. 1982 — 7. 10. 1985.

S ljubavlju i poštovanjem na dragog i voljenog sina, supruga, oca, brata i djeda.

NJEGOVI NAJMILIJI

062492

Dana 6. oktobra 1985. godine navršava se četrdeset dana od smrti dragog brata i ujaka

DRAGOLJUBA OŽEGA

Zahvaljujemo RO „Bratstvo -Kovačnica" Pucarevo.

OŽALOŠĆENI:

sestra Stojanka i sestričina Velinka s porodicom

062431

Dana 5. oktobra 1985. godine navršava se šest godina od smrti naše drage majke

HIDAJETE FIFIĆ, rođene HADŽIJUSUFOVIĆ

Njen plemeniti lik i dobrota nosićemo vječno u našim srcima.

OŽALOŠĆENI:

sinovi: FARUK, HUSEJN, kćerke: HADŽERA, HAMIDA, HATA i LALA

062534

TUŽNO SJEĆANJE

na voljenog brata, supruga i plemenitog oca

TOMISLAVA KLINDIĆA

5. 10. 1982 — 5. 10. 1985.

S ljubavlju i tugom uvijek s nama

OŽALOŠĆENA OBITELJ KLINDIĆ

062502

IZJAVITE ZA ŠTAMPU

BOSANSKA GRADIŠKA: - Kako vam se dopao vašar „Gradiška jesen 85"?

VELIKA GUŽVA

DRAGI BEĆUKIĆ, TT-mehaničar:

- Na vašaru ima za svakog ponešto. Jedino je velika gužva. Što se tiče, pak, trgovine, slaba je, opala je kupovna moć građana. Možda bi vašar trebalo duže da traje. Čini se da ova manifestacija gubi onu draž koju je nekad imala.

SVE JE SKUPO

ILIJA ŠMITRAN, nezaposlen:

- Vašar mi se dopada, ali kratko traje. Ponuđeni sadržaji su, uglavnom dobri i ovakvu tradiciju treba zadržati. Međutim, sve je veoma skupo i čini mi se da trgovci nisu imali velike zarade. Na ovakvoj manifestaciji trebalo bi da učestvuju i druge privredne organizacije banjalučke regije.

KONJSKE TRKE USPJEŠNE

VLADO TOPIĆ, poljoprivrednik:

- Čini mi se da je prije vašar bio bolji. Sada manje dana traje. Izložbe za poljoprivrednike su dobro organizovane i tu praksu treba nastaviti i ubuduće. Ugostiteljske usluge i ponuda su za pohvalu, samo se malo kupuje. Posebno su mi se dopale konjske trke.

PROŠIRITI IZLOŽBU

RAMIZ SELIMOVIĆ, penzioner:

- Živim u Novoj Gradišci, ali svake godine dolazim na gradiški vašar. Izložbu poljoprivrede treba proširiti rukotvorinama i pokazati šta sve nudi selo. Mogao bi taj vašar trajati deset dana, a na njemu učešće ponuditi i drugim privrednim kolektivima-proizvođačima poljoprivrednih alata.

M. GRUBEŠIĆ

ZANIMLJIVOSTI

BEBA SE VRATILA IZ MRTVIH

U Kosenci, na jugu Italije, beba po imenu Mario oživjela je punih 20 sati pošto je zvanično proglašena klinički mrtvom.

Mario je ugledao svijet kao nedonošče prošlog četvrtka kada se njegova majka Rozeta, stara 34 godine, porodila carskim rezom. Mario je smješten na odjeljenje intenzivne njege, ali je u subotu doživio fatalni srčani udar, poslije čega je prebačen u mrtvačnicu.

Ali Mariov otac Vičenco Arena (35) nije mogao sa tim da se pomiri i zapao je u višečasovni trans dok su u crkvi neprekidno molio bogu.

U nedjelju ujutro jedna medicinska sestra je ušla u mrtvačnicu i na svoje zaprepašćenje vidjela majušnog Marija kako se batrga i plače.

Ljekari su se našli u čudu, a pokrenuta je i zvanična istraga.

Naučnici [illegible] četiri godine najavljivali [illegible] zemljotres koji je razorio Siudad Meksiko. Znali su tačno gdje će se dogoditi i koje će jačine biti, ali jedino nisu znali tačan datum kataklizme.

Stručnjaci sa Kolumbija univerziteta u Njujorku kažu da je zemljotres rezultat pedesetogodišnjeg nagomilavanja moćnih sila u utrobi zemlje. Najinteresantnije je to što ovi isti naučnici tvrde da se zemlja nije smirila i da na tom istom području u budućnosti očekuju još potresa.

EROTIKA NA FILMU

Ono što se danas najviše traži u svjetskim razmjerama jesu tzv. obziljni filmovi u kojima nastupaju poznate zvijezde. Gotovo da se može reći da je prva prava prekretnica došla sa Silvijom Kristl i njenim filmom „Emanuela". Ova zvijezda svjetskog filma, koja je postala simbol erotike u sedmoj umjetnosti, sasvim slučajno je došla na film. Jedan njen prijatelj je 20-godišnju djevojku preporučio Justu Jekinu, a ovaj je angažovao za Emanuelu. Junakinju Emanuelu Aslan tumačila je još dva puta, a onda je u četvrtoj „Emanueli" predala štafetnu palicu na čisto filmski način mladoj Miji Nigren. Poslije pokušaja da igra u manje-više ozbiljnim filmovima, Silvija Kristl se ponovo vraća ulogama u kojima se pojavljuje kao seks-simbol i ponovo osvaja publiku. To je „Ljubavnik Ledi Četerl" zatim film Kertisa Haringtona „Mata Hari". Za razliku od lika koji je tumačila Greta Garbo, ova Mata Hari je oličenje erotskog, žena u pravom smislu te riječi. To očigledno potvrđuju pune kinodvorane širom Evrope i brza prodaja video-kaseta sa „novom" Matom Hari.

D. T.

RADIO-PROGRAM

SUBOTA, 5. OKTOBRA I

NEDJELJA, 6. oktobra

BANJALUKA

PROGRAM EMITUJE NA ST 280 metara (1071KHZ) i UKT 95,9 MHz

SUBOTA

7,00 - Početak programa
7,05 - Muzika - novosti - muzika
7,30 - Vijesti
7,45 - Oglasi i obavještenja
8,00 - Mi predlažemo - vi birate
9,00 - Gost programa
10,00 - Hit programa
10,10 - Rezervisano vrijeme
10,20 - Magazin sedam
11,00 - Sportski žurnal
11,20 - Uključite svoje magnetofone
12,00 - Završetak programa
Od 12,00 do 07,00 - PRVI PROGRAM RADIO—SARAJEVA

NEDJELJA

7,00 - Početak programa
7,05 - Muzika - novosti - muzika
7,30 - Vijesti
7,45 - Oglasi i obavještenja
8,00 - NA ZELENOM TALASU
8,30 - Poželjeli ste - izvodimo
10,00 - HRONIKA KOTOR—VAROŠA
10,20 - Magazin sedam
11,00 - Muzika za nedjeljno raspoloženje
11,30 - STRANA NARODNA MUZIKA
12,00 - Završetak programa
Od 12,00 - 01,00 - PRVI PROGRAM RS

BOSANSKA GRADIŠKA

SUBOTA

8,00 - Početak i najava programa
8,05 - Muzika-informacije-muzika
8,50 - Oglasi i obavještenja
9,00 - Odabrali smo za diskofile
9,30 - Vijesti i sportska hronika
9,40 - Narodna muzika
10,00 - Iz melodije u melodiju
11,00 - OMLADINSKI STUDIO
12,00 - Odjava i završetak programa Radio-Bosanske Gradiške
12,00 - 14,00 - ZAJEDNIČKI PROGRAM RADIO—STANICA BiH
(Susret na talasu)

NEDJELJA

7,55 - Početak i najava programa
8,00 - AIPK NA TALASIMA KRAJIŠKIH RADIO—STANICA
8,30 - Želite, čestitate, pozdravljate, I dio
9,00 - Oglasi i obavještenja
9,10 - Želite čestitate, pozdravljate, II dio
10,00 - HUMORISTIČKI RADIO—TALAS
10,10 - Želite, čestitate, pozdravljate - do kraja programa (u 12,00 VIJESTI)

PRNJAVOR

Program emituje na srednjim talasima 1341 kiloherc i UKT 98,3 megaherca

SUBOTA, 5. OKTOBRA

9,00 - Najava „SUBOTNJEG REVIJALNOG PROGRAMA RADIO—PRNJAVORA"
9,03 - Reklamno-muzički blok
10,00 - Emisija posvećena 25-godišnjici osnivanja i uspješnog djelovanja Narodnog univerziteta „Đuro Pucar Stari" (iz aktivnosti Doma kulture Prnjavor)
12,00 - Zajednički program radio-stanica BiH
14,00 - „POMAK" - PRNJAVORSKE OMLADINSKE AKTUELNOSTI
16,00 - Odjava programa

NEDJELJA, 6. OKTOBRA

8,00 - Najava „NEDJELJNOG AKTUELNO—INFORMATIVNOG I ZABAVNOG PROGRAMA RADIO—PRNJAVORA"
8,03 - Emisija „Vaše želje, čestitke i pozdravi..."
9,00 - 12,00 - Reporterska javljanja sa narodnog zbora u Donjim Vijačanima, posvećenog obilježavanju 40-godišnjice slobode i otkrivanja spomen-kompleksa iz NOB-a
12,00 - Direktan prenos narodnog zbora iz Donjih Vijačana
13,00 - 16,00 - Emisija „Vaše želje, čestitke i pozdravi..."
16,00 - Odjava programa

SRBAC

NEDJELJA

8,00 - Nedjeljni program Radio-Srpca (muzika, EPP, oglasi, Nedjeljom za selo, AIPK na talasima, reportaža, želje...)
12,00 - Odjava i završetak emitovanja

BOSANSKA DUBICA

SUBOTA

11,00 - Najava i pregled programa
11,05 - Za svakog ponešto
11,30 - Želje slušalaca
12,00 - Zajednički program RS BiH
14,00 - Emisija za selo
14,30 - Vijesti
14,33 - Program za mlade
15,30 - Protekle sedmice u našoj komuni
15,45 - Obavještenja, muzika, oglasi
16,00 - Dnevnik Prvog programa RS
16,30 - U subotnje predvečerje
17,00 - Odjava programa
RADIO—BOSANSKA DUBICA NEDJELJOM NE EMITUJE PROGRAM

JAJCE

SUBOTA,

9,00 - Najava programa
9,10 - Vijesti
9,15 - Kontakt-emisija „Otvoreni studio"
10,00 - Revija želja, čestitki i pozdrava
11,000 - Odjava programa

NEDJELJA

9,00 - Najava programa
9,15 - EPP
9,30 - Reportaže, zapisi...
10,00 - Nedjeljni žurnal
10,30 - Putokaz - omladinska emisija
11,00 - Revija želja, čestitki i pozdrava...
12,00 do 13,00 - Odjava programa

BOSANSKI NOVI

SUBOTA

9,00 - I danas smo zajedno
9,10 - Želje slušalaca
10,00 - Emisija za selo
10,30 - Nastavak ispunjavanja vaših želja
11,00 - Hronika šest radio-dana
11,15 - EP-prospekt
11,30 - Rezervisano za...
12,00 - Zajednički program RS BiH
14,00 - Odjava programa i najava ponovnog susreta
RADIO — BOSANSKI NOVI NEDJELJOM NE EMITUJE PROGRAM

KLJUČ

NEDJELJA, 6. OKTOBRA

10,00 - Najava programa i vijesti
10,30 - Nedjeljna hronika Radio-Ključa
11,00 - Poruke, želje i pozdravi slušalaca
12,00 - Emisija za selo i AIPK na talasima
13,00 - Nedjeljom za mlade i odjava programa
14,00 - Prenos Prvog programa Radio-Sarajeva

INFORMATOR

BANJALUKA

KOZARA - (subota) Horvatov izbor drama u 11, 16, 18 i 20 sati, a u nedjelju Dediština (domaći) 11, 16, 18 i 20 sati.
VRBAS - Supernjuškalo (američki, avanturistički u 16, 18 i 20 sati.
PALAS - velika sala - Džentl (američki) u 10, 16, 18 i 20 sati), u 22 Indijana Džons (američki, akcioni) i mala sala FRANCES (američki) u 16,30, 18,30 i 20,30, a u 10 sati ANA i ANDI

NARODNO POZORIŠTE
Nema predstave.

DJEČIJE POZORIŠTE

Nema predstave

DOM KULTURE

Nema programa

UMJETNIČKA GALERIJA

Stalna postavka.

STALNA POSTAVKA SPOMEN-ZBIRKE DRAGINJE I VOJE TERZIĆ nalazi se u Ulici Vladimira Nazora 19

MUZEJ BOSANSKE KRAJINE

Stalna izložbena postavka Muzeja je otvorena svakog radnog dana osim ponedjeljka od 9 do 13 i od 17 do 19 sati, subotom, nedjeljom i praznicima od 9 do 13 sati.

Do 22. septembra otvorena je etnološka izložba „Zmijanje"

BIBLIOTEKA

Odjeljenja u Domu radničke solidarnosti rade svaki dan, osim subote i nedjelje, od 7,30 do 19 sati.

Odjeljenje u Mejdanu radi svaki dan, osim subote i nedjelje, od 7,30 do 19 sati.

Odjeljenje u Budžaku radi ponedjeljkom i utorkom od 15 do 19, srijedom, četvrtkom i petkom od 10 do 15 sati.

DEŽURNA APOTEKA

Noćno dežurstvo ima Centralna apoteka u Ulici V. Masleše 18, telefon 35-306.

VAŽNIJI TELEFONI:

SUP 92
Vatrogasci 93
Hitna pomoć 94
Bolnica 33-725 (stara lokacija) i 38-111 (Paprikovac).
Autobuska stanica 45-355
Željeznička stanica 31-229
Taksi-stanica 22-222
Inspekcija 32-100
Dežurna inspekcija 32-354
Elektrobanjaluka 42-555
Servis za hitne popravke stanova 45-404
Atlas 31-995
Inex-turist 21-261
Putnik 43-900
Turist-biro 35-082
Slavnik Koper 31-113
Mladost BiH 39-835
Opštinski sekretarijat za narodnu odbranu
Služba za interventne kvarove „Vodovoda i kanalizacije"
tel. 40-811 i 40-815
— Centar za obavještenja 985.

POLASCI VOZOVA

Izmijenjeni red vožnje željeznice važi od 2. 6.1985. godine.

Za Sarajevo: 0,56 (brzi), 02,00 (brzi) 06,07 (olimpik), 9,26 (brzi), 13,15 (brzi), 16,05 (brzi) i 18,10 (poslovni).

Za Zagreb: 01,11, 03,13, 04,12, 09,57 (poslovni), 15,06 i 16,22.

Za Beograd: 06,53 (poslovni, a od Rume se odvaja za Novi Sad), 10,01 (putnički do Doboja, iz Doboja brzi u 14,00), 14,50 (putnički do Doboja, iz Doboja u 17,32), 22,45 putnički do Doboja, iz Doboja u 01,38.

DOLASCI VOZOVA

Iz Sarajeva: 01,08, 03,00 (brzi), 09,55 (poslovni), 15,04 (brzi), 16,16 (brzi), 20,10 (poslovni).

Iz Zagreba: 00,42, 01,52, 13,12, 16,02 (brzi), 18,08 (poslovni), 21,42 (ubrzani).

Iz Beograda: 05,35, 08,25, 13,28, 16,16, 19,05, 21,57.

VANREDNI VOZOVI

Svake nedjelje BANJALUKA — MARIBOR u 13,25 i DOBOJ — BANJALUKA — LJUBLJANA u 14,01...

POLASCI AUTOBUSA IZ BANJALUKE

ZA ZAGREB: 01,20, 02,00, 03,00, 05,30, 06,00, 07,45, 08,30, 09,30, 11,00, 12,00, 12,40, 13,15, 14,30, 15,10, 15,20, 17,00, 18,15, 19,24, 20,00.

ZA BEOGRAD: 05,00, 06,00, 09,30, 15,00, 17,00, 23,30

ZA LJUBLJANU: 01,20, 08,20, 12,00, 13,15, 15,10, 19,25.

ZA SARAJEVO: 00,30, 08,00, 12,00, 00,45 (u prolazu u 10,00, 13,35 i 15,15).

ZA KRANJSKU GORU: 13,15.

ZA TUZLU 05,35 i 15,45

ZA DUBROVNIK: 20,20, 22,00, 24,00 (polasci u prolazu)

ZA MOSTAR: 06,00, 13,00 (preko Bugojna, Prozora i Jablanice) 11,26 (u prolazu) 22,00.

ZA BIJELJINU: u 11,00 (iz Prnjavora u 12,15 i Dervente u 14,40 sati).

ZA NOVI SAD: u 13,00 (u 14,05 iz Prnjavora, iz Dervente u 14,40).

ZA DERVENTU: u 12,00 sati.

ZA PRIJEDOR: u 4,45 sati.

ZA KUKOLJE i SRBAC: u 6,15 a povratak iz Srpca u 11 sati.

ZA SRBAC: u 17,15.

AUTOBUS NA RELACIJI BANJALUKA — LUŠCI-PALANKA u povratku saobraća preko PRIJEDORA umjesto BRONZANOG MAJDANA sa polaskom iz LUŠCI-PALANKE u 5,45, SANSKOG MOSTA 6,35 i PRIJEDORA u 7,10 sati.

ZA ROVINJ: 7,45, 19,45

ZA RIJEKU: 6,00, 7,45, 22,00.

ZA UMAG: 6,00.

ZA SPLIT: 6,40, 21,15, 8,30 (u prolazu)

ZA ŠIBENIK: 7,30, 22,30.

BOSANSKA GRADIŠKA

U Domu kulture 5. i 6. oktobra prikazuje se film u 18,20 sati FARMERKE SA RUŽIČASTIM OČIMA

NARODNA BIBLIOTEKA u gradskom Domu kulture otvorena je ponedjeljkom i srijedom od 10 do 17 sati, a utorkom, četvrtkom i petkom od 10 do 14 sati. GRADSKA ČITAONICA u Bosanskoj Gradišci radi od 10 do 18 sati, a subotom od 7 do 13 sati. Odjeljenje biblioteke u Novoj Topoli (u zgradi SUBNOR-a) radi ponedjeljkom, srijedom i petkom od 12 do 15 sati. Istim danima knjige se izdaju i u odjeljenju biblioteke u Orahovi (Domu kulture) od 17 do 20 sati.

Stalna izložba „Putevi pobjede" otvorena je od 10 do 13 u Radničkom domu. U Spomen-domu „Lepa Radić" u Gornjim Podgradcima postavljena je izložba „Revolucionarna prošlost Gornjih Podgradaca".

APOTEKA u Ulici maršala Tita broj 11 (telefon 813-130) radi od 7 do 19 sati. Otvara se i u 21 sat za hitne slučajeve. Apoteka kod bolnice radi od 7 do 14 sati. Nedjeljom i praznikom apoteka radi od 9 do 11 sati, otvara se i u 13, 16, 19 i 21 sat.

Medicinski centar u Bosanskoj Gradišci — 813-433.

Autobuska stanica u Bosanskoj Gradišci — 813-500.

Turist-biro 813-080

Taksi-stanica 811-716.

„Elektro-Bosanska Gradiška" 813-344.

ČELINAC

U Domu kulture 5. nema kino predstave, a 6. oktobra prikazuje se film u 19,30 sati PIRAN, II

Dežurna apoteka Doma zdravlja radi od 7 do 15 sati, osim subote, telefon 850-047. Hitna pomoć Doma zdravlja radi od 15 do 07. Dom zdravlja radi od 7 do 15 sati svaki dan osim nedjelje i državnih praznika. Telefon 850-015 — Narodna biblioteka „Ivo Andrić" radi svaki dan od 7 do 15 sati, osim nedjelje i državnih praznika. Telefon 850-013. Autobuska stanica 850-139.

KOTOR-VAROŠ

U kino-sali „25. maj" 5. nema kino-predstave, a 6. oktobra prikazuje se film OSVETA BRUS LIJA

Apoteka radi od 7 do 19 sati, a subotom od 7 do 14 sati. Hitna pomoć Doma zdravlja 880-001. Dežurna vatrogasna služba 880-104. Biblioteka radi od 7 do 19 sati.

LAKTAŠI

Nema kino-predstave

Narodna biblioteka „Veselin Masleša" radi od 7 do 15 sati, a nedjeljom ne radi. Hitna pomoć Doma zdravlja, telefon broj 830-250. Apoteka radi od 7 do 19 sati, subotom od 7 do 14 sati, telefon 830-030. Dobrovoljno vatrogasno društvo 830-006.

SKENDER-VAKUF

Nema kino-predstave.

Biblioteka, pozajmno odjeljenje, radi svaki dan od 7,30 do 15,30 sati, a ponedjeljkom od 10 do 16 sati. Dom zdravlja radi od 7,30 do 15,30 sati, telefon 890-611. Opštinski centar za obavještenje radi od 00 do 24 sata, telefon 890-620.

SRBAC

Apoteka 840-003. Dobrovoljno vatrogasno društvo 840-150. Biblioteka 840-038.

ДЕЖУРНА СТРАНА

КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА ШТАМПУ МИТЕРАНА И ГОРБАЧОВА

РАВНОТЕЖА СНАГА

ПАРИЗ, 4. октобра (Тањуг) - Совјетски Савез ће инсистирати у Женеви на споразуму о потпуној забрани милитаризације космоса, што је, по њему, и предуслов за совјетско-амерички договор о радикалном смањењу интерконтиненталног нуклеарног наоружања. То ће бити основна позиција генералног секретара ЦК КПСС Михаила Горбачова, на новембарском самиту са америчким предсједником Реганом.

Потврђујући на данашњој заједници конференцији за штампу са домаћином француским предсједником Митераном, у Паризу, да су проблеми разоружања, односно равнотеже снага у свијету и Европи, били у центру пажње тродневних француско-совјетских разговора, Горбачов је истакао да се нада да ће Сједињене Америчке државе позитивно реаговати на посљедње соајетске приједлоге, који су већ наишли на „разумијевање" француске стране.

БАЊАЛУКА

ПРЕВОЗНИЦИ У ТЕШКОМ ПОЛОЖАЈУ

БАЊАЛУКА, 4. октобра - Организација друмског саобраћаја прикљештене су тиме да морају унапријед платити нафту, гуме, резервне дијелове, а све спорије наплаћују услуге због неликвидности привреде. О овоме је било ријечи данас на сједници Скупштине Удружења саобраћаја и везе Коморе Бањалука. У једнако тешком положају је и жељезнички саобраћај. Резултати деветомјесечног обрачуна стога ће бити лошији него на полугодишту, а и губици ће бити већи, нарочито код жељезничког саобраћаја.

С.К.

ИСТОК

ЧОБАНИ ИЗАЗВАЛИ ПОЖАР

ИСТОК, 4. октобра (Тањуг) - Пожар који је прије два дана избио у Губавици код Истока, у којем је изгорјело четири хектара борове шуме власништва радне организације „Радуша" из Истока, изазвао је 13-годишњи В. Х. из Орног Брда.

Из немара рођаци В. Х. и Ф. Х. су чували стоку у потпалили ватру у намјери да испеку кромпир. Потпомогнута снажним вјетром, ватра се проширила на шуму а дјечаци су се уплашили и побјегли.

У ватреној стихији изгорјело је 30.000 борових стабала. Материјална штета још није прецизирана.

ПОСЉЕДЊА ВИЈЕСТ

ОТПУТОВАО ХОНЕКЕР

ТИВАТ, 4. октобра (Тањуг) - Предсједник Државног савјета Њемачке Демократске Републике и генерални секретар ЦК ЈСПН Ерих Хонекер данас послије подне завршио је званичну пријатељску посјету Југославији и из Тивта отпутовао у Берлин.

ИЗВУЧЕНИ ПАРОВИ ЕВРОПСКИХ КУПОВА

ТЕЖЕ НИЈЕ МОГЛО

ЦИРИХ, 4. октобра (Ројтер) - У 2. колу Купа побједника купова, фудбалери Црвене звезде играће са данским представником Лингбијем. Прва утакмица 16. октобра игра се у Данској а реванш 30. октобра у Београду.

У првој утакмици 2. кола Купа УЕФА, фудбалери Партизана састају се са француским Нантом, Вардар са шкотским Данди Јунајтедом, Хајдук са италијанским Торином.

Сва три југословенска представника прву утакмицу 16. октобра играју у гостима, реванш, је 30. октобра.

ТИТОВА МИТРОВИЦА

ОСУЂЕН ЗБОГ МИТА

ТИТОВА МИТРОВИЦА, 4. октобра (Тањуг) - Вијеће тројице окружног суда у Титовој Митровици, којим је предсједавао Милутин Елезовић, изрекло је казну затвора у трајању од 7 година Будимиру Јосиповићу, (1952) због кривичног дјела примања мита. У истрази је утврђено да је Будимир Јосиповић бивши инспектор шумарства у Скупштини општине Титова Митровица, током прошле године примио мито од 22 особе у износу од 4.100 марака и 580.000 динара. За кривично дјело давања мита осуђена су 22 лица, од којих су тројица осуђена казном затвора у трајању од 6 мјесеци до годину дана, а осталих 19 лица казном затвора у трајању од 6 мјесеци до годину дана, условно на 3 до 4 године.

ДЕЛЕГАЦИЈА ЦК СКЈ

ПОСЈЕТА ЧССР

ПРАГ, 4. октобра (Тањуг) - Делегација ЦК СКЈ, која је у Прагу, у оквиру програма међупартијске сарадње, учествовала у дискусији за округлим столом о питањима религије завршила је данас посјету Чехословачкој. Чланови делегације, у којој су били секретари Предсједништава ЦК ССХ и ЦК СК БиХ Целестин Сарделић и др Иван Цвитковић и професор Правног факултета у Сплиту др Срђан Врцан, разговарали су и са начелником у ЦК КПЧ Василом Бејдом.

ИЗ БАЊАЛУЧКЕ „ТОПЛАНЕ"

ОБАВЈЕШТЕЊЕ

Обавјештавају се грађани да ће РО Градска топлана вршити допуњавање водом кућних инсталација централног гријања почевши од 5. октобра 1985. године до почетка сезоне гријања. У случају да због евентуалне неисправности кућних инсталација централног гријања дође до цурења воде, потребно је позвати Завод за изградњу, тел. 45-304, односно Топлану тел. 30-833 или 34-540.

СИНОЋ У НАСЕЉУ БУЈАК

СЈЕКИРОМ НА ОЦА

БАЊАЛУКА, 4. октобра - **Селвер Катана** (23) радник ГИК-а „Козара" из Бањалуке ударцем сјекиром усмртио је свог оца **Теофика** (48), синоћ око 20 сати, испред породичне куће у бањалучком насељу Бујак.

До ове породичне трагедије дошло је послије свађе између оца и сина. Прије самог убиства они су привођени у Станицу милиције Бујак због свађања, но ни то није смирило духове. Кад су пуштени, они су наставили сукоб, а у једном тренутку Селвер Катана узео је сјекиру, ударио оца по врату и усмртио га.

Истрага је у току.

М. Д.

ЗАГРЕБ

ЈУБИЛЕЈ ЗИНКЕ КУНЦ

ЗАГРЕБ, 3. октобра (Тањуг) - У концертној дворани „Ватрослав Лисински" у Загребу вечерас је одржан свечани концерт поводом 80. рођендана Зинке Кунц, наше истакнуте сопранистице, која је остварила најдужу примадонску каријеру у аналима њујоршког Метрополитена.

Важно је напоменути да ће сав приход од вечерашњег концерта, којему је присуствовало око 2.000 Загрепчана, бити намијењен предстојећој спортској манифестацији „Универзијада 87".

ОСНОВНА БАНКА „БАЊАЛУКА"

КУРСНА ЛИСТА

(формирана 4. октобра 1985. године)

КУРС У ДИНАРИМА

Земље	Валута	Куповни за ефективу	Куповни за девизе	Продајни за девизе
Аустрија	100 шилинга	1511,16	1547,34	1551,99
Белгија	100 франака	516,53	531,97	533,57
Данска	100 круна	2910,11	2999,87	3006,88
Француска	100 франака	3471,02	3576,74	3587,49
Холандија	100 флорина	9397,82	9680,45	9709,54
Италија	100 лира	15,63	16,12	16,17
Норвешка	100 круна	3542,12	3645,56	3656,52
СР Њемачка	100 марака	10621,24	10919,39	10952,19
Швајцарска	100 франака	13043,28	13364,80	13404,95
Шведска	100 круна	3497,62	3601,36	3612,18
Јапан	100 јена	128,51	134,56	134,96
В.Британија	1 фунта	396,87	407,56	408,54
Канада	1 долар	200,51	208,94	209,57
САД	1 долар	278,41	285,14	285,99
Аустралија	1 долар	194,66	204,30	204,91

Куповни и продајни курсеви за девизе примјењују се од 14 сати 4. октобра 1985. године, а курсеви за ефективу од 2. октобра 1985. године.

ТВ

СУБОТА, 5. ОКТОБРА
ПРВИ ПРОГРАМ

8,50 - Преглед програма
9,00 - Репризни програм
10,55 - Свечаност у Спомен-парку Јајинци: „За живот су живот дали" - пренос
12,00 - Репризни програм
12,40 - Критична точка
13,10 - Народна музика
13,40 - Дневник
13,55 - ТЕНИС: „Девис куп": ЈУГОСЛАВИЈА — ФРАНЦУСКА (дубл), мушкарци, пренос
17,00 - ПЈ у кошарци: Борац - Партизан, 1 полувријеме
17,55 - Кошарка: 2 полувријеме
18,30 - Осташтина за будућност
19,00 - Цртани филмови
19,30 - Дневник 2
19,55 - ТВ спот
20,00 - Плови, плови - француски играни филм
21,35 - Вијести
21,40 - Седам свјетских дана
21,50 - Бипеља: свечаност револуционарне пјесме
23,20 - Преглед програма за недјељу

ДРУГИ ПРОГРАМ

13,20 - Преглед програма
13,25 - Шах од Вутенола - источно-њемачки играни филм
15,00 - Тале: домаћа серија, реприза
15,45 - Годишња доба - домаћи играни филм.
17,30 - Радост Европе - пренос
19,00 - Истарска чешљарија - емисија народне музике и обичаја
19,30 - Дневник
20,00 - У друштву са... - забавна музика
20,30 - Одлазак иноватор - фељтон
21,05 - Студио 2
21,15 - Спортска субота
21,35 - Шаховски коментар меча Карпов-Каспаров
21,55 - Фројд - серијски филм
22,55 - Поетски театар
23,05 - Преглед програма за недјељу

НЕДЈЕЉА, 6. ОКТОБРА
ПРВИ ПРОГРАМ

10,15 - Преглед програма
10,20 - Вијести
10,30 - Музички тобоган - недјељно пријеподне за дјецу
12,00 - Зелена панорама - емисија за пољопривредника
13,00 - Знање - имање
14,15 - Хазардер - серијски филм, 7
15,15 - Понедјељак недјељом
17,20 - „ИВИ" - амерички играни филм
18,55 - Скуби ду - цртана серија, 3
19,30 - Дневник 2
19,55 - ТВ спот
20,00 - Приче из фабрике - играна серија, 3
21,10 - Спортски преглед
22,00 - Документарни програм
22,15 - Дневник 3
23,05 - Преглед програма за понедјељак

ДРУГИ ПРОГРАМ

8,50 - Преглед програма
8,55 - Вијести
9,00 - Дозволите да се обратимо - емисија намијењена припадницима ЈНА (у оквиру емисије - домаћи играни филм „Отписани")
12,40 - Осорске музичке вечери - озбиљна музика
13,55 - Прометни круг - образовна серија
18,00 - Куп побједника купова у ватерполу: Партизан - Динамо (Букурешт), пренос
19,00 - ПЈ у фудбалу: Жељезничар - Црвена звезда, снимак
19,30 - Брем Хеч: Аутомобилизам (формула 1) за Гран при европе, снимак
20,00 - Тера Х: „Траг гиганата" - страна документарна серија, 6 (посљедња емисија)
20,45 - Студио 2
21,05 - Циклус филмова Дагласа Сирка - „Капетан Лаконги" амерички играни филм
22,35 - Врела - документарна
23,20 - Преглед програма за понедјељак

ВРИЈЕМЕ

ИЗВЈЕШТАЈ РЕПУБЛИЧКОГ ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКОГ ЗАВОДА БИХ

СУНЧАНО

ЗА БОСАНСКУ КРАЈИНУ: Јутро свјеже са маглом мјестимично дан сунчан и топао са максималном температуром од 25 до 30 степени.

ЗА БАЊАЛУКУ: Сунчано и веома топло. Највиша дневна температура до 30 степени.

ЗА НАРЕДНА ДВА—ТРИ ДАНА: Задржаће се претежно ведро и топло вријеме једино ће средином овог периода доћи до умјереног пролазног наоблачења.

ВОДОСТАЈ: Уна - Бихаћ 4 цм бистра, температура воде 14 степени. Уна - Босански Нови 42 цм, бистра, температура воде 12 степени. Сана - Сански Мост 110 цм, бистра, температура воде 16 степени. Врбас - Бањалука 64 цм, бистар температура воде 14 степени. На свим ријекама водостај у стагнацији.

ДАВИД ШТРБАЦ Мирко Млађеновић

ГЛАС

РЕДАКЦИЈА Улица АВНОЈ-а 93. Телефон: директор и одговорни уредник 34-417. Редакција 37-979, 37-977, дактилографи 34-449. Огласно у Улици Веселина Маслеше 13, телефон 34-448. Телекс 45-206 YU ГЛАС. ООУР Новинска дјелатност Бањалука, жиро-рачун број: 10500-603-4106 код СДК Бањалука. Претплата за СФРЈ: једномјесечна 800 динара, тромјесечна 2.400 динара, полугодишња 4.800 динара, годишња 9.600 динара, само за „Недјељни Глас" 1.660 динара годишње. Претплата за иностранство: једномјесечна 1.600 динара, тромјесечна 4.800 динара, полугодишња 9.600 динара, годишња 19.200 динара, само на „Недјељни Глас" 3.320 динара. Уплате на девизни рачун број: 10500-620-71000-552 код Привредне банке Сарајево, Основне банке Бањалука. Рјешењем Републичког комитета за образовање, науку, културу и физичку културу СР БиХ број 02-4153/82 „Глас" је ослобођен плаћања пореза на промет.